
Innst. 15 S

(2010–2011)

Innstilling til Stortinget
fra arbeids- og sosialkomiteen

Prop. 1 S (2010–2011)

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2011, kapitler under Arbeidsdepartementet, Barne-, inkluderings- og likestillingsdepartementet og Fiskeri- og kystdepartementet (rammeområde 7)

Innhold

	Side
1. Innledning	5
2. Oversikt over kapitler og poster – rammeområde 7	6
2.1 Stortingets vedtak om rammesum for rammeområde 7	12
3. Komiteens generelle merknader	12
3.1 Generelle merknader fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet	12
3.2 Generelle merknader fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti	13
3.3 Generelle merknader fra Fremskrittspartiet	14
3.4 Generelle merknader fra Høyre	16
3.5 Generelle merknader fra Kristelig Folkeparti	19
3.6 Oppsummering av fraksjonenes primærstandpunkt under rammeområde 7	22
4. Merknader til de enkelte kapitler rammeområde 7	24
4.1 Kap. 600 Arbeidsdepartementet	24
4.2 Kap. 601 Utredningsvirksomhet, forskning m.m.	25
4.3 Kap. 604 Utviklingstiltak i arbeids- og velferdsforvaltningen	27
4.4 Kap. 605 og kap. 3605 Arbeids- og velferdsetaten	28
4.5 Kap. 606 Trygderetten	33
4.6 Kap. 611 Pensjon av statskassen	33
4.7 Kap. 612 Tilskudd til Statens pensjonskasse	34
4.8 Kap. 613 Arbeidsgiveravgift til folketrygden	36
4.9 Kap. 614 og kap. 3614 Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse	36
4.10 Kap. 615 og kap. 3615 Yrkesskadeforsikring	36
4.11 Kap. 616 og kap. 3616 Gruppelivsforsikring	36
4.12 Kap. 621 Tilskudd til sosiale tjenester og sosial inkludering	36
4.13 Kap. 634 og kap. 3634 Arbeidsmarkedstiltak	41
4.14 Kap. 635 og kap. 3635 Ventelønn	48
4.15 Kap. 640 og kap. 3640 Arbeidstilsynet	48
4.16 Kap. 642 og kap. 3642 Petroleumstilsynet	49
4.17 Kap. 643 Statens arbeidsmiljøinstitutt	50
4.18 Kap. 645 Regional verneombudsordning i hotell- og restaurantbransjen og renholdsbransjen	50
4.19 Kap. 646 Pionerdykkere i Nordsjøen	51
4.20 Kap. 648 Arbeidsretten, Riksmeklingsmannen m.m.	51
4.21 Kap. 649 Treparts bransjeprogrammer	51
4.22 Kap. 660 Krigspensjon	51
4.23 Kap. 664 Pensjonstrygden for sjømenn	51
4.24 Kap. 666 Avtalefestet pensjon (AFP)	52
4.25 Kap. 667 Supplerende stønad til personer over 67 år	53
4.26 Kap. 847 Tiltak for personer med nedsatt funksjonsevne	53
4.27 Kap. 2470 og kap. 5470 Statens pensjonskasse	55
4.28 Kap. 2540 Stønad under arbeidsledighet til fiskere og fangstmenn	55
4.29 Kap. 2541 Dagpenger	55
4.30 Kap. 2542 og kap. 5704 Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv.	56
4.31 Kap. 5607 Renter av boliglånsordningen i Statens pensjonskasse	57
4.32 Kap. 2620 Stønad til enslig mor eller far	57
4.33 Kap. 2650 Sykepenger	58
4.34 Kap. 2651 Arbeidsavklaringspenger	61
4.35 Kap. 2655 Uførhet	62
4.36 Kap. 2661 Grunn- og hjelpestønad, hjelpemidler mv.	63
4.37 Kap. 2670 Alderdom	68

	Side
4.38 Kap. 2680 Etterlatte	70
4.39 Kap. 2686 Gravferdsstønad	70
4.40 Kap. 2690 Diverse utgifter	71
4.41 Kap. 5701 Diverse inntekter	71
4.42 Kap. 5704 Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv.	71
4.43 Kap. 5705 Refusjon av dagpenger	71
5. Forslag fra mindretall	71
6. Komiteens tilråding	73

Innst. 15 S

(2010–2011)

Innstilling til Stortinget
fra arbeids- og sosialkomiteen

Prop. 1 S (2010–2011)

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2011, kapitler under Arbeidsdepartementet, Barne-, inkluderings- og likestillingsdepartementet og Fiskeri- og kystdepartementet (rammeområde 7)

Til Stortinget

1. Innledning

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Tove Linnea Brandvik, Thor Erik Forsberg, Steinar Gullvåg, Kari Henriksen og Anette Trettebergstuen, fra Fremskrittspartiet, lederen Robert Eriksson, Vigdis Giltun og Laila Marie Reiertsen, fra Høyre, Sylvi Graham og Torbjørn Røe Isaksen, fra Sosialistisk Venstreparti, Karin Andersen, fra Sen-

terpartiet, Geir Pollestad, og fra Kristelig Folkeparti, Kjell Ingolf Ropstad, viser til at Meld. St. 1 (2010–2011) og Prop. 1 S (2010–2011) ble lagt frem av regjeringen 5. oktober 2011.

Komiteen fremmer i denne innstillingen forslag om bevilgninger på statsbudsjettet for 2011 for de kapitler som er fordelt til komiteen på rammeområde 7 i Stortingets møter 11. oktober 2010, jf. Innst. 1 S (2010–2011).

Stortinget har i møte 25. november 2010 vedtatt netto rammer på de ulike rammeområder. De fremsatte bevilgningsforslag i denne innstillingen bygger på vedtaket om rammenes størrelse, jf. Stortingets forretningsorden § 19.

Det vises i denne sammenheng til de ulike kapitlene i denne innstillingen som tar for seg det aktuelle rammeområde.

Komiteen viser for øvrig til sine respektive partiers merknader i Innst. 2 S (2010–2011).

2. Oversikt over kapitler og poster – rammeområde 7

Nedenfor følger en oversikt over regjeringens bevilgningsforslag under rammeområde 7 slik de fremkommer i Prop. 1 S (2010–2011).

90-poster behandles av finanskomiteen utenfor rammesystemet.

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S
Utgifter i hele kroner			
<i>Arbeidsdepartementet</i>			
600		Arbeidsdepartementet	164 690 000
	1	Driftsutgifter	164 690 000
601		Utredningsvirksomhet, forskning m.m.	233 650 000
	21	Spesielle driftsutgifter	61 950 000
	22	Tiltak mot ufrivillig deltid	25 000 000
	50	Norges forskningsråd	111 940 000
	70	Tilskudd	23 420 000
	72	Tilskudd til Senter for seniorpolitikk m.m.	11 340 000
604		Utviklingstiltak i arbeids- og velferdsforvaltningen	161 700 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 45</i>	34 620 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	127 080 000
605		Arbeids- og velferdsetaten	10 050 200 000
	1	Driftsutgifter	9 565 210 000
	21	Spesielle driftsutgifter	26 560 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	230 700 000
	70	Tilskudd til helse- og rehabiliteringstjenester for sykemeldte, <i>kan overføres</i>	227 730 000
606		Trygderetten	62 690 000
	1	Driftsutgifter	62 690 000
611		Pensjoner av statskassen	20 900 000
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	20 900 000
612		Tilskudd til Statens pensjonskasse	9 063 000 000
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	8 963 000 000
	70	For andre medlemmer av Statens pensjonskasse, <i>overslagsbevilgning</i>	100 000 000
613		Arbeidsgiveravgift til folketrygden	782 000 000
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	773 000 000
	70	For andre medlemmer av Statens pensjonskasse, <i>overslagsbevilgning</i>	9 000 000
614		Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse	42 000 000
	1	Driftsutgifter	40 000 000
	70	Tap/avskrivninger	2 000 000
615		Yrkesskadeforsikring	72 000 000
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	72 000 000
616		Gruppelivsforsikring	156 000 000
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	156 000 000
621		Tilskudd til sosiale tjenester og sosial inkludering	276 310 000
	21	Spesielle driftsutgifter	37 110 000

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S
	63	Sosiale tjenester og tiltak for vanskeligstilte, <i>kan overføres</i>	179 150 000
	70	Frivillig arbeid, <i>kan overføres</i>	50 160 000
	74	Tilskudd til pensjonistenes organisasjoner mv.	9 890 000
634		Arbeidsmarkedstiltak	7 329 840 000
	21	Forsøk, utviklingstiltak mv., <i>kan overføres</i>	76 350 000
	76	Tiltak for arbeidssøkere, <i>kan overføres</i>	7 253 490 000
635		Ventelønn	155 000 000
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	155 000 000
640		Arbeidstilsynet	431 690 000
	1	Driftsutgifter	427 500 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 190 000
642		Petroleumstilsynet	209 380 000
	1	Driftsutgifter	185 950 000
	21	Spesielle driftsutgifter	21 750 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 680 000
643		Statens arbeidsmiljøinstitutt	98 000 000
	50	Statstilskudd	98 000 000
645		Regional verneombudsordning i hotell- og restaurantbransjen og renholdsbransjen	6 000 000
	70	Tilskudd til oppstartskapital	6 000 000
646		Pionerdykkere i Nordsjøen	2 990 000
	72	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	2 990 000
648		Arbeidsretten, Riksmeklingsmannen m.m.	20 360 000
	1	Driftsutgifter	14 600 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 1</i>	1 760 000
	70	Tilskudd til faglig utvikling	4 000 000
649		Treparts bransjeprogrammer	10 000 000
	21	Spesielle driftsutgifter - Treparts bransjeprogrammer	10 000 000
660		Krigspensjon	570 000 000
	70	Tilskudd, militære, <i>overslagsbevilgning</i>	165 000 000
	71	Tilskudd, sivile, <i>overslagsbevilgning</i>	405 000 000
664		Pensjonstrygden for sjømenn	395 270 000
	70	Tilskudd	395 270 000
666		Avtalefestet pensjon (AFP)	1 650 000 000
	70	Tilskudd	1 650 000 000
667		Supplerende stønad til personer over 67 år	380 000 000
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	380 000 000

Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet

847		Tiltak for personer med nedsatt funksjonsevne	213 613 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 71</i>	27 134 000
	50	Forskning	5 600 000
	70	Tilskudd til funksjonshemmedes organisasjoner	161 400 000
	71	Tiltak for økt tilgjengelighet og universell utforming, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	19 479 000

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S
<i>Statens forretningsdrift</i>			
2470		Statens pensjonskasse	421 770 000
	24	Driftsresultat:	73 840 000
		1 Driftsinntekter, <i>overslagsbevilgning</i>	-517 420 000
		2 Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	434 040 000
		3 Avskrivninger	103 890 000
		4 Renter av statens kapital	27 650 000
		5 Til investeringsformål	18 070 000
		6 Til reguleringsfondet	7 610 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	347 930 000
<i>Folketrygden</i>			
2540		Stønad under arbeidsledighet til fiskere og fangstmenn	30 000 000
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	30 000 000
2541		Dagpenger	12 900 000 000
	70	Dagpenger, <i>overslagsbevilgning</i>	12 900 000 000
2542		Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv.	850 000 000
	70	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv., <i>overslagsbevilgning</i>	850 000 000
2620		Stønad til enslig mor eller far	3 948 500 000
	70	Overgangsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	2 680 000 000
	72	Stønad til barnetilsyn, <i>overslagsbevilgning</i>	415 000 000
	73	Utdanningsstønad	52 000 000
	75	Tilskudd til flytting for å komme i arbeid	300 000
	76	Forskuttering av underholdsbidrag	801 200 000
2650		Sykepenger	36 436 880 000
	70	Sykepenger for arbeidstakere mv., <i>overslagsbevilgning</i>	31 980 000 000
	71	Sykepenger for selvstendige, <i>overslagsbevilgning</i>	1 830 000 000
	72	Omsorgs- og pleiepenger ved barns sykdom m.m., <i>overslagsbevilgning</i> ...	555 000 000
	73	Tilretteleggingstilskudd, <i>kan overføres</i>	281 880 000
	75	Feriepenger av sykepenger, <i>overslagsbevilgning</i>	1 790 000 000
2651		Arbeidsavklaringspenger	37 650 000 000
	70	Arbeidsavklaringspenger, <i>overslagsbevilgning</i>	36 750 000 000
	71	Tilleggsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	570 000 000
	72	Legeerklæringer	330 000 000
2655		Uførhet	56 114 000 000
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	20 655 000 000
	71	Tilleggspensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	33 190 000 000
	72	Særtilllegg, <i>overslagsbevilgning</i>	2 087 000 000
	75	Menerstatning ved yrkesskade, <i>overslagsbevilgning</i>	110 000 000
	76	Yrkesskadetrygd gml. lovgivning, <i>overslagsbevilgning</i>	72 000 000
2661		Grunn- og hjelpestønad, hjelpemidler mv.	9 180 000 000
	70	Grunnstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 730 000 000
	71	Hjelpestønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 790 000 000
	73	Hjelpemidler mv. under arbeid og utdanning	110 000 000
	74	Tilskudd til biler	995 000 000

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S
	75	Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler	2 870 000 000
	76	Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler som tjenester	165 000 000
	77	Ortopediske hjelpemidler	1 015 000 000
	78	Høreapparater	505 000 000
2670		Alderdom	128 209 000 000
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	45 915 000 000
	71	Tilleggs pensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	76 500 000 000
	72	Ventetillegg, <i>overslagsbevilgning</i>	24 000 000
	73	Sært tillegg, <i>overslagsbevilgning</i>	5 770 000 000
2680		Etterlatte	2 413 500 000
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	1 260 000 000
	71	Tilleggs pensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	1 040 000 000
	72	Sært tillegg, <i>overslagsbevilgning</i>	107 000 000
	74	Utdanningsstønad	500 000
	75	Stønad til barnetilsyn, <i>overslagsbevilgning</i>	6 000 000
2686		Gravferdsstønad	175 000 000
	70	Gravferdsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	175 000 000
2690		Diverse utgifter	325 000 000
	70	Sykestønadsutgifter i utlandet	195 000 000
	77	Pasienter fra gjensidighetsland mv.	130 000 000
		Sum utgifter rammeområde 7	321 210 933 000

Inntekter i hele kroner

Inntekter under departementene

3605		Arbeids- og velferdsetaten	40 500 000
	1	Administrasjonsvederlag	21 000 000
	6	Gebyrinntekter for fastsettelse av bidrag	19 500 000
3614		Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse	26 000 000
	1	Gebyrinntekter, lån	26 000 000
3615		Yrkesskadeforsikring	153 000 000
	1	Premieinntekter	153 000 000
3616		Gruppelivsforsikring	91 000 000
	1	Premieinntekter	91 000 000
3634		Arbeidsmarkedstiltak	2 000 000
	85	Innfordring av feilutbetalinger, arbeidsmarkedstiltak	2 000 000
3635		Ventelønn	41 600 000
	1	Refusjon statlig virksomhet mv.	40 000 000
	85	Innfordring av feilutbetaling av ventelønn	1 600 000
3640		Arbeidstilsynet	26 550 000
	1	Diverse inntekter	1 100 000
	4	Kjemikaliekontroll, gebyrer	5 500 000
	5	Tvangsmulkt	2 000 000
	7	Byggesaksbehandling, gebyrer	17 950 000

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S
3642		Petroleumstilsynet	85 170 000
	2	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet	820 000
	3	Refusjon av tilsynsutgifter	81 560 000
	6	Refusjoner/ymse inntekter	2 790 000
<i>Avskrivninger, avsetninger til investeringsformål og inntekter av statens forretningsdrift i samband med nybygg, anlegg mv.</i>			
5470		Statens pensjonskasse	18 069 000
	30	Avsetning til investeringsformål	18 069 000
<i>Renter og utbytte mv.</i>			
5607		Renter av boliglånsordningen i Statens pensjonskasse	1 229 000 000
	80	Renter	1 229 000 000
<i>Folketrygden</i>			
5701		Diverse inntekter	1 781 200 000
	2	Diverse inntekter	295 100 000
	3	Hjelpemiddelsentraler m.m.	38 000 000
	71	Refusjon ved yrkesskade	1 045 000 000
	73	Refusjon fra bidragspliktige	381 400 000
	74	Refusjon medisinsk behandling	20 000 000
	80	Renter	1 700 000
5704		Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv.	170 000 000
	2	Dividende	170 000 000
5705		Refusjon av dagpenger	81 000 000
	1	Refusjon dagpenger, statsgaranti ved konkurs	80 000 000
	3	Refusjon av dagpenger fra EØS-land	1 000 000
		Sum inntekter rammeområde 7	3 745 089 000
		Netto rammeområde 7	317 465 844 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeidsdepartementet i 2011 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 600 post 1	kap. 3600 post 2
kap. 601 post 21	kap. 3601 post 2
kap. 605 post 1	kap. 3605 post 1, 4, 5 og 6
kap. 605 post 21	kap. 3605 post 2
kap. 621 post 21	kap. 3621 post 2
kap. 640 post 1	kap. 3640 post 1, 6 og 7
kap. 642 post 1	kap. 3642 post 6 og 7
kap. 642 post 21	kap. 3642 post 2

III

Omdisponeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeidsdepartementet i 2011 kan:

1. omdisponere inntil 40 mill. kroner fra kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 76 Tiltak for arbeidssøkere til kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten, post 1 Driftsutgifter.
2. omdisponere mellom bevilgningene under kap. 601 Utredningsvirksomhet, forskning m.m., post 73 Tilskudd til helse- og rehabiliteringstjenester for sykmeldte, kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten, post 70 Tilskudd til helse- og rehabiliteringstjenester for sykmeldte og kap. 732 Regionale helseforetak, post 79 Tilskudd til helse- og rehabiliteringstjenester for sykmeldte.
3. omdisponere mellom bevilgningene under kap.

604 Utviklingstiltak i arbeids- og velferdsforvaltningen, post 21 Spesielle driftsutgifter og kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten, post 1 Driftsutgifter.

4. omdisponere mellom bevilgningene under kap. 604 Utviklingstiltak i arbeids- og velferdsforvaltningen, post 45 Større nyanskaffelser og vedlikehold og kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold.

IV

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Arbeidsdepartementet i 2011 kan overskride bevilgningen under kap. 2470 Statens pensjonskasse, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, med inntil 10 mill. kroner mot dekning i reguleringsfondet.

V

Tilsagnsfullmakt

Stortinget samtykker i at Arbeidsdepartementet i 2011 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelsen	Samlet ramme
634		Arbeidsmarkedstiltak	
	76	Tiltak for arbeidssøkere	2 995,5 mill. kroner

VI

*Fullmakt til å gjennomføre investeringsprosjektet
PERFORM*

Stortinget samtykker i at Arbeidsdepartementet i 2011 kan gjennomføre PERFORM-prosjektet i Statens pensjonskasse, herunder forpliktet staten innenfor en samlet kostnadsramme på 1,287 mill. kroner.

VII

Fullmakt til å ettergi rente- og avdragsfrie lån

Stortinget samtykker i at Arbeidsdepartementet i 2011 kan ettergi rente- og avdragsfrie lån gitt til arbeidsmarkedstiltak for yrkeshemmede der dette

blir vurdert som nødvendig for å sikre den videre driften.

VIII

Fullmakt til nettobudsjettering

Stortinget samtykker i at Arbeidsdepartementet i 2011 kan nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 604 Utviklingstiltak i arbeids- og velferdsforvaltningen, postene 21 og 45 og kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten, postene 1, 21 og 45, refusjoner av kommunenes andel av utgifter til opprettelse og drift av Nav-kontorer.

IX

Folketrygdytelse

Stortinget samtykker i at med virkning fra 1. januar 2011 skal følgende ytelse etter folketrygden utgjøre¹:

	kroner
1a. Grunnstønad for ekstraavgifter ved uførhet etter lovens § 6-3 (laveste sats)	7 452
1b. Ved ekstraavgifter utover laveste sats, kan grunnstønaden forhøyes til	11 376
1c. eller til	14 940
1d. eller til	21 996
1e. eller til	29 832
1f. eller til	37 260
2a-1. Hjelpstønad til uføre som må ha hjelp i huset ^{2 3}	12 420
2a-2. Hjelpstønad etter lovens § 6-4 til uføre som må ha tilsyn og pleie ⁴	13 356
2b. Forhøyet hjelpstønad etter lovens § 6-5 til uføre under 18 år som må ha særskilt tilsyn og pleie ⁴	26 712
2c. eller til	53 424
2d. eller til	80 136
3. Behovsprøvet gravferdsstønad opptil	19 944
4. Stønad til barnetilsyn etter lovens §§ 15-11 og 17-9 ⁵	
for første barn	41 136
for to barn	53 676
for tre og flere barn	60 816

1) Satsene under 1, 2 og 4 er årsbeløp for ytelsene.

2) Stønad til hjelp i huset gjelder tilfeller før 1. januar 1992.

3) Fra 1. januar 1997 skilles det mellom stønad til hjelp i huset og stønad til særskilt tilsyn og pleie.

4) Gjelder også ved uførhet som skyldes yrkesskade, jf. lovens § 12-18.

5) Fra 1. januar 2004 dekkes 64 pst. av dokumenterte utgifter til barnetilsyn. Beløpene i tabellen er maksimale refusjonssatser. Stønaden er inntektsprøvet.

2.1 Stortingets vedtak om rammesum for rammeområde 7

Ved Stortingets vedtak 25. november 2010 er netto utgiftsramme endelig fastsatt til kr 317 470 444 000 for rammeområde 7, jf. Innst. 2 S (2010–2011). De fremsatte bevilgningsforslag nedenfor under rammeområde 7 er i samsvar med denne netto utgiftsrammen, jf. Stortingets forretningsorden § 19.

I henhold til vedtak i Stortinget, jf. Innst. 1 S (2010–2011), skal arbeids- og sosialkomiteen også behandle følgende kapitler:

- Kap. 847 Tiltak for personer med nedsatt funksjonsevne under Barne- og likestillingsdepartementet.
- Kap. 2540 Stønad under arbeidsledighet til fiskere og fangstmenn under Fiskeri- og kystdepartementet.

3. Komiteens generelle merknader

3.1 Generelle merknader fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeidspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, støtter regjeringens hovedmål om arbeid til alle og understreker at rettferdig fordeling og utjamning er grunnleggende verdier for regjeringens arbeid. For den enkelte er arbeid en kilde til inntekt, økonomisk trygghet, selvrespekt og selvrealisering. Samtidig vil høy sysselsetting bidra til å sikre velferdsstaten, redusere sosiale forskjeller og forebygge fattigdom. Økonomisk politikk, næringspolitikk, distriktspolitikk, utdanningspolitikk og arbeids- og velferdspolitikk må bidra sammen for å nå målet. Et arbeidsliv for alle forutsetter et godt arbeidsmiljø uten sosial dumping og diskriminering. Arbeidsmiljøet må bidra til god helse og arbeidsevne gjennom hele yrkeslivet, noe som også gjør at flere kan delta lenger i arbeidslivet.

Flertallet viser til at avtalen om et mer inkluderende arbeidsliv er videreført og videreutviklet i samarbeid med partene i arbeidslivet. Arbeidet med oppfølging av avtalen, gjennomføringen av en egen sysselsettingsstrategi for personer med nedsatt funksjonsevne og andre tiltak for å forebygge utstøting og fremme inkludering vil være høyt prioritert i årene fremover.

Flertallet viser til at en sterk offentlig sektor har vært, og er, en forutsetning for utjamning og likeverdige vilkår for alle. Frivillig sektor spiller en viktig rolle i velferdssamfunnet, flertallet påpeker viktigheten av at regjeringen vil videreutvikle samarbeidet med ideelle organisasjoner.

Flertallet viser til at en aktiv arbeidsmarkedspolitikk er viktig for å håndtere finanskrisens virkninger i Norge og for å nå målsettingen om høy yrkesdeltakelse. Særlig er det viktig å unngå at høyere ledighet fører til langtidsledighet og utstøting. Grupper som ungdom, innvandrere og personer med nedsatt arbeidsevne krever særskilt oppmerksomhet. Gjennom en aktiv arbeidslivs-, utdannings-, pensjons-, velferds-, innvandrings- og integreringspolitikk vil regjeringen sikre god tilgang på arbeidskraft. For innvandrere som kommer til Norge, er arbeidslivet den viktigste arena for integrering. Det er vesentlig å sikre økt yrkesdeltakelse for grupper som i dag ikke deltar i arbeidslivet. Dette gjelder ikke minst eldre og uføre.

Flertallet viser til at et godt samarbeid mellom partene i arbeidslivet og offentlige myndigheter legger grunnlaget for et velfungerende arbeidsliv. Det er viktig å bekjempe utstøting og gjøre terskelen lavere for å komme seg inn i arbeidslivet. Flertallet vil sikre og styrke arbeidstakernes rettigheter og føre en ambisiøs politikk for et godt arbeidsmiljø både i privat og offentlig sektor. Dette er også viktig for at seniorene skal ha arbeidslyst og arbeidsevne til å stå lenger i arbeid og slik kunne bidra til å løse de store arbeidskraftbehovene i fremtiden.

Flertallet understreker at et ryddig og ordentlig arbeidsliv uten sosial dumping er avgjørende for den enkelte og for at seriøse virksomheter ikke skal tape i konkurranse med useriøse. Dette er også en forutsetning for styringen av norsk økonomi. Tiltakene i regjeringens handlingsplaner mot sosial dumping skal følges opp og evalueres. Innsatsen mot useriøse aktører i utsatte bransjer, som renhold og hotell- og restaurantbransjene, skal styrkes, i nært samarbeid med bransjene selv.

Flertallet vil understreke viktigheten av å føre en politikk for å utjevne økonomiske og sosiale forskjeller i samfunnet og at regjeringen vil bekjempe fattigdom ved å gi alle mulighet til å delta i arbeidslivet og ved å styrke de offentlige velferdsordningene. Flertallet støtter tiltak for å bedre livsbetin-

gelsene og mulighetene for den delen av befolkningen som har de laveste inntektene og de dårligste levekårene og legge særlig vekt på barns behov når det gjelder tiltak mot fattigdom.

Flertallet vil særlig understreke behovet for å legge til rette for at alle barn og unge gis muligheter til å delta og utvikle seg i samfunnet uavhengig av foreldrenes økonomiske og sosiale situasjon.

Flertallet vil vektlegge et bredt forebyggende perspektiv og tiltak for å bidra til å endre forhold som skaper og opprettholder fattigdom i oppvekstmiljø, utdanningssystem, innenfor arbeidsmarked og arbeidsliv, og innenfor velferdsordningene. Det skal være en særlig innsats rettet mot de som er avhengige av rusmidler og deres pårørende.

Flertallet viser til at Stortinget i 2009 vedtok nytt regelverk for alderspensjon i folketrygden med utgangspunkt i de brede pensjonsforlikene i 2005 og 2007. Pensjonsreformen trykker fremtidens pensjoner og bidrar til å sikre bærekraften i den norske velferdsstaten. Reformen legger til rette for en individuelt tilpasset overgang mellom arbeid og pensjon. Man kan ta ut hel eller delvis pensjon fra 62 år til 75 år, og arbeid og pensjon kan kombineres uten avkorting.

Flertallet peker på viktigheten av opptrappingen av folketrygdens minstepensjoner som ble fullført i 2010. Flertallet viser til at ved tilpasningen av reglene for uføres ytelse til pensjonsreformen skal det fortsatt sikres en god uføreordning i Norge.

Flertallet viser til det brede og viktige mandatet som er gitt Nav gjennom formålsparagrafen, ved å legge til rette for en effektiv arbeids- og velferdsforvaltning, tilpasset den enkeltes og arbeidslivets behov. Arbeids- og velferdsforvaltningen skal møte det enkelte mennesket med respekt, bidra til sosial og økonomisk trygghet og fremme overgang til arbeid og aktiv virksomhet. Nav skal ha en helhetlig og samordnet anvendelse av arbeidsmarkedsloven, folketrygdloven, lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen og andre lover som forvaltes av arbeids- og velferdsforvaltningen.

Flertallet viser til at det er en sentral målsetting at arbeids- og velferdsforvaltningen, gjennom et likeverdig samarbeid mellom kommune og stat, bidrar til å realisere disse lovenes formål om få flere i arbeid og aktivitet og færre på stønad og å bedre levekårene for vanskeligstilte, bidra til sosial og økonomisk trygghet.

3.2 Generelle merknader fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti legger følgende prinsipper til grunn for arbeids- og sosialfeltet:

- At flest mulig skal delta i arbeidslivet for å sikre og styrke velferdssamfunnet.
- At velferdssystemene skal oppmuntre til arbeid og aktivitet. Det må lønne seg å jobbe.
- Alle har et ansvar for å bekjempe fattigdom og utstøting, og sikre alle norske borgere en anstendig levestandard som gjør dem i stand til å utnytte sine muligheter som deltakere i samfunnet.
- At man har gode velferdsordninger som sikrer at personer som av ulike årsaker ikke har mulighet til å delta fullt ut i det ordinære arbeidslivet, eller som opplever arbeidsledighet, får del i den alminnelige velferdsutviklingen.

Disse medlemmer vil påpeke at den store velferdsutfordringen i Norge er at flere faller utenfor arbeidslivet. Andelen på helserelevante ytelser har aldri vært høyere. Samtidig ser vi en økning i antallet sosialklienter. Økningen i uføre er størst blant unge. Regjeringens politikk har sviktet og ikke klart å hjelpe flere inn i arbeidslivet eller hindre flere fra å falle ut. Selv om Norge har lavere registrert ledighet enn de fleste OECD-land, vil disse medlemmer påpeke at en stor andel i Norge blir skjøvet ut av ledighetsstatistikken og inn i trygdestatistikken. Særlig bekymringsfullt er det at under 20 pst. av de som går ut hele sykemeldingsperioden kommer tilbake i arbeid.

Disse medlemmer konstaterer at det fortsatt er store problemer i Nav, mange brukere får ikke det tilbudet de har rett til. Etter disse medlemmers mening har regjeringen ikke tatt de nødvendige grep for å rydde opp i Nav-systemet.

Disse medlemmer vil understreke behovet for arbeidsmarkedstiltak rettet særlig mot personer med nedsatt arbeidsevne, og er kritiske til at andelen slike tiltak har sunket den senere tid.

Disse medlemmer vil understreke verdien av det sivile samfunn og frivillige organisasjoner i arbeidet med å bekjempe fattigdom og få ned sykefraværet og hindre flere fra å falle ut av arbeidslivet.

Disse medlemmer mener regjeringens arbeid for tilrettelegging og inkludering er svært mangelfullt, og viser til at det på en rekke budsjettkapitler og -poster som skal sikre at det blir lettere å komme inn i arbeidslivet er reelle kutt sammenlignet med fjoråret. Det er også problematisk at det for flere mennesker ikke lønner seg tilstrekkelig å gå fra trygd til arbeid blant annet fordi overgangsordningene er lite smidige. Endringer for å lette denne overgangen kunne vært gjennomført uten store, ekstra kostnader, men disse medlemmer konstaterer at det har ikke regjeringen ønsket.

Fattigdom i Norge rammer ikke hele, lett identifiserbare grupper, men enkeltpersoner innenfor et bredt spekter av grupper. Disse medlemmer

mener at fattigdom best kan bekjempes gjennom kombinasjonen av en politikk som legger til rette for verdiskaping, høy yrkesdeltakelse, en aktiv skolepolitikk som gir muligheter til alle og en målrettet politikk for fattigdomsbekjempelse. Disse medlemmer viser til at det er vanligst, både i Norge og andre europeiske land, å måle fattigdom gjennom et relativt mål (EU eller OECD skala), mens det i andre land hvor ekstrem fattigdom er mer vanlig gjerne fokuseres på absolutte fattigdomsmål. Disse medlemmer konstaterer at basert på fattigdomsmålene i bruk, har andelen fattige økt i Norge under denne regjeringen. Det er ekstra bekymringsfullt at andelen fattige barn har økt kraftig.

Unge rammes sterkere av arbeidsledighet, og økningen i unge sosialhjelpsmottakere og uføre er sterkt bekymringsfull. Disse medlemmer mener at ulike «tiltaksgarantier» åpenbart ikke kan benyttes som hovedvirkemiddel for å sikre at unge får lettere innpass i det ordinære arbeidslivet. Disse medlemmer mener det bør kartlegges, i samarbeid med næringslivet, hvilke faktorer som reelt hindrer flere unge i å få etablert sin første kontakt med det ordinære arbeidslivet, og hvilke politiske tiltak som mest effektivt vil kunne bidra til å fjerne disse hindrene.

Det er avgjørende for å få ned sykefraværet, og redusere rekrutteringen til uføreordningene, at Nav fungerer som det skal. Disse medlemmer har merket seg Riksrevisjonens kritikk av Nav og av departementets styring av etaten, og vil understreke behovet for at Nav fungerer etter intensjonene fra Nav-reformen slik at tiltak kan settes inn tidligere. Disse medlemmer støtter ideen om et Nav-ombud som kan sikre brukernes rettigheter.

Disse medlemmer konstaterer at det er ledig kapasitet hos flere private helsetilbydere, og mener disse tilbudene i større grad burde tas i bruk, når de fremstår som kostnadseffektive og samfunnsøkonomisk lønnsomme løsninger.

Disse medlemmer viser for øvrig til merknadene hvor Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti står sammen i budsjettinnstillingen.

3.3 Generelle merknader fra Fremskrittspartiet

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener det må legges sterkere vekt på å finne gode løsninger for å bistå personer som, av helsemessige eller andre grunner, står utenfor arbeidsmarkedet i en alder der det ellers er vanlig at man er yrkesmessig aktiv og i stand til å forsørge seg selv og sine nærmeste. I et lite land som Norge, med et innbyggertall på under 5 millioner mennesker, og en yrkesaktiv befolkning på ca. 2,5 millioner, er det urimelig og uakseptabelt at ca. 800 000 personer mellom 16 og 67 år står utenfor arbeidslivet. Disse medlemmer viser til at det i tillegg er ca. 675 000

alderspensionister som mottar ytelser fra folketrygden og som er avhengige av de yrkesaktives innsats. Ifølge blant annet statsråd Bjurstrøms uttalelser i spørretimen i Stortinget den 27. oktober 2010 er det ca. 78 000 personer med nedsatt funksjonsevne som ufrivillig står utenfor arbeidslivet og ønsker seg inn. Disse medlemmer mener at disse representerer i sum en betydelig arbeidskapital som i dag ikke benyttes.

Disse medlemmer viser til at om man tar utgangspunkt i at halvparten av de funksjonshemmede som står utenfor arbeidslivet, men ønsker seg inn, representerer en arbeidsevne på 40 pst., som tilsvarer 15 600 årsverk.

Disse medlemmer har bedt Stortingets utredningsseksjon om å se nærmere på følgende forhold:

- Det tas utgangspunkt i at man klarer å få 3 900 av de 15 600 årsverkene inn i jobb på ordinære vilkår, pr. år i en fireårsperiode, og at man forutsetter at de klarer å beholde jobben i perioden.

Disse medlemmer vil peke på at anslagene foretatt av Stortingets utredningsseksjon, viser at man kan redusere utbetalingene til uførepensjon med om lag 700 mill. kroner pr. år. I tillegg vil deres arbeidsinnsats kunne tilføre samfunnet om lag 1 mrd. kroner i økt verdiskaping pr. år. Det betraktes som et paradoks av disse medlemmer at norske borgere har god helse, gode velferdsordninger, strengt regelverk for arbeidsmarkedet og gode ferieordninger i forhold til mange av de land en kan sammenligne oss med, men allikevel flere, relativt sett, som står utenfor arbeidslivet av helsemessige årsaker.

Disse medlemmer finner det underlig at regjeringens forslag til statsbudsjett for 2011, på en slik bakgrunn, inneholder et lavere ambisjonsnivå når det gjelder blant annet tiltaksplasser, oppfølging av sykmeldte og bistand til personer som er jobbsøkende.

Det er disse medlemmers oppfatning at en økning av innsatsen når det gjelder prosjektet «Raskere tilbake» og økte bevilgninger til helsetjenester, vil bidra til at flere kommer tilbake til en aktiv arbeidssituasjon uten å tilbringe måneder og år i helsekøer. Fremskrittspartiets satsing på disse områdene og forslag til omlegginger i helsevesenet, bedre oppfølging av sykmeldte og brukere av arbeidsavklaringspenger, raskere adgang til rehabiliteringstiltak og bedre organisering av Nav, vil etter disse medlemmers mening føre til store innsparinger i blant annet folketrygdens samlede utgifter slik disse medlemmers alternative forslag til statsbudsjett for 2011 viser.

Disse medlemmer vil peke på den vekt stortingsflertallet, under behandlingen av flere saker i forbindelse med innføringen av en pensjonsreform, har lagt på folketrygdens økonomiske bærekraft og behovet for å begrense pensjonsytelsene ettersom stadig flere får rettigheter til høye pensjoner. I Prop. 1 S (2010–2011) står følgende:

«Dagens pensjonssystem står overfor store utfordringer som følge av at levealderen i befolkningen øker og det blir relativt færre yrkesaktive til å finansiere fremtidens pensjoner. For å sikre at pensjonssystemet er økonomisk og sosialt bærekraftig også i fremtiden, har Regjeringen gjennom mange år arbeidet med en reform av folketrygdens alderspensjon.»

Disse medlemmer vil understreke at alderspensjon fra folketrygden er en opparbeidet rettighet som det er betalt trygdeavgift til staten fra både arbeidstaker og arbeidsgiver for å oppnå og som er basert på en «avtale» mellom den enkelte og staten. Disse medlemmer vil ta avstand fra den oppfatning som synes å ligge til grunn for regjeringens politikk på dette området om at alderspensjon fra folketrygden er en sosial ytelse. Før folketrygden ble innført i 1967 ble det sendt ut en informasjonsbrosjyre til befolkningen, fra Sosialdepartementet, der det sto følgende:

«Folketrygden kan sammenlignes med en forsikringsordning. Å være trygdet vil da si det samme som å være forsikret.»

Full opptjening i folketrygden var først mulig å oppnå i 2007 ettersom folketrygden ble innført i 1967. Med 40 års opptjening til full pensjon inntraff de første tilfellene i 2007.

Det er imidlertid nødvendig slik disse medlemmer ser det, å påpeke at den delen av folketrygdens utgifter som går til sosiale ytelser som sykepenge, uførepensjoner, arbeidsavklaringspenger og dagpenger, er betydelig større enn utgiftene til alderspensjon. I Prop. 1 S (2010–2011) er forslaget om bevilgning til alderspensjon i 2011 på 128 209 mill. kroner, mens det samlede forslaget til sykepenge, dagpenger, arbeidsavklaringspenger og uførepensjon er på 143 100,88 mill. kroner.

På denne bakgrunn anser disse medlemmer det som viktig at det settes søkelys også på de deler av folketrygdens utgifter som ikke i like stor grad er rettighetsfestet og basert på opptjening og «avtaler» om utbetaling på et bestemt tidspunkt som pensjonsalder.

Disse medlemmer er opptatt av rettferdighet for pensjonistene og mener den forskjellsbehandling minstepensjonister blir utsatt for knyttet til sivil status, er uakseptabel og finner ingen grunn til at enslige pensjonister skal ha rett til høyere sært tillegg enn de

som har valgt en samlivsform. Disse medlemmer fremmer derfor forslag om at særtillegget skal være en opptrapping til 2 G for alle minstepensjonister, jf. Innst. 2 S (2010-2011).

Når det gjelder avkortingen av grunnpensjonen for gifte/samboende pensjonister, har disse medlemmer gjennom over 20 år arbeidet for å få fjernet denne urettferdigheten. Gjennom forhandlinger med regjeringspartiene i Stortinget under regjeringen Bondevik II fikk Fremskrittspartiet gjennomslag for en nedtrapping av avkortingen over 3 år fra 25 pst. til 15 pst. fra 2005. Disse medlemmer ønsker at også gifte/samboende pensjonister skal ha utbetalt hver sin fulle grunnpensjon og fremmer derfor forslag om en videre nedtrapping av avkortingen med 5 pst. i Fremskrittspartiets alternative forslag til statsbudsjett for 2011.

Det er enighet i Norge om at personer med nedsett funksjonsevne skal ha de samme muligheter i samfunnet til deltakelse, familieliv, fritid, og transport som funksjonsfriske. I dag følges ikke dette opp i praksis etter disse medlemmers mening og altfor mange av dem som har en funksjonsnedsettelse – stor eller liten – får ikke hjelp til å utnytte den restarbeidsevne de faktisk har og som svært mange av dem ønsker å bruke. Disse medlemmer viser til at det finnes mange tiltak og områder hvor Nav har fått virkemidler som kan benyttes til å yte verdifull bistand. Disse medlemmer har ikke inntrykk av at mulighetene benyttes i tilstrekkelig grad eller at den informasjon som er tilgjengelig for arbeidsgivere og brukere når frem til dem som kan utnytte den.

Disse medlemmer er opptatt av at personer, som av helsemessige grunner ikke har mulighet til å være yrkesaktiv og skaffe seg en arbeidsinntekt, skal motta en ytelse fra folketrygden som kan gi en verdig, nøktern tilværelse og gi trygdemottakeren den nødvendige trygghet for sin livssituasjon. Det må imidlertid, slik disse medlemmer ser det, være et krav at den arbeidsevne/restarbeidsevne den enkelte har, skal utnyttes til beste for den det gjelder og for samfunnet. Det er derfor en viktig oppgave for Arbeids- og velferdsforvaltningen (Nav) å bistå brukerne av Navs tjenester på en slik måte at deres muligheter, ønsker og behov kan tilfredsstilles.

Situasjonen for Nav, og den organisering som er valgt etter at velferdsreformen ble iverksatt, er i dag ikke optimal slik disse medlemmer får tilbakemeldinger om. Brukerne opplever altfor lange ventetider for å få sine saker behandlet, saker og dokumenter sendes frem og tilbake mellom avdelinger og seksjoner og brukerne får ofte ikke den hjelp i førstelinjetjenesten som de burde kunne forvente. Saker blir ikke godt nok fulgt opp og mange brukere føler seg dårlig behandlet, ifølge de mange henvendelser disse medlemmer mottar fra brukerne. Disse

medlemmer er også opptatt av at regelverket som Nav er satt til å administrere, er så komplisert at det gjøres mange feil som det tar uforholdsmessig mye tid å rydde opp i. Det kompliserte regelverket fører også til at de fleste brukere ikke selv har mulighet til å sette seg inn i de forskjellige lover, forskrifter og rundskriv, men er avhengige av å stole på at det Nav tilbyr av ytelser og tjenester er i tråd med gjeldende regelverk. Det ser disse medlemmer som et problem ettersom ansvaret for riktig ytelse ligger på brukeren. Disse medlemmer vil fremme forslag om at det må foretas en gjennomgang av regelverket – lover og forskrifter – for å finne frem til enklere saksbehandling, raskere respons og mindre byråkrati.

3.4 Generelle merknader fra Høyre

Komiteens medlemmer fra Høyre sin visjon i arbeids- og velferdspolitikken er det selvhjulpne mennesket. Det skal legges til rette for et samfunn med muligheter for alle, hvor alle har frihet til å leve selvstendig og hvor alle som faller utenfor skal få en ny sjanse. Velferdsstaten skal ikke være alt for alle, men skal være sterk for den som har behov for hjelp. Derfor mener disse medlemmer det overordnede målet i arbeids- og sosialpolitikken er å bidra til at alle mennesker kan få oppleve den trygghet det er å ha et inntektsgivende arbeid å gå til. Altfor mange mennesker i yrkesaktiv alder står i dag utenfor arbeidslivet. For Høyre er det helt grunnleggende at alle som kan jobbe, skal jobbe, og få oppleve den frihet det gir å være selvforsørgende. Videre mener disse medlemmer at de som befinner seg langt utenfor arbeidslivet og ikke har muligheter til å greie dette, skal ha en anstendig inntektssikring. Det må stilles individuelle krav til aktivitet. Det er ikke et velferdssystem, skattesystemet og ansettelsesregelverket må derfor omformes slik at aktivitet og deltakelse blir et hovedprinsipp, og at det lønner seg å jobbe.

Disse medlemmer konstaterer at det ved Stortingets behandling av Innst. 2 S (2010–2011) ikke ble flertall for Høyres helhetlige forslag til statsbudsjett, og at regjeringens forslag til budsjett er vedtatt. På denne bakgrunn velger disse medlemmer å synliggjøre de prioriteringer på rammeområde 7 som fremgår av Høyres alternative statsbudsjett 2010 i Innst. 2 S (2010-2011).

Disse medlemmer registrerer at Arbeidsdepartementets budsjetttramme økes med 6,5 pst., reelt fra 310,7 mrd. kroner i saldert budsjett 2010, til 331 mrd. kroner i budsjettforslag for 2011.

Vår tids største samfunnsutfordring er det høye antallet mennesker i yrkesaktiv alder som står utenfor arbeidslivet. Basert på opplysninger i regjeringens eget forslag til statsbudsjett for 2011, kan antallet i 2011 komme opp mot hele 830 000 mennesker som

på en eller annen måte står helt eller delvis utenfor arbeidslivet. Antallet vil variere, slik det også har gjort de siste årene, særlig i takt med svingende arbeidsledighet. Disse medlemmer mener likevel at utfordringen ikke først og fremst er knyttet til mennesker som mister jobben og er arbeidsledige i noen tid, men til antallet mennesker på helserelaterte ytelser og mer permanente trygdeordninger ser ut til å øke sterkt. I 2010/2011 vil det for første gang i historien være mer enn 600 000 mennesker som mottar helserelaterte ytelser alene – en milepæl disse medlemmer mener illustrerer at vi fremdeles har en lang vei å gå før vi når IA-avtalens målsettinger.

I første og andre kvartal av 2010 har sykefraværet vist en gledelig nedgang. Disse medlemmer vil imidlertid ta avstand fra de påstandene som kommer fra sentrale personer fra regjeringspartiene, om at dette skal skyldes at de nye tiltakene som kom inn i IA-arbeidet ved forlengelsen av IA-avtalen i februar 2010, har begynt å virke. Dette er ikke tilfelle. Svært få av de tiltak det ble enighet om i februar 2010 er ferdig utformet, behandlet eller iverksatt. Derfor har de ikke ennå en målbar effekt. Disse medlemmer vil derimot peke på at det i regjeringens budsjettforslag ligger an til å komme en stor pågang av nye mottakere av arbeidsavklaringspenger i 2011, og at de samlede utgiftene til denne nye inntektssikringsordningen nå vil være større enn for det folketrygdfinansierte sykefraværet. Der hvor sykefraværnedgangen kan gi inntrykk av at utviklingen går i riktig retning, kan økningen i antallet mennesker som mottar arbeidsavklaringspenger og uførepensjon tyde på det stikk motsatte: De langtidssyke friskmeldes ikke, de forblir langtidssyke. Den eneste forskjellen er at de etter ett år med sykepenger får sin inntekt redusert kraftig, fra 100 pst. av tidligere inntekt, til ca. 64 pst. Disse medlemmer mener det er avgjørende å sette inn langt sterkere virkemidler overfor sykmeldte det første sykmeldingsåret, slik at en forhindrer at sykefravær fører til permanent utenforskap.

Høyres målsettinger innenfor arbeids- og sosialpolitikken for 2009–2013 er:

1. Styrking av arbeidslinjen. Det skal lønne seg å jobbe.
2. Liberalisering av arbeidsmiljøloven. Det skal alltid være lettere å komme inn i en ny jobb enn inn i en ny trygdeordning.
3. Mer målrettet fattigdomssatsing, som ikke gjør det bedre å være fattig, men som skal gjøre det lettere for fattige å få det bedre.

Disse medlemmer viser til Høyres alternative statsbudsjett for 2011, hvor disse målsettingene gir seg uttrykk i følgende konkrete satsinger:

1. Det skal alltid lønne seg å jobbe. For å øke de økonomiske incentivene for å gå fra stønad til jobb, foreslår Høyre å senke inntektsskatten for de som har lave og middels inntekter, i tillegg til forslag som gjør overgangen mer smidig for dem som går fra stønad og ut i arbeid.
2. Sterkere virkemidler i sykefraværarbeidet. Høyre foreslår tiltak som gir tidligere inn gripen, bedre individuell oppfølging av den enkelte sykmeldte og bedre omskoleringsmuligheter for den som ikke vil komme tilbake til den jobben en er sykmeldt fra.
3. Strategi for å hjelpe flere funksjonshemmede ut i jobb. Høyre foreslår en dreining av arbeidsmarkedstiltakene til de med størst hjelpebehov, bedre og forenklede rutiner for tilrettelegging og styrking av konkrete tiltak som gjør det lettere for funksjonshemmede å være i jobb.
4. Målrettet fattigdomssatsing. Høyres fattigdomssatsing har to hovedlinjer; understøtting av arbeidslinjen og særskilte tiltak overfor barn og unge som lever i fattigdom.

Fra god nok til best mulig – en sysselsettingsstrategi for mennesker med nedsatt funksjonsevne

De aller fleste mennesker ønsker utdanning og jobb. Høyres visjon er at mennesker med nedsatt funksjonsevne skal ha mulighet til personlig utvikling, deltakelse og livsutfoldelse på linje med andre samfunnsborgere.

Disse medlemmer viser til at sysselsettingen er vesentlig lavere blant mennesker med en nedsatt funksjonsevne. Mange av dem det gjelder har likevel full arbeidsevne dersom arbeidsplass eller arbeidsoppgaver tilrettelegges. Men til tross for at inkludering av mennesker med nedsatt funksjonsevne i arbeidslivet har vært ett av tre hovedmål i IA-avtalen i åtte år, er lite skjedd.

Personer med nedsatt funksjonsevne møter fortsatt barrierer som hindrer like muligheter til aktivitet og deltakelse. Funksjonshemming oppstår i gapet mellom den enkeltes forutsetninger og de krav samfunnet stiller. En politikk for å bygge ned funksjonshemmende barrierer må styrke den enkeltes forutsetninger samtidig som samfunnet gjøres mer tilgjengelig.

Disse medlemmer viser til at det i Høyres sysselsettingsstrategi for mennesker med nedsatt funksjonsevne foreslås følgende tiltak:

- Grønt kort: Slå sammen dagens tilretteleggingsgaranti(-er) og erstatte søknadsprosedyrene med en standardisert garanti, hvor utgifter til nødvendige tilretteleggingstiltak refunderes i sin helhet av Nav.

- Bevilge 10 mill. kroner til etablering av Grønt kort i Høyres alternative statsbudsjett for 2011.
- Gjøre ordningen med arbeids- og utdanningsreiser til et permanent tilbud innenfor velferdsforvaltningen.
- Åpne tilbudet for minst 40 nye søkere til arbeids- og utdanningsreiser – øke bevilgningen med 5 mill. kroner i Høyres alternative statsbudsjett for 2011.
- Gjøre uføretrygden mer fleksibel, slik at en kan gå ned til 20 pst. uføregrad i kombinasjon med jobb.
- Prioritere oppfølging av plan- og bygningslovens krav om universell utforming av nye bygninger.
- Opprette 3 000 flere tiltaksplasser til yrkeshemmede.
- Heve varighetsbegrensningen under utdanning som atføring.
- Styrke tilretteleggingen for funksjonshemmede studenter (dyslektikere) under utdanning.
- Øke bevilgningen til hjelpemidler til elever med dysleksi med 20 mill. kroner i Høyres alternative statsbudsjett for 2011.
- Øke timeantallet i grunnskolen med 2 timer i uken – øke bevilgningen med 136 mill. kroner i Høyres alternative statsbudsjett for 2011.
- Innføre leksehjelp på ungdomsskoletrinnet – øke bevilgningen med 100 mill. kroner i Høyres alternative statsbudsjett for 2011.
- Øke innsatsen på særskilt tilrettelegging.
- Styrke Program for basiskompetanse i arbeidslivet med 20 mill. kroner i Høyres alternative statsbudsjett for 2011.
- Sikre at rettigheten til hjelpemidler fremdeles holdes innenfor folketrygden.
- Fremme en opptrappingsplan for habilitering og rehabilitering.
- Øremerke 400 mill. kroner innenfor bevilgningene til helseforetakene til habilitering og rehabilitering i Høyres alternative statsbudsjett for 2011.
- Rettighetsfeste Brukerstyrt personlig assistanse.
- Gjøre ordningen med funksjonsassistent til en permanent ordning innenfor folketrygden.
- Øke bevilgningen til funksjonsassistent med 5 mill. kroner for å imøtekomme økt etterspørsel i Høyres alternative statsbudsjett for 2011.
- Innføre rettighet til servicehund som en permanent ordning.
- Øke bevilgningen for å imøtekomme økt etterspørsel med 4 mill. kroner i Høyres alternative statsbudsjett for 2011.
- Gjennomgå alle stønadsordninger for bil og forenkle regelverket.
- Øke bevilgningen til tilrettelagt transport for funksjonshemmede med 13 mill. kroner i Høyres alternative statsbudsjett for 2011 og etablere en forsøksordning.
- Opprette et eget spesialisert utdanningstilbud for skrivetolker.
- Bevilge 0,5 mill. kroner til oppstart av et pilotprosjekt med tilbud om deltidsstudium på 30 studiepoeng ved Høyskolen i Bergen, i Høyres alternative statsbudsjett for 2011.
- Opprette et eget Nav-ombud, for å styrke rettssikkerhet for brukerne og en forsvarlig velferdsforvaltning.
- Opprette flere traineestillinger for funksjonshemmede i offentlig sektor.
- Øremerke midler innenfor Navs budsjett til prosjektmidler for opplærings- og arbeidstreningssjekter i privat sektor.
- Styrke arbeidslivssentrene i Nav slik at brukere får avklart arbeidsevne og bistandsbehov raskt.
- La private bemanningsselskaper forestå arbeidsformidling.

Måltrettet fattigdomssatsing

Disse medlemmer mener velferdsstaten særlig måles på om den klarer å løfte dem som sitter nederst ved bordet. Høyre foreslår i sitt alternative statsbudsjett for 2011 en måltrettet satsing på gode og konkrete tiltak som både letter livssituasjonen for fattige, og som tilbyr en vei ut av fattigdommen.

Disse medlemmer viser til at det store sosiale skillet i Norge går på om man er i arbeid eller ikke. Fattigdomstiltakene må derfor sees i sammenheng med Høyres arbeid for å skape et mer åpent og inkluderende arbeidsmarked, og Høyres politikk for å skape flere trygge arbeidsplasser. En særlig viktig faktor i fattigdomssatsingen må rettes inn mot barn som lever under fattigdom, og unge som lever på offentlige ytelser.

Høyres fattigdomspakke, alternativt statsbudsjett 2011

Lokale barne- og ungdomstiltak	20 mill. kroner
Gradert barnehagepris i flere kommuner	150 mill. kroner
Habilitering, rehabilitering og tiltak for rusmiddelavhengige	400 mill. kroner
Tilskudd til tiltak for å bedre språkforståelsen blant minoritetsspråklige barn i barnehage	10 mill. kroner
Kommunalt barnevern	160 mill. kroner
Støtteordninger til betaling av kontingent til deltakelse i fritidsaktiviteter for barn fra fattige familier (via Nav)	20 mill. kroner
Gratis barnehage for de på INTRO-ordningen	25 mill. kroner
Styrket norskopplæring, særskilt pott til norskopplæring i samarbeid med frivillige organisasjoner for folk som ikke har rett og plikt til norskopplæring	30 mill. kroner
Personlig ombud til mennesker med dårlige levekår	2 mill. kroner
Totalt	817 mill. kroner

3.5 Generelle merknader fra Kristelig Folkeparti

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti vil påpeke at den aller største utfordringen for utformingen av sysselsettings- og inntektspolitikken i årene fremover ligger i høyt sykefravær og mange uføretrygdde. Om lag 1/5 av befolkningen i yrkesaktiv alder i dag er på ulike helserelaterte ordninger eller AFP. Å fremheve at Norge samtidig har lavere registrert arbeidsledighet enn de fleste OECD-land, er i og for seg korrekt, men har altså et beklagelig motstykke i at en større andel i Norge synes å bli skjøvet ut av ledighetsstatistikken og inn i trygdestatistikken. Dette medlem vil påpeke at selv om IA-arbeidet har gitt gode resultater i mange enkeltvirksomheter og at sykefraværet har gått noe ned, er måloppnåelsen fortsatt svak for arbeidslivet som helhet. Dette medlem mener at trygdeytelsene skal gi verdighet for dem som trenger det og samtidig stimulere til arbeid. Individuell tilpasning for dem som har restarbeidsevne er viktig. Dette medlem mener at det må ses kritisk på både sykmeldingspraksis og på faktisk lederforankring av inkluderingsarbeidet i den enkelte virksomhet.

Dette medlem viser til at utviklingen i de regelstyrte ordningene i folketrygden knyttet til sykdom og uførhet er, og har i mange år vært, alarmende. Det vil være helt nødvendig at denne utviklingen stanses, dersom det skal kunne være midler tilgjengelig til å gjennomføre helt nødvendige budsjettsatsinger på utdanning, samferdsel og på omsorgstjenestene de kommende årene. Dette medlem mener at dette er en så overordnet viktig oppgave at det sannsynligvis vil være nødvendig for et bredt politisk flertall – bredere enn dagens regjeringsallianse – å stå sammen om tildels krevende tiltak som kan vise seg å være nødvendig å gjennomføre også i flere velferdsordninger. Dette medlem understreker at det skal ligge fast at velferdsordningene skal

sikre verdighet og rimelige levevilkår for personer som ikke har mulighet til å sikre dette selv gjennom deltakelse i arbeidslivet, samtidig som det er rett og rimelig både å forvente og kreve at alle som har muligheter for det, deltar i arbeidslivet. Det er helt nødvendig med en aktiv offentlig innsats i samarbeid med arbeidslivets parter for å forhindre at personer utstøtes fra arbeidslivet, og en aktiv innsats for å hjelpe særlig de mest utsatte gruppene i arbeidslivet til å kunne være en del av dette. Det vil være like nødvendig å sikre at velferdsordningene er innrettet slik at også de stimulerer til arbeidsinnsats, samtidig som de skal forhindre fattigdom for dem som vil være avhengige av dem. Dette medlem viser til at Kristelig Folkeparti vil være innstilt på å bidra i en politisk dugnad for å sikre verdige, men samtidig bærekraftige velferdsordninger i årene fremover.

Utover arbeidet for å få ned sykefraværet og stoppe veksten i bruk av uføreytelser i de tilfeller hvor det kunne vært unngått, vil dette medlem også peke på to andre hovedutfordringer i arbeidsmarkedspolitikken de kommende årene:

- Dempe etterdønningene av finanskrisen for den delen av arbeidsmarkedet som er hardest utsatt, det vil si eksportrettede næringer.
- Motvirke den stadig voksende todelingen også blant ordinære arbeidssøkere, hvor en urovekkende høy andel av de ledige er unge som ikke slipper inn på arbeidsmarkedet.

Dette medlem viser til følgende forslag i Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett for 2011 i denne innstilling, som understreker viljen til en aktiv politisk satsing på tiltak for å bistå særlig de mest utsatte gruppene i arbeidsmarkedet, og sikre overgang fra trygd til arbeid, innenfor en samlet ansvarlig budsjetttramme:

- Styrking av arbeidsmarkedstiltak rettet mot personer med nedsatt arbeidsevne.
- Ytterligere styrking av arbeidstreningstilbud i regi av frivillige organisasjoner, kommuner etc., som en del av en forsterket tiltakspakke mot fattigdom.
- Halvering av arbeidsgiveravgiften for nye lærlinger, for å opprettholde og styrke opptaket av nye lærlinger i en tid hvor det er manko på lærlingeplasser i forhold til etterspørselen av dette fra unge lærlingekandidater.
- En ytterligere dreining av skatte- og avgiftssystemet med sterkere vektlegging av grønne skatter, og lettelser i andre skatter og avgifter rettet mot næringslivet og personer med lave inntekter, for å stimulere til økt aktivitet og sysselsetting.
- Knytte økonomiske sanksjoner i sykepengerefusjon til både arbeidsgivere og arbeidstakere i forhold til samarbeid om gjennomføring av dialogmøter, som er en viktig innsatsfaktor for å sikre god og effektiv tilbakevending fra sykmelding til hel eller delvis friskmelding. Fortsatt viser statistikk at det er et betydelig antall dialogmøter både etter 12. uke og 6. mnd. som burde vært gjennomført, men som ikke blir det.

Dette medlem støtter de tiltakene som ble gjennomført av regjeringen Bondevik II i perioden 2001–2005 for å bekjempe innenlandsk fattigdom, og støtter også i all hovedsak de tiltak som er gjennomført av regjeringen Stoltenberg II i årene 2005–2009. Det viktigste spørsmålet nå er ikke hvem som har gjort minst eller mest, men om tiltakene så langt er tilstrekkelige for at Stortinget skal nå de mål om fattigdomsbekjempelse som det er bred enighet om. Dette medlem må dessverre fastslå at svaret på det er nei, og at det fortsatt er betydelige utfordringer i arbeidet for avskaffelse av fattigdom.

Dette medlem viser til Representantforslag 20 S (2009–2010) fra Kristelig Folkepartis stortings-

representanter Kjell Ingolf Ropstad, Laila Dāvøy, Rigmor Andersen Eide og Knut Arild Hareide om en nasjonal dugnad mot fattigdom i Norge, der Kristelig Folkeparti inviterte til en nasjonal dugnad mot fattigdom med en rekke forslag til målrettede tiltak. Disse tiltakene er fulgt opp i våre prioriteringer i alternativt statsbudsjett for 2011:

- Økte sosialhjelpssatser og etablering av statlige minstesatser, for å skaffe ro omkring livssituasjonen til mottakere av sosialhjelp i en periode hvor de bør ha all fokus rettet mot å samarbeide med Nav-kontoret lokalt om å finne alternativer til dette.
- Styrket satsing på rusomsorg i privat, ideell regi, for å avvikle køene av personer som venter på tilbud.
- Fjerning/reduksjon av egenandeler på tannhelse-tjenester og helsetjenester hos særlig utsatte grupper som sosialhjelpmottakere, deltakere på kvalifiseringsprogram, slik at ikke mangel på tannhelsebehandling eller medikamentell behandling utskrevet av fastlege skal øke terskelen for å delta i arbeidsrettede aktiviteter.
- Økt satsing på sosiale inkluderingstiltak i regi av kommuner og frivillige organisasjoner, særlig rettet mot barn og unge.

Dette medlem legger Kristelig Folkepartis forslag fremmet i Innst. 2 S (2010–2011) til grunn, selv om regjeringens forslag til budsjett ble vedtatt. Dette medlem velger derfor i denne innstillingen å synliggjøre de prioriteringer på rammeområde 7 i Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett for 2011, slik de fremgår i Innst. 2 S (2010–2011).

Konkret foreslår dette medlem følgende fattigdomssatser på til sammen over 1,5 mrd. kroner utover regjeringens forslag, jf. Innst. 2 S (2010–2011):

Kristelig Folkepartis fattigdomssatser 2011

Kap.	Post		Mill. kroner
231	65	Inntektsgraderte satser for foreldrebetaling i barnehagene	35,0
315	75	Inkluderings- og fattigdomstiltak i regi av frivillige org.	5,0
581	75	Styrking av Husbankens boligsosiale handlingsprogram (tilskudd til bygging av utleieboliger) og styrking av boveiledning og oppfølging i regi av kommuner og frivillige organisasjoner	50,0
2412	71	Økt låneramme i Husbanken fra 15 til 20 mrd. kroner (avsetning til tap på utlånsvirksomhet)	0,2
2412	90	Økt låneramme i Husbanken fra 15 til 20 mrd. kroner - 2257 mill. kroner utbetaling av lån	
1650	89	Økt låneramme i Husbanken fra 15 til 20 mrd. kroner (renteutgifter)	40,8
605	1	Adm ressurser 1 000 flere tiltaksplasser	12,0

Kristelig Folkepartis fattigdomssatsinger 2011

Kap.	Post		Mill. kroner
621	63	Oppfølging av fattigdomsplan Styrke tilskuddsordning barn og unge i bysamfunn, samt tiltak overfor bostedsløse og personer med gjeldsproblemer	10,0
621	70	Sammen om Nøden-prosjektet	1,0
634	76	1 000 flere tiltaksplasser, personer med nedsatt funksjonsevne	89,0
718	70	Rusforebygging i frivillig regi	10,0
763	71	Rusomsorg i ideelle institusjoner uten avtale med regionale helseforetak	100,0
2711	72	Tannhelse fritak egenandel for langtids sosialhjelpsmottakere og personer i kvalifiseringsprogram fra 1.7.2011	143,0
2752	70	Gi lavinntektsgrupper (minstepensjonister og uføre) fritak for egenandeler for helsetjenester	900,0
571	60	Oppfølging av fattigdomsplan. 5 pst økning av veiledende sosialhjelpsatser. Forskriftsfeste at barnetrygd og kontantstøtte skal være utenfor.	190,0
Sum fattigdomssatsing			1 586,0

Dette medlem fremmer for øvrig følgende forslag innenfor ramme 7 Arbeid og sosial, jf. Innst. 2 S (2010–2011):

Kristelig Folkepartis andre satsinger

Kap.	Post		Mill. kroner
605	1	Styrking av oppfølgingsarbeid sykefravær	25,0
605	1	Styrking av IKT-budsjett Nav for økt brukervennlighet og mindre press på førstelinjetjenesten	25,0
605	70	500 flere på Raskere Tilbake - tiltak for redusert sykefravær	45,0
621	70	Styrking av tilskuddsordning for arbeidstrening, aktivisering og sosial trening i regi av frivillige org.	5,0
634	21	100 flere på arbeids- og utdanningsreiser	5,5
634	21	Sikre tilbud om servicehunder	4,0
634	21	Dekning av behov for bruk av funksjonsassistent	3,0
847	70	Tilskudd til funksjonshemmedes organisasjoner	9,0
2650	71	Rett til sykepenger ved graviditet/fødsel, selvstendig næringsdrivende	14,0
2650	72	Rett til omsorgspenger og pleie- og opplæringspenger ved graviditet/fødsel, selvstendig næringsdrivende	9,4
2650	72	Indeksering av pleiepenger iht G-regulering i folketrygden ved tildeling av pleiepenger mer enn 12 mnd	8,0
2661	75	PC-tilskudd elever med dysleksi	40,0
2661	76	Tilpasningskurs for svaksynte	3,0
Sum utover fattigdomssatsing			195,9

3.6 Oppsummering av fraksjonenes primærstandpunkt under rammeområde 7

Tabellen viser budsjettforslaget fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet innenfor vedtatt ramme, jf. Innst. 2 S (2010–2011), og primærbudsjettene til Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti slik de fremkommer i finansinnstillingen. Avvik i forhold til regjeringens forslag i parentes.

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	A, SV, Sp	FrP	H	KrF
Utgifter rammeområde 7 (i hele tusen kroner)							
600		Arbeidsdepartementet	164 690	164 690	154 690	148 690	164 690
				(0)	(-10 000)	(-16 000)	(0)
	1	Driftsutgifter	164 690	164 690	154 690	148 690	164 690
				(0)	(-10 000)	(-16 000)	(0)
601		Utredningsvirksomhet, forskning m.m.	233 650	233 650	224 650	208 650	233 650
				(0)	(-9 000)	(-25 000)	(0)
	21	Spesielle driftsutgifter	61 950	61 950	57 950	61 950	61 950
				(0)	(-4 000)	(0)	(0)
	22	Tiltak mot ufrivillig deltid	25 000	25 000	25 000	0	25 000
				(0)	(0)	(-25 000)	(0)
	50	Norges forskningsråd	111 940	111 940	106 940	111 940	111 940
				(0)	(-5 000)	(0)	(0)
604		Utviklingstiltak i arbeids- og velferdsforvaltningen	161 700	161 700	361 700	161 700	161 700
				(0)	(+200 000)	(0)	(0)
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	127 080	127 080	327 080	127 080	127 080
				(0)	(+200 000)	(0)	(0)
605		Arbeids- og velferdsetaten	10 050 200	10 050 200	10 180 200	9 900 200	10 157 200
				(0)	(+130 000)	(-150 000)	(+107 000)
	1	Driftsutgifter	9 565 210	9 565 210	9 615 210	9 395 210	9 627 210
				(0)	(+50 000)	(-170 000)	(+62 000)
	21	Spesielle driftsutgifter	26 560	26 560	26 560	46 560	26 560
				(0)	(0)	(+20 000)	(0)
	70	Tilskudd til helse- og rehabiliteringstjenester for sykemeldte	227 730	227 730	257 730	227 730	272 730
				(0)	(+30 000)	(0)	(+45 000)
	71	Styrking av Navs muligheter for til rettelegging og oppfølging av uføretrygdete som ønsker å prøve seg i arbeidslivet	0	0	50 000	0	0
				(0)	(+50 000)	(0)	(0)
612		Tilskudd til Statens pensjonskasse	9 063 000	9 063 000	9 063 000	9 063 000	9 043 000
				(0)	(0)	(0)	(-20 000)
	1	Driftsutgifter	8 963 000	8 963 000	8 963 000	8 963 000	8 943 000
				(0)	(0)	(0)	(-20 000)
621		Tilskudd til sosiale tjenester og sosial inkludering	276 310	278 910	476 310	321 310	292 310
				(+2 600)	(+200 000)	(+45 000)	(+16 000)
	63	Sosiale tjenester og tiltak for vanskeligstilte	179 150	179 150	179 150	179 150	189 150
				(0)	(0)	(0)	(+10 000)
	64	Fattigdomstiltak	0	0	0	45 000	0
				(0)	(0)	(+45 000)	(0)
	70	Frivillig arbeid	50 160	52 760	250 160	50 160	56 160
				(+2 600)	(+200 000)	(0)	(+6 000)
634		Arbeidsmarkedstiltak	7 329 840	7 331 840	8 129 840	7 329 840	7 431 340
				(+2 000)	(+800 000)	(0)	(+101 500)
	21	Forsøk, utviklingstiltak mv.	76 350	78 350	76 350	76 350	88 850
				(+2 000)	(0)	(0)	(+12 500)
	76	Tiltak for arbeidssøkere	7 253 490	7 253 490	8 053 490	7 253 490	7 342 490
				(0)	(+800 000)	(0)	(+89 000)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	A, SV, Sp	FrP	H	KrF
640		Arbeidstilsynet	431 690	431 690	431 690	436 690	431 690
				(0)	(0)	(+5 000)	(0)
	1	Driftsutgifter	427 500	427 500	427 500	432 500	427 500
				(0)	(0)	(+5 000)	(0)
643		Statens arbeidsmiljøinstitutt	98 000	98 000	94 000	98 000	98 000
				(0)	(-4 000)	(0)	(0)
	50	Statstilskudd	98 000	98 000	94 000	98 000	98 000
				(0)	(-4 000)	(0)	(0)
645		Regional verneombudsordning i hotell- og restaurantbransjen og renholdsbransjen	6 000	6 000	0	0	6 000
				(0)	(-6 000)	(-6 000)	(0)
	70	Tilskudd til oppstartskapital	6 000	6 000	0	0	6 000
				(0)	(-6 000)	(-6 000)	(0)
666		Avtalefestet pensjon (AFP)	1 650 000	1 650 000	1 650 000	1 650 000	1 638 000
				(0)	(0)	(0)	(-12 000)
	70	Tilskudd	1 650 000	1 650 000	1 650 000	1 650 000	1 638 000
				(0)	(0)	(0)	(-12 000)
667		Supplerende stønad til personer over 67 år	380 000	380 000	0	380 000	380 000
				(0)	(-380 000)	(0)	(0)
	70	Tilskudd	380 000	380 000	0	380 000	380 000
				(0)	(-380 000)	(0)	(0)
847		Tiltak for personer med nedsatt funksjonsevne	213 613	213 613	221 113	217 513	222 613
				(0)	(+7 500)	(+3 900)	(+9 000)
	21	Spesielle driftsutgifter	27 134	27 134	27 134	29 394	27 134
				(0)	(0)	(+2 260)	(0)
	70	Tilskudd til funksjonshemmedes organisasjoner	161 400	161 400	168 900	161 400	170 400
				(0)	(+7 500)	(0)	(+9 000)
	71	Tiltak for økt tilgjengelighet og universell utforming	19 479	19 479	19 479	21 119	19 479
				(0)	(0)	(+1 640)	(0)
2541		Dagpenger	12 900 000	12 900 000	11 910 000	12 900 000	12 900 000
				(0)	(-990 000)	(0)	(0)
	70	Dagpenger	12 900 000	12 900 000	11 910 000	12 900 000	12 900 000
				(0)	(-990 000)	(0)	(0)
2542		Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv.	850 000	850 000	850 000	760 000	760 000
				(0)	(0)	(-90 000)	(-90 000)
	70	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv.	850 000	850 000	850 000	760 000	760 000
				(0)	(0)	(-90 000)	(-90 000)
2620		Stønad til enslig mor eller far	3 948 500	3 948 500	3 250 300	3 948 500	3 948 500
				(0)	(-698 200)	(0)	(0)
	70	Overgangsstønad	2 680 000	2 680 000	2 030 000	2 680 000	2 680 000
				(0)	(-650 000)	(0)	(0)
	73	Utdanningsstønad	52 000	52 000	25 000	52 000	52 000
				(0)	(-27 000)	(0)	(0)
	76	Forskuttering av underholdsbidrag	801 200	801 200	780 000	801 200	801 200
				(0)	(-21 200)	(0)	(0)
2650		Sykepenger	36 436 880	36 436 880	33 926 880	36 236 880	36 268 280
				(0)	(-2 510 000)	(-200 000)	(-168 600)
	70	Sykepenger for arbeidstakere mv.	31 980 000	31 980 000	29 580 000	31 780 000	31 780 000
				(0)	(-2 400 000)	(-200 000)	(-200 000)
	71	Sykepenger for selvstendige	1 830 000	1 830 000	1 690 000	1 830 000	1 844 000
				(0)	(-140 000)	(0)	(+14 000)
	72	Omsorgs- og pleiepenger ved barns sykdom m.m.	555 000	555 000	555 000	555 000	572 400
				(0)	(0)	(0)	(+17 400)
	73	Tilretteleggingstilskudd	281 880	281 880	311 880	281 880	281 880
				(0)	(+30 000)	(0)	(0)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	A, SV, Sp	FrP	H	KrF
2651		Arbeidsavklaringspenger	37 650 000	37 650 000	37 500 000	37 650 000	37 650 000
				(0)	(-150 000)	(0)	(0)
	70	Arbeidsavklaringspenger	36 750 000	36 750 000	36 600 000	36 750 000	36 750 000
				(0)	(-150 000)	(0)	(0)
2655		Uførhet	56 114 000	56 114 000	55 047 000	56 114 000	56 114 000
				(0)	(-1 067 000)	(0)	(0)
	70	Grunnpensjon	20 655 000	20 655 000	19 528 000	20 655 000	20 655 000
				(0)	(-1 127 000)	(0)	(0)
	71	Tilleggspensjon	33 190 000	33 190 000	33 250 000	33 190 000	33 190 000
				(0)	(+60 000)	(0)	(0)
2661		Grunn- og hjelpestønad, hjelpemidler mv.	9 180 000	9 180 000	9 266 400	9 220 500	9 223 000
				(0)	(+86 400)	(+40 500)	(+43 000)
	71	Hjelpestønad	1 790 000	1 790 000	1 790 000	1 800 000	1 790 000
				(0)	(0)	(+10 000)	(0)
	73	Hjelpemidler mv. under arbeid og utdanning	110 000	110 000	147 000	120 000	110 000
				(0)	(+37 000)	(+10 000)	(0)
	75	Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler	2 870 000	2 870 000	2 915 000	2 890 500	2 910 000
				(0)	(+45 000)	(+20 500)	(+40 000)
	76	Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler som tjenester	165 000	165 000	169 400	165 000	168 000
				(0)	(+4 400)	(0)	(+3 000)
2670		Alderdøm	128 209 000	128 209 000	129 324 000	128 209 000	128 209 000
				(0)	(+1 115 000)	(0)	(0)
	70	Grunnpensjon	45 915 000	45 915 000	46 630 000	45 915 000	45 915 000
				(0)	(+715 000)	(0)	(0)
	73	Særtilllegg	5 770 000	5 770 000	6 170 000	5 770 000	5 770 000
				(0)	(+400 000)	(0)	(0)
2680		Etterlatte	2 413 500	2 413 500	2 424 500	2 413 500	2 413 500
				(0)	(+11 000)	(0)	(0)
	72	Særtilllegg	107 000	107 000	118 000	107 000	107 000
				(0)	(+11 000)	(0)	(0)
		Sum utgifter rammeområde 7	321 210 933	321 215 533	317 936 633	320 818 333	321 196 833
				(+4 600)	(-3 274 300)	(-392 600)	(-14 100)
		Inntekter rammeområde 7 (i hele tusen kroner)					
5607		Renter av boliglånsordningen i Statens pensjonskasse	1 229 000	1 229 000	1 529 000	1 229 000	1 229 000
				(0)	(+300 000)	(0)	(0)
	80	Renter	1 229 000	1 229 000	1 529 000	1 229 000	1 229 000
				(0)	(+300 000)	(0)	(0)
		Sum inntekter rammeområde 7	3 745 089	3 745 089	4 045 089	3 745 089	3 745 089
				(0)	(+300 000)	(0)	(0)
		Sum netto rammeområde 7	317 465 844	317 470 444	313 891 544	317 073 244	317 451 744
				(+4 600)	(-3 574 300)	(-392 600)	(-14 100)

4. Merknader til de enkelte kapitler rammeområde 7

4.1 Kap. 600 Arbeidsdepartementet

Det foreslås bevilget 164,690 mill. kroner for 2011, mot 161,301 mill. kroner i saldert budsjett for 2010.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Høyre, viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet og slutter seg til forslaget.

Flertallet peker på viktigheten av at økningen i bevilgning på 2 mill. kroner styrker departementets kapasitet og kompetanse til å styre og følge opp planlegging og gjennomføringen av IKT-moderniseringen i etaten, og viser videre til ytterligere merknader om dette under kap. 604 post 21.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at regjeringen Stoltenberg II og III har gitt fem tapte år for modernisering og effektivisering av offentlig sektor.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2011 hvor kap. 600 post 1 reduseres med 10 mill. kroner, og mener en modernisering og effektivisering av offentlig sektor også bør omfatte departementene.

Disse medlemmer har også merket seg at regjeringen skriver i sin politiske plattform at den vil:

«Vurdere en ordning med velferdsombud som skal dekke Nav, sosialtjenesten og helsetjenesten.»

Disse medlemmer har ved flere anledninger, og senest i forbindelse med trontaledebatten den 4. oktober 2010, fremmet forslag om at det innføres Nav-ombud.

Disse medlemmer mener det allerede eksisterer nok kunnskap og innsikt til å slå fast at behovet for et eget velferdsombud som blant annet skal ha fokus på Nav, er til stede.

Disse medlemmer ber derfor om at det etableres et slikt ombud så raskt som mulig, og senest innen juli 2011.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at mange brukere sliter med å oppnå den nødvendige dialogen med Nav, og mener det derfor er behov for et Nav-ombud som kan bistå brukere, etter mønster fra pasient- og brukerombudene. Klager på saksbehandling og vedtak skal fremdeles ivaretas gjennom de ordinære kanalene hos Fylkesmannen og Sivilombudsmannen.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Høyres alternative statsbudsjett for 2011, hvor kap. 600 post 1 er redusert med 16 mill. kroner.

4.2 Kap. 601 Utredningsvirksomhet, forskning m.m.

Det foreslås bevilget 233,65 mill. kroner for 2011, mot 196,705 mill. kroner i saldert budsjett for 2010.

Komiteen understreker betydningen av god kunnskapsoppbygging gjennom forskning, utredning og løpende evaluering av virkemiddelbruk og måloppnåelse innenfor departementets virkeområde.

Komiteen påpeker videre betydningen av god formidling, slik at ny kunnskap blir tatt i bruk i hele forvaltningen til beste for brukerne.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, slutter seg til forslaget til bevilgning under denne posten.

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti, peker på og støtter satsingen på forskning på områdene arbeidsmiljø og sikkerhet, HMS, sosial dumping, arbeidsinnvandring, og sammenhengene mellom frafall i skolen og sykefravær og uføretrygging, samt bemanningsbransjens rolle i arbeidsmarkedet, da disse områdene representerer utfordringer for arbeidsmarkedet og velferdsstaten.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti peker på bemanningsbransjens viktige rolle i en effektiv arbeidsformidling og mener at den offentlige arbeidsformidlingen i Nav har mye å vinne på et enda tettere samarbeid. Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti har tidligere foreslått at private bemanningsselskaper i størst mulig grad bør forestå arbeidsformidling til arbeidsledige uten spesielle bistandsbehov, både fordi selskapenes kjennskap til arbeidslivets løpende bemanningsbehov er sterk og at det tilbys skreddersydde kompetanseløsninger for den enkelte. Disse medlemmer mener derfor det blir feil å peke på bemanningsbransjens rolle i arbeidsmarkedet som ett av flere områder som «representerer utfordringer for arbeidsmarkedet og velferdsstaten.» Derimot bør det legges til rette for utredning og forskning på disse selskapenes virkning for en mer effektiv og målrettet arbeidsformidling.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sitt alternative statsbudsjett for 2011 der kap. 601 post 21 reduseres med 4 mill. kroner.

Disse medlemmer ønsker en gjennomgående effektivisering av offentlig sektor og vil også foreta en gjennomgang og effektivisering av Norges forskningsråd.

Post 22 Tiltak mot ufrivillig deltid

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Høyre og Kristelig Folkeparti, viser til viktigheten av at regjeringen med denne posten trapper opp sin innsats mot ufrivillig deltid. Ufrivillig deltid er en form for arbeidsledighet og skal bekjempes som annen arbeidsledighet.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at ufrivillig deltid har en viktig likestillingsdimensjon, idet de aller fleste som jobber ufrivillig deltid er kvinner. Dette flertallet peker videre på at omfanget av ufrivillig deltid har økt som følge av lavkonjunkturen. Dette flertallet peker på at ufrivillig deltid

er et hinder i kampen for likelønn, og at ufrivillig deltid kan og må bekjempes med flere tiltak. Dette flertallet viser i den forbindelse til regjeringens innføring av fortrinnsrett fra 2006 for deltidsansatte ved nyansettelser, og at regjeringen i tråd med erklæringen fra regjeringen Stoltenberg II vurderer nye tiltak for å redusere ufrivillig deltid.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre er for et fleksibelt arbeidsliv, hvor retten til å jobbe deltid er et viktig virkemiddel for at flest mulig skal få mulighet til å utnytte sin arbeidsevne. I krysningen mellom vekslende behov vil det derfor alltid være et element av ubemannede stillingsandeler som er mindre enn 100 pst., hvor den som har stillingen gjerne skulle jobbet 100 pst. Disse medlemmer mener det er viktig at arbeidslivet gis muligheter til å tilpasse seg ønskene både fra de som ønsker deltid og de som ønsker heltid, slik at vi i større grad kan motvirke ufrivillig deltid. Mange utredninger om forsøksordninger med alternativ turnus peker mot at en del sentrale avtalebestemmelser og arbeidstidsbestemmelser kan være til hinder for et arbeidsliv hvor flere får jobbe i den stillingsandelen de ønsker. For å gjøre noe med ufrivillig deltid trengs flere konkrete virkemidler for å tilpasse den enkelte arbeidsplass etter både arbeidsgivernes og arbeidstagerens behov og forutsetninger. Disse medlemmer viser til Representantforslag 124 S (2009–2010), hvor det foreslås endringer i arbeidsmiljølovens bestemmelser slik at for eksempel alternative turnusløsninger kan tas i bruk i større grad, jf. Innst. 65 S (2010–2011). Det vises til at forsøk med dette har gitt positive utslag på så vel deltidsproblematikken, sykefraværet og det generelle arbeidsmiljøet.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Høyres alternative statsbudsjett for 2011, hvor bevilgningen over kap. 601 post 22 bortfaller i sin helhet.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti understreker at ufrivillig deltid ikke bare handler om arbeidsmiljø og arbeidstidsbestemmelser, men at det også er en viktig likestillingssak og en sak som har stor betydning for sosiale forskjeller i samfunnet. Dette medlem viser til at det er mange som arbeider deltid her i landet. Ifølge kvinnepanelet jobber 42 pst. av alle sysselsatte kvinner og 13 pst. av alle sysselsatte menn deltid. Dette medlem viser til at de aller fleste av disse faktisk ønsker å jobbe deltid. Noen jobber deltid for å få inntekt ved siden av studiene, andre jobber deltid fordi de vil ha bedre tid sammen med familien. Dette medlem vil understreke at det ikke er dette frivillige deltidsar-

beidet som er problemet, det er ufrivillig deltid som er utfordringen. Dette medlem viser til at det ifølge arbeidskraftsundersøkelsen til Statistisk sentralbyrå pr. 2. kvartal 2010 var registrert 70 000 som jobber ufrivillig deltid. Dette medlem viser til at undersyssetning, i tillegg til å være en stor personlig belastning for arbeidstakeren, er et stort samfunnsproblem fordi dette er arbeidskraft som samfunnet trenger. Dette medlem vil peke på at det er en utfordring for samfunnet å legge til rette for å benytte den arbeidskraften som faktisk er tilgjengelig. Dette medlem viser videre til at det er et viktig likestillingsproblem at kvinner ikke får mulighet til å forsørge seg selv og familien sin. Dette medlem vil peke på at deltidsarbeid er en viktig årsak til de store inntektsforskjellene mellom menn og kvinner.

Dette medlem mener at unntaksregelen om at økt stilling kan nektes dersom dette vil medføre «vesentlige ulemper for virksomheten», må tolkes strengt. Dette medlem mener også regjeringen bør legge en strategi for bedre å utnytte lov- og avtalemessige rettigheter slik at stillingsbrøker utvides og kompetanse- og jobbinnhold forbedres. Dette medlem viser til at mange arbeidsplasser har funnet løsninger som viser seg å ha god effekt på å få ned andelen ufrivillig deltid. Dette medlem viser til at kommunene som har oppnådd mest reduksjon i ufrivillig deltid, er de som har innført ulike former for fleksible arbeidstidsordninger. Turnusplanleggingen skjer da med bidrag fra de ansatte selv, som fordeler vakter med ulik belastning seg imellom. Dette medlem viser til at Sørlandet sykehus har innført bruk av fleksibel turnus for å kunne imøtese de ansattes ønsker og behov for fritid og arbeidstid, og at avdelingene som har innført ordningen kan fortelle om større forutsigbarhet i fravær og dermed også en større mulighet til å øke de ansattes stillingsandel. Dette medlem mener det må legges bedre til rette for at arbeidsplasser gis muligheter til å finne frem til slike løsninger.

Post 50 Norges forskningsråd

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til merknader om modernisering av offentlig sektor under kap. 601 post 21, og reduserer posten med 5 mill. kroner i Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2011.

Post 70 Tilskudd

Komiteen slutter seg til regjeringens forslag til bevilgninger til institusjoner og organisasjoner som opererer innenfor departementets politikkområde, og påpeker den viktige rollen organisasjonene har som kompetanseutviklere på feltet.

Post 72 Tilskudd til Senter for seniorpolitikk m.m.

Komiteen viser til den verdi og kompetanse som seniorer besitter og verdien i at eldre gis mulighet til å delta lengst mulig i arbeidslivet. Komiteen vil påpeke betydningen av holdningsskapende virksomhet overfor arbeidsgivere og samfunnet for øvrig. Bedre tilrettelegging på arbeidsplassen og positive holdninger fra arbeidsgivere vil slik komiteen ser det kunne føre til at flere eldre står i arbeid lenger.

Komiteen vil berømme den gode jobben disse organisasjonene gjør i forhold til å sette seniorpolitiske utfordringer på dagsordenen.

4.3 Kap. 604 Utviklingstiltak i arbeids- og velferdsforvaltningen

Det foreslås bevilget 161,7 mill. kroner for 2011, mot 788,01 mill. kroner i saldert budsjett for 2010.

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Komiteen peker på at Arbeids- og velferdsetaten har store investeringsbehov for IKT. Gamle datasystemer bidrar til at det er vanskelig å nå intensjonene for Nav fullt ut. De gamle datasystemene samhandler ikke tilstrekkelig og fører på en del områder til dobbeltarbeid, med den konsekvens at unødvendig store menneskelige ressurser ikke blir brukt på veiledning og sosialfaglig oppfølging av Navs brukere. De ansatte gjør en betydelig innsats med krevende rammebetingelser. Navs driftsbudsjett kompenserer i dag betydelig for det merarbeidet det skaper. Gjennom nødvendige investeringer kan vi i langt større grad enn i dag bidra til at flere får hjelp til å komme seg ut på arbeidsmarkedet.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Høyre, viser til regjeringens bevilgning for å ferdigstille konseptvalget for IKT i statsbudsjettet og har merket seg at regjeringen kommer tilbake til Stortinget med saken.

Komiteen er opptatt av en fremdrift som sikrer en hurtigst mulig vridning av ressursbruken slik at flere brukere kan få god og trygg oppfølging. Komiteen vil peke på at for å oppnå en bedre utnyttelse av tolkekapasiteten ser vi det som nødvendig at Arbeids- og velferdsetaten også får et bedre IKT-system for formidling av tolketjenester. I arbeidet med å oppgradere etatens IKT-løsninger forutsetter komiteen at dette blir fulgt opp. Komiteen vil samtidig peke på hvor krevende det er med teknologiske løsninger av en slik størrelsesorden Nav har behov for. Hensynet til kostnadskontroll i en slik prosess er avgjørende viktig.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil påpeke at den oppgradering og utvikling som skal gjøres i IKT-systemene i Nav må inneholde oppgaveløsninger som gjør at de ulike applikasjonene klarer å «snakke sammen», og at grensesnittene mellom de ulike systemer må være av en kvalitet som gjør at arbeidet med elektronisk verktøy blir mer effektivt og mindre ressurskrevende å bruke for saksbehandlerne i Nav.

Disse medlemmer er kjent med at sykepenge-systemet «InfoTrygd» er av en slik karakter at det ikke lenger er å betrakte som et godt arbeidsverktøy.

Disse medlemmer viser videre til at «InfoTrygd» er et system fra 1978 der sykmeldinger blir registrert manuelt fra Nav lokalt da det fortsatt ikke er alle legekontorer som overfører sykmeldinger elektronisk. Dette systemet inneholder også data for utbetalinger av foreldrepenger.

Disse medlemmer viser til at det er fire ulike systemer som brukes til å utbetale ytelser fra folkestrygden.

Disse medlemmer mener at systemene må oppgraderes betraktelig for å unngå flere feil av utbetalinger av trygdeytelser og pensjoner, slik Riksrevisjonen har påpekt i sitt Dokument 1 (2010–2011) Riksrevisjonens rapport om den årlige revisjon og kontroll for budsjettåret 2009.

Disse medlemmer er tydelige på at det er mye arbeid igjen før IKT-systemene i Nav er i stand til å håndtere den mengde data som det legges opp til etter innføring av arbeidsavklaringspenger og pensjonsreformen.

Disse medlemmer mener at dersom det satses på å få på plass gode elektroniske verktøy, vil det frigjøre tid til at saksbehandlere i førstelinje kan utføre sine daglige oppgaver ved å følge opp brukere på en bedre og tilfredsstillende måte for begge parter.

Disse medlemmer er kjent med at regjeringen har foreslått 10 mill. kroner til utredning og planlegging av arbeidet med å fornye IKT-systemene i Arbeids- og velferdsetaten.

Disse medlemmer viser til brev fra Norsk Tjenestemannslag Nav, datert 21. oktober 2010, hvor det fremkommer at behovene for fornying er omfattende og krever en grundig prioritering.

Disse medlemmer mener det ikke er holdbart at Nav-systemet fortsatt har datasystemer som er utviklet på 70- og 80-tallet. Både Riksrevisjonens rapport, jf. Dokument 1 (2009–2010), og en ekspertgruppe som tidligere i år gikk gjennom Nav-systemet, har slått fast at et nytt datasystem er nødvendig for å kunne gjennomføre etatens oppgaver korrekt og effektivt.

Disse medlemmer mener det er helt avgjørende at man har fokus på arbeidet knyttet til forny-

ing av IKT-systemene, og at denne prosessen ikke forsinkes.

Disse medlemmer mener, i likhet med Norsk Tjenestemannslag, at etatens driftsutgifter på IKT-området vil fortsette å stige også i 2011. Med regjeringens forslag til bevilgning vil dette innebære at det må prioriteres og spares inn på andre områder i etaten, noe som vil være vanskelig uten å redusere personalressursene både sentralt og lokalt.

Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2011 der kap. 604 post 45 økes med 200 mill. kroner.

4.4 Kap. 605 og kap. 3605 Arbeids- og velferdsetaten

Det foreslås bevilget 10 050,2 mill. kroner for 2011, mot 9 736,817 mill. kroner i saldert budsjett for 2010. Likeledes foreslås det 40,5 mill. kroner under kap. 3605 for 2011, mot 31 mill. kroner i saldert budsjett for 2010.

Komiteen viser til at Arbeids- og velferdsetaten forvalter store fellesressurser, ytelsene for de som står utenfor arbeidsmarkedet og de ulike virkemidlene for å inkludere flere mennesker i arbeidsmarkedet. Et bredt virkemiddelapparat skal gi arbeidssøkere og sårbare grupper i arbeidsmarkedet muligheter til å komme over i arbeid.

Komiteen viser til at Arbeids- og velferdsetaten siden 2006 har vært gjennom en krevende reformperiode, særlig knyttet til organisatoriske endringer og pensjonsreformen. De siste årene har veksten i arbeidsledigheten og omstillingsutfordringene ført til sviktende måloppnåelse i etaten. For å bidra til effektiv og god oppgavegjennomføring, har driftsbevilgningene til Arbeids- og velferdsetaten økt betydelig i perioden 2009–2010.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Høyre, viser til at dette har bidratt til forbedring i etatens resultater.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, er fornøyd med at etatens driftsbevilgning i hovedsak videreføres i 2011. Dette gjøres samtidig som situasjonen på arbeidsmarkedet har bedret seg og etaten har fått bedre kontroll over restansesituasjonen og saksbehandlingstider.

Komiteen mener at fortsatt innsats for å utnytte ressursene bedre er viktig for at Navs brukere skal få utbetalt riktig ytelse til riktig tid, og at etaten klarer å vri ressurser til mer sosialfaglig oppfølging av den enkelte bruker.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Høyre, viser til Ekspertgruppens rapport og oppfølgingen av denne. Flertallet understreker det kritisk viktige i at den samlede Arbeids- og velferdsetaten fungerer tilfredsstillende og innfrir de forventninger og krav Stortinget har stilt. Arbeids- og velferdsetaten representerer kjernen i det norske velferdssamfunnet, og mange hundre tusen menneskers hverdag er avhengig av at denne etaten fungerer og leverer tjenester i tråd med vedtatte lover og rettigheter. Flertallet viser til sine merknader i forbindelse med behandlingen av St.prp. nr. 51 (2008–2009) Redegjørelse om situasjonen i Arbeids- og velferdsforvaltningen, jf. Innst. S. nr. 220 (2008–2009) og Innst. S. nr. 190.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, vil peke på Innst. S. nr. 220 (2008–2009) hvor Stortinget la til grunn bedret kapasitet og kompetanseløft ved de lokale Nav-kontorene. Selv om etatens oppgaver i noen grad er konjunkturstyrt, er det grunn til å understreke viktigheten av at Arbeids- og velferdsetaten beholder riktig kompetanse i førstelinjetjenesten, selv om situasjonen på arbeidsmarkedet er bedre enn fryktet. Usikkerheten i verdensøkonomien og mulige konsekvenser for norsk arbeidsmarked taler for fortsatt høy beredskap. Dette flertallet viser videre til Nav-reformens intensjon om flere i arbeid og aktivitet, og færre på passive ytelser. Det er fortsatt behov for fokus på restanser, slik at brukerne får rett ytelse til riktig tid. Dette flertallet vil likevel understreke viktigheten av at etaten prioriterer den bistand og sosialfaglige oppfølging som det lokale Nav-kontor gir, for å understøtte arbeidslinjen blant de som står utenfor arbeidsmarkedet.

Dette flertallet viser til Arbeidsdepartementets vurdering av Ekspertgruppas anbefalinger og er enig i at det ikke er grunnlag for å gjøre omfattende endringer nå før evalueringen forligger, men at det må gjøres nødvendige justeringer for at dagens modell skal fungere etter målsettingene.

Dette flertallet viser til merknader og vedtak i Innst. S. nr. 220 (2008–2009) om kompetanseheving, raskere saksbehandling og fullmakter til forenklet saksbehandling.

Komiteen vil understreke at hele Nav må bygge opp under formålene i lov om arbeids- og velferdsforvaltningen, folketryktdloven og lov om sosiale tjenester i Nav. Dette brede perspektivet spenner fra å få flere i arbeid og færre på trygd til å bidra til sosial og økonomisk trygghet, besørge muligheter til å leve og bo selvstendig, bedre levekårene for vanskeligstilte, vurdere barns situasjon til å sikre trygg-

het for inntekt ved sykdom, arbeidsledighet, uførhet eller høy alder. Komiteen vil minne om at intensjonen med Nav-reformen var å sikre at brukere med behov for sammensatte tjenester får en bedre og mer effektiv bistand i arbeidsrettede prosesser, med sikte på mer varig deltakelse i arbeidslivet. Disse oppgavene forutsetter at Nav fungerer som en enhet der stat og kommune løser oppgavene sammen og helhetlig for de som trenger sammensatt bistand. Det forutsetter også at Nav er godt og hensiktsmessig organisert, har kompetente ansatte, riktig IKT-verktøy og er i stand til å håndtere saker innen rimelige tidsfrister.

Komiteen viser også til den pågående evalueringen av Nav-reformen, herunder evalueringen av utvalgte Nav-kontor i regi av Arbeidsforskningsinstituttet. Og at Ekspertgruppas anbefalinger er et tillegg til dette og at fremtidig organisering må vurderes når evalueringen foreligger.

Komiteen viser til at alle på arbeidsavklaringspenger er omfattet av ordningen med meldekort. En rekke brukere som før var på medisinsk rehabilitering og tidsbegrenset uføretrygd melder om misnøye og problemer med ordningen, særlig gjelder dette for de som ikke er i aktive tiltak, blant annet fordi de er under langvarig medisinsk behandling og ikke klare for tiltak eller at Nav ikke har egnede tilbud tilgjengelige for dem. Komiteen viser til at det er en unntakshjemmel for innlevering av meldekort og understreker at denne må vurderes brukt der det er nødvendig ut fra den enkeltes situasjon eller der det ikke er hensiktsmessig å kreve meldekort hver 14. dag.

Komiteen anser at det kan være hensiktsmessig at det vurderes nærmere om det skal etableres en ordning der det gis varsel på SMS om fristen for å levere meldekort.

Komiteen vil påpeke den økonomiske og sosialt vanskelige livssituasjonen mange av Navs brukere vil finne seg i når de henvender seg til sitt lokale Nav-kontor. Det er dessverre fortsatt slik at mange ikke tar kontakt med Nav før man har fått alvorligere økonomiske problemer. Det er viktig at Nav-brukerne opplever de lokale Nav-kontorene som et lavterskeltilbud med universell utforming som tar hensyn til den enkelte brukers behov. Noen brukere har større utfordringer med å samhandle enn andre. Dette stiller store krav til Arbeids- og velferdsetatens kompetanse og myndighet i førstelinjetjenesten. Komiteen mener det er viktig med tidligst mulig avklaring av de personøkonomiske rammene for å lykkes med tiltak som understøtter arbeidslinjen. Tidlig bistand kan være avgjørende for å forhindre langvarig fattigdom.

Komiteen viser til Arbeids- og velferdsetatens rolle som forvalter av fellesskapets ressurser og ivaretagelse av enkeltmennesker rettigheter og påpeker viktigheten av en generell åpenhetskultur. Både sam-

funnet og de enkeltmennesker som er brukere av Navs tjenester vil ha kontinuerlig behov for en åpen debatt slik at vi kan oppnå optimal organisering og positiv samhandling mellom brukere og ansatte. Aktiv brukermedvirkning bidrar til å bygge kompetanse i etaten og er et avgjørende bidrag for å understøtte god samhandling og derav måloppnåelse.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Høyre, registrerer at Norge er blant de land i verden som har lavest arbeidsledighet. En velfungerende Arbeids- og velferdsetat med et bredt virkemiddelapparat er avgjørende for å lykkes med dette. På tross av en lav ledighet sammenlignet med andre land er det knyttet stor usikkerhet til utviklingen i verdensøkonomien og for mulige konsekvenser for det norske arbeidsmarkedet. Det er derfor viktig å følge utviklingen på arbeidsmarkedet i 2011 og påse at Arbeids- og velferdsetaten har de ressurser og virkemidler i en situasjon hvor arbeidsledigheten kan stige.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til at Arbeids- og velferdsetaten, over de siste fire årene, har vært tilført store ressurser. Selv om det i en reformfase vil måtte brukes mer midler enn under ordinær virksomhet, er det også viktig å peke på at en gjennom Nav-reformen har vært opptatt av en mer effektiv velferdsforvaltning. Navs måloppnåelse og effektivitet er ikke god nok.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Høyres alternative statsbudsjett for 2011, hvor det foreslås omprioriteringer innenfor Arbeids- og velferdsetatens virksomheter, fra rekruttering av arbeidskraft i utlandet, til økt oppmerksomhet om trygdemisbruk.

POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre peker på at selv om Arbeids- og velferdsetatens driftsmidler har økt sterkt de siste årene, har fremdeles ikke etaten klart å få orden på tjenestene slik at brukerne får den hjelpen de har krav på innen rimelig tid. Det vises også til at etatens regnskap for de to foregående regnskapsårene ikke er godkjent av Riksrevisjonen, noe som er meget alvorlig når man tar i betraktning at bevilgningsrammen er på godt over 9 mrd. kroner.

Komiteens medlemmer fra Høyre mener det er et sterkt behov for forenkling og effektivisering i etaten, og viser i den sammenheng til offentlige etater som Statens Lånekasse, hvor en med enkle virkemidler kunne spare 20 mill. kroner over et

års driftsbudsjett. Det er åpenbart at dette også vil være mulig innenfor andre offentlige etater, og i Arbeids- og velferdsetatens tilfelle er det dertil nødvendig med en gjennomgang for å få etatens regnskaper godkjent av Riksrevisjonen.

Disse medlemmer viser til Høyres alternative statsbudsjett for 2011, hvor kap. 605 post 1 er redusert med 170 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag. Dette medfører i praksis en halvering av den budsjettveksten som regjeringen har lagt inn i statsbudsjettet for 2011.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, vil bemerke at et kutt i etatens driftsbudsjett, slik Høyre foreslår, i en situasjon der Nav fremdeles sliter, frister overskrides og det er stort behov for opplæring og kompetanseheving, ville være et svært negativt bidrag til å få etaten til å fungere mer effektivt for brukerne.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Arbeids- og velferdsetaten har om lag 2,8 millioner brukere og skal beregne og utbetale ytelser til folketrygdens medlemmer.

Å sikre den enkelte bruker rett ytelse til rett tid er en grunnleggende oppgave for etaten.

Disse medlemmer mener derfor at konsekvensene av påviste feil og mangler, slik Riksrevisjonen har påvist, jf. Dokument 1 (2010–2011), kan være alvorlige for brukernes økonomi og livsopphold.

Disse medlemmer mener, i likhet med Riksrevisjonen, at det er svært alvorlig at det ikke kan bekreftes at Arbeids- og velferdsetatens regnskap for 2009 er uten feil eller mangler.

Disse medlemmer viser videre til at folketrygdens utgifter er nærmere 300 mrd. kroner, og ser svært alvorlig på at det for andre år på rad ikke er mulig å bekrefte regnskapet for en så betydelig andel av statsregnskapets utgiftsside.

Disse medlemmer mener det er kritikkverdigg at høreapparatformidlingen fremdeles ikke er under tilfredsstillende styring og kontroll.

Disse medlemmer mener videre det er alvorlig at regjeringen ikke har lagt tilstrekkelig vekt på å løse utfordringene på området som har vært kjent i flere år.

Disse medlemmer viser til Hjelpemiddelutvalgets innstilling, jf. NOU 2010:5 Aktiv deltakelse, likeverd og inkludering, og er kjent med at regjeringen vil komme tilbake til Stortinget med eventuelle forslag til endringer i forbindelse med statsbudsjettet for 2012.

Disse medlemmer forutsetter at arbeidet med en forbedring og helhetlig høreapparatformidling gis høy prioritet.

Disse medlemmer viser til at Sivilombudsmannen, i 2009, mottok 447 klagesaker på Nav, hvorav 253 ble behandlet. Ved utgangen av august 2010 hadde Sivilombudsmannen mottatt 390 klager på Nav. Dette innebærer at etaten står alene for hver sjette klage til ombudet for all offentlig forvaltning.

Disse medlemmer vil påpeke at mange av brukerne opplever at de ikke kommer i kontakt med sitt lokale Nav-kontor.

Disse medlemmer vil understreke betydningen av at borgerne kommer frem til de myndigheter som treffer avgjørelser i de saker som angår borgerne.

Disse medlemmer har dessverre ikke registrert noe som tilsier at situasjonen har endret seg vesentlig. Jevnlige meddeles det i media om ulike brukeres opplevelser med Nav som gir grunnlag til å tro at situasjonen fortsatt er svært krevende både for de ansatte og ledelsen.

Disse medlemmer viser til Navs egne brukerundersøkelser som viser en generell nedgang i tilfredshet år for år. Våren 2010 har blant annet tilliten igjen sunket, brukerne er mindre fornøyd med ventetiden for å få kontakt med rett person ved Nav-kontoret, og de føler i mindre grad en før at de blir møtt med respekt når de henvender seg til Nav.

Disse medlemmer viser til Riksrevisjonens rapport om den årlige revisjon og kontroll, jf. Dokument 1 (2009–2010), hvor blant annet følgende ble avdekket:

«Regelverket for beregning av pensjoner er komplisert. Revisjonen omfatter et utvalg pensjoner og det totale omfanget av feilutbetalinger vil være betydelig større og berøre flere pensjonister. Riksrevisjonen vurderer er at omfanget av feil i mer komplekse saker har vært vesentlig større enn det som kan aksepteres. Riksrevisjonen er ikke kjent med at Arbeids- og velferdsdirektoratet har etablert systemer som med rimelig sikkerhet kan identifisere hvilke feil som skjer, hvor mange de er og hvor de oppstår.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at nye regler for pensjon fra folketrygden vil få effekt fra 2011, samtidig som antall pensjonister vil øke betydelig de nærmeste årene.

Disse medlemmer er bekymret for at de omfattende manglene og feilene som er påvist øker risikoen for at etaten ikke klarer å håndtere endringene uten negative konsekvenser for den enkelte pensjonist.

Disse medlemmer understreker betydningen av at risikoen håndteres i etats- og virksomhets-

styringen slik at pensjonister får utbetalt den ytelsen de har krav på.

Disse medlemmer mener også at det i helt spesielle tilfeller bør bli enklere for brukerne å kunne skifte Nav-kontor.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen vurdere en ordning som gjør det mulig i helt spesielle tilfeller for brukerne å kunne skifte Nav-kontor.»

Disse medlemmer viser til at i spesielle situasjoner kan forholdet mellom bruker og saksbehandler bli så anstrengt at det blir vanskelig å få til et konstruktivt samarbeid. Det er derfor nødvendig å sikre at brukere i slike tilfeller kan få mulighet til å få oppnevnt en ny saksbehandler. Det er viktig at muligheten til å bytte saksbehandler ikke overlates til skjønsmessig behandling hos saksbehandler eller det lokale Nav-kontoret.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om hvordan brukere kan få mulighet til å bytte saksbehandler i Arbeids- og velferdsetaten.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, vil understreke at det i tråd med langvarig forvaltningspraksis legges til rette for å skifte saksbehandler eller få opprettet et «sette-nav-kontor» i særskilte tilfeller. Flertallet registrerer videre at Arbeidsdepartementet vurderer ordninger med mål å bedre brukernes rettssikkerhet, for eksempel en ombudsordning.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at Nav har anmeldt over 7 400 nordmenn for trygdesvindel på 870 mill. kroner de siste fem årene.

Disse medlemmer mener misbruk av trygd undergraver tilliten til velferdsordningene. Noe som også kan føre til at lovlydige virksomheter ikke klarer seg i konkurransen med bedrifter som driver ulovlig og useriøst.

Disse medlemmer har merket seg at regjeringen foreslår å styrke Navs innsats mot trygdemisbruk med 5 mill. kroner i 2011.

Disse medlemmer mener bevilgningen er alt for beskjedne til å kunne gi rom for økt innsats mot det som oppfattes av mange som utstrakt og organisert trygdesvindel.

Disse medlemmer har også merket seg at Nav hittil i år har anmeldt henholdsvis 40 og 25 pst. færre forhold sammenlignet med 2009 og 2008.

Disse medlemmer mener det behov for økt innsats på dette området, både når det gjelder å forebygge og avdekke trygdesvindel, noe som igjen vil medføre reduserte utbetalinger i trygdebaserte utbetalinger.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at sykefraværsprosenten i Arbeids- og velferdsetaten i 2. kvartal 2010 var på 7,7 pst., noe som for øvrig er langt høyere enn statlig sektor generelt.

Disse medlemmer viser også til spørsmål 408 fra Fremskrittspartiet til Finansdepartementet, hvor man ba om en oversikt over hvor mange årsverk som går tapt i etaten grunnet kortidsfravær.

Disse medlemmer vil peke på at om Nav hadde hatt samme sykefraværsprosent som snittet totalt, pr. 2. kvartal 2010, ville gevinsten for kortidsfraværet vært på 95 mill. kroner og tilsvart 200 årsverk.

Disse medlemmer vil understreke betydningen av at etaten har et sterkere fokus på å få ned sykefraværet. Da dette representerer et betydelig antall årsverk som kunne vært brukt til oppfølging av brukere, noe som igjen kunne ha bidratt til å få ned saksbehandlingstiden.

Disse medlemmer konstaterer at det i dag ikke er utviklet et godt nok tilbud for å få tidligere rusmiddelmissbrukere og personer med psykiske lidelser inn i arbeidslivet.

Disse medlemmer viser til at personer med psykiske lidelser utgjør den nest største gruppen i sykefraværstatistikken. Disse medlemmer er bekymret over at denne gruppen ikke får nødvendig oppfølging, og dermed faller permanent utenfor arbeidslivet.

Disse medlemmer vil understreke behovet for å stimulere til økt bruk av lavterskeltilbud som «Grønn omsorg» / «Inn på tunet» for blant andre psykisk syke og rusavhengige.

Disse medlemmer viser videre til at satsene for økonomisk sosialhjelp varierer sterkt fra kommune til kommune.

Disse medlemmer mener tiden er overmoden for at den økonomiske sosialhjelpen flyttes fra kommunene og overføres til staten, og at man får innført normerte satser tilnærmet likt over hele landet.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem forslag om å gjøre den kommunale sosialhjelpen om til et statlig

ansvar under Nav, og at man innfører normerte satser tilnærmet likt over hele landet.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2011, der kap. 605 post 1 økes med 50 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Høyres alternative statsbudsjett for 2011, hvor det settes av 5 mill. kroner til ekstra innsats mot trygdemisbruk, innenfor rammen.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at Kristelig Folkeparti i sitt alternative statsbudsjett for 2011 foreslår å styrke driftsbevilgningen til Nav med 12 mill. kroner for å kunne administrere 1 000 flere tiltaksplasser for personer med nedsatt arbeidsevne og behov for sammensatte tiltak, med 25 mill. kroner for å styrke oppfølgingsarbeidet i forhold til sykefravær, samt 25 mill. kroner for å styrke Navs IKT-budsjett, slik at etaten raskere blir i stand til å hente ut de lovede, brukerrettede gevinstene ved Nav-reformen.

Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett for 2011 der bevilgningen under kap. 605 post 1 økes med 62 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag.

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at det i de to første kvartaler i 2010 er registrert en nedgang i det trygdefinansierte sykefraværet, noe som er positivt. Det er likevel verdt å merke seg at målsettingene i IA-avtalen fremdeles er langt fra å bli innfridd. Dette er alvorlig, fordi mennesker som burde fortsatt i arbeidslivet, har falt ut av fellesskapet, og over til permanent utenfortilværelse. Samfunnsøkonomisk er det heller ikke bærekraftig. I denne situasjonen er det viktig å finne virkemidler som kan bidra til redusert sykefravær og tidligavgang fra arbeidslivet.

Disse medlemmer har registrert sentrale politikere fra regjeringspartiene ta den gledelige nedgangen til inntekt for at den reforhandlede IA-avtalen som ble signert i slutten av februar 2010 har begynt å virke, til tross for at avtalen først var signert nesten halvveis ut i den angitte perioden. Dette er en type overforenkling som ikke vil bidra til å løfte den store debatten om utenforskap og inkludering, særlig når flere av de tiltak som er nevnt i den nye IA-avtalen ikke vil iverksettes før langt ut i 2011.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Høyres alternative statsbudsjett for 2011, hvor det

foreslås å styrke kap. 605 post 21 med samlet 20 mill. kroner:

- 10 mill. kroner bevilges til å styrke ordningen med rådgivende leger og legespesialister i Nav (trygdeleger), for å styrke behandlingen og oppfølgingen av sykmeldte. Det er viktig å understreke at dette skal bidra til større bruk av trygdelegene, for eksempel bør dette kunne foregå i forhold til Dialogmøte 2 som arrangeres av Nav. Disse medlemmer viser for øvrig til sine forslag for redusert sykefravær under kap. 2650 Sykepenger.
- 10 mill. kroner bevilges til styrking av ordningen med tilretteleggingsgaranti, hvor hensikten både er forsterket informasjon om ordningen til brukere, arbeidsgivere og hjelpeapparat, men ikke minst også til å dekke utgifter til tilrettelegging for mennesker med nedsatt funksjonsevne som skal ut i arbeidslivet. Disse medlemmer mener det er behov for en sterk forenkling av ordningen, og viser for øvrig til sine forslag under kap. 2661 Grunn- og hjelpestønad, hjelpemidler mv.

Post 70 Tilskudd til helse- og rehabiliterings tjenester for sykemeldte

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti anser at tiltaket «Raskere tilbake» har bidratt til å redusere folketrygdens utgifter til blant annet sykepenger og andre utgifter til medisiner og behandling og redusert sykefraværsperioden til fordel for brukerne som kan komme raskere tilbake til yrkesaktiv tilværelse.

Disse medlemmer mener oppfølging og arbeidsrettet rehabilitering for sykemeldte er et effektivt virkemiddel for å bremse utstøtingen fra arbeidslivet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet er kjent med evalueringen fra SNF som viser at «Raskere tilbake» ikke hadde gode nok effekter for Nav-baserte tiltak.

Disse medlemmer mener dette ikke kan brukes som sannhetsvitne fordi evalueringen ikke har med tall fra 2009 og 2010 som var de årene disse tiltakene ble tatt i bruk i et større omfang.

Disse medlemmer viser til at evalueringen foretatt av SNF overser en av de viktigste effektene, nemlig at ordningen «Raskere tilbake» har ført til kortere ventetid for å få behandling.

Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2011 hvor man foreslår å styrke denne ordningen. Dette fordi tiltaket, ifølge tall fra attføringsbedriftene i NHO, viser å ha

gode effekter i form av flere som kommer tilbake i arbeid.

Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett der kap. 605 post 70 økes med 30 mill. kroner, til kjøp av behandlingsplasser.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at et av IA-avtalens mest sentrale oppfølgingspunkter for å redusere sykefraværet skal reduseres, er «Raskere tilbake». Hensikten med tiltaket er å gi rask oppfølging og tilrettelagt behandling enten gjennom kjøp av helsetjenester eller arbeidsrettet rehabilitering. Gjennom de siste årene har det kommet mange rapporter og bekymringsmeldinger på nedbygging, særlig innenfor tiltaket «arbeidsrettet rehabilitering».

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Representantforslag 34 (2010–2011) fra Bent Høie, Sonja Sjøli, Torbjørn Røe Isaksen og Sylvi Graham om Raskere tilbake, hvor det foreslås at midlene til «Raskere-tilbake-ordningen» overføres til HELFO, som gis ansvaret for å kjøpe helsetjenester for sykmeldte som raskt kan komme tilbake i arbeid, og hvor det innføres økonomiske incentiver i «Raskere-tilbake-ordningen», slik at helsetjenesten blir belønnet når den sykmeldte faktisk er tilbake i arbeid.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett for 2011 der bevilgningen under kap. 605 post 70 økes med 45 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag, til kjøp av 500 flere behandlingsplasser.

Ny post 71 Oppfølging av uføre

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ønsker å styrke innsatsen for å kunne hjelpe flere brukere av uføreytelser til å benytte sin arbeidsevne.

Disse medlemmer mener videre det er et økt behov for også å styrke innsatsen med tanke på å forhindre at flere havner ute av arbeidslivet og over på uføretrygd.

Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2011, der det opprettes en ny post 71 under kap. 605, og hvor det bevilges 50 mill. kroner til styrking av Navs muligheter for tilrettelegging og oppfølging av uføretrygdede som ønsker å prøve seg i arbeidslivet, og av personer som står i fare for å havne over på uføretrygd.

4.5 Kap. 606 Trygderetten

Det foreslås bevilget 62,69 mill. kroner for 2011, mot 60,857 mill. kroner i saldert budsjett for 2010.

Komiteen vil påpeke betydningen av en god og effektiv saksgang. Det forventes en økning i antall saker i 2011 som en følge av nedbyggingen av restanser i Arbeids- og velferdsetaten. Komiteen slutter seg til etatens mål om å avgjøre sakene i takt med økningen så man ikke øker den gjennomsnittlige behandlingstiden i trygderetten.

Komiteen viser til regjeringens forslag til bevilgninger under dette kapitlet og slutter seg til forslaget.

4.6 Kap. 611 Pensjon av statskassen

Det foreslås bevilget 20,9 mill. kroner for 2011, mot 21,6 mill. kroner i saldert budsjett for 2010.

Komiteen viser til at bevilgningen på kapitlet skal dekke utbetalinger til pensjon for visse grupper som ikke har opptjent pensjonsrettigheter i Statens pensjonskasse. Komiteen minner om at det er opp til Stortinget å vedta hvordan ordningen med pensjoner av statskassen skal være. Ordningen omfatter i dag tre grupper: lokalt ansatte ved norske utenriksstasjoner, tidligere statsansatte som ikke har hatt medlemskap i Statens pensjonskasse fordi stillingen ikke var innlemmet, og personer som har tjenestegjort som befal eller menig i perioden 9. april 1940–31. desember 1945. I tillegg kommer særskilte tilfeller der det anses rettferdig og hensiktsmessig å tilstå slik pensjon. Denne ordningen er ment som en sikkerhetsventil, for å unngå at personer som etter en rimelighetsvurdering bør motta norsk pensjon faller utenfor.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti konstaterer at det er betydelig bruk av skjønn og få objektive kriterier å forholde seg til når slik pensjon skal gis. Disse medlemmer antar at det er mange ulike oppfatninger av når noe er ansett hensiktsmessig og rettferdig og mener derfor at det på sikt bør utarbeides noen objektive kriterier for når slik pensjon kan tildeles.

Disse medlemmer viser til Prop. 96 S (2009–2010) Pensjoner frå statskassa, jf. Innst. 334 S (2009–2010), som ble behandlet i Stortinget i juni 2010.

Disse medlemmer går ut fra at også pensjon tildelt for gruppe 1, lokalt ansatte ved norske utenriksstasjoner, bygger på subjektive kriterier og blir fastsatt først ved fratredelse. Disse medlemmer er av den oppfatning at slik pensjon med fordel burde blitt avtalt ved tiltredelse og formulert ned som en del av den skriftlige arbeidskontrakten. En slik ordning ville gitt arbeidstaker rettigheter og forutsigbarhet både for seg selv og sin familie. Disse medlem-

mer ber derfor regjeringen utrede en slik ordning og legge dette frem for Stortinget i løpet av 2011.

4.7 Kap. 612 Tilskudd til Statens pensjonskasse

Det foreslås bevilget 9 063 mill. kroner for 2011, mot 8 138 mill. kroner i saldert budsjett for 2010.

Komiteen viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet og slutter seg til forslaget.

Komiteen viser til at avtalefestet pensjon (AFP) i statlig sektor er dels hjemlet i lov 11. juni 1993 nr. 64 om avtalefestet pensjon for offentlige tjenestemenn m.fl., og dels i lov om Statens pensjonskasse. Loven fra 1993 gjelder avtalefestet pensjon mellom 62 og 65 år. Lov om Statens pensjonskasse hjemler avtalefestet pensjon mellom 65 og 67 år. AFP-ordningen i statlig sektor er også regulert i hovedtariffavtalen i staten. Blant annet følger reglene om kombinasjon av AFP og arbeidsinntekt av tariffavtalen.

Komiteen konstaterer at som resultat av forhandlinger mellom partene i privat og offentlig sektor nå har to ulike AFP-ordninger. AFP i privat sektor blir fra 2011 en ren tilleggsytelse til folketrygdens alderspensjon og kan fritt kombineres med arbeidsinntekt. AFP i offentlig sektor følger fortsatt prinsippene i nåværende AFP-ordning.

Komiteen viser videre til Stortingets vedtak i forbindelse med behandlingen av Prop. 107 L (2009–2010) A) Lov om avtalefestet pensjon for medlemmer av Statens pensjonskasse og B) Endringer i lov om Statens pensjonskasse, lov om samordning av pensjons- og trygdeytelser og i enkelte andre lover (oppfølging av avtale om tjenstepensjon og AFP i offentlig sektor i tariffoppgjøret 2009), jf. Innst. 360 L (2009–2010).

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til at flere fagforbund i offentlig sektor nå signaliserer at de ønsker en ny AFP-ordning etter omlag samme linjer som AFP i privat sektor. Flertallet peker på at en slik løsning vil være mer i tråd med statens opprinnelige tilbud i forbindelse med lønnsoppgjøret i 2008. Flertallet vil legge til at en slik AFP-ordning vil bidra til en vesentlig forenkling av AFP-ordningen og tilpasningen til det nye pensjonssystemet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil peke på at AFP i offentlig sektor i vesentlig grad skiller seg fra AFP i privat sektor og at dette skaper disharmoni i pensjonssystemet. AFP-ordningen som partene ble enige om i lønnsoppgjøret i 2009, tar i liten grad hensyn til et av det nye pensjonssystemets hovedtrekk, nemlig at det

gjennomgående skal lønne seg å stå i arbeid lenger. Følgelig blir det mer krevende for ansatte i offentlig sektor, sammenlignet med ansatte i privat sektor, å kompensere levealdersjusteringen.

Disse medlemmer peker også på at mange offentlig ansatte i realiteten står overfor valget om å fortsette i arbeid utover fylte 67 år, eller tape fremtidig pensjonsinntekt. AFP i offentlig sektor bidrar til å komplisere hele pensjonssystemet og vanskeliggjør overføring av pensjonsrettigheter mellom offentlig og privat sektor.

Disse medlemmer viser til at pensjonsreformen skulle gjøre det mer lønnsomt for arbeidstakerne å stå lengre i arbeid. Og slik blir det i privat sektor når pensjonsreformen trer i kraft, men ikke i offentlig sektor.

Disse medlemmer har merket seg at YS-forbundet Parat har tatt til orde for at forliket fra tariffoppgjøret våren 2009 må vurderes på nytt, jf. oppslag i Aftenposten 9. november 2010.

Disse medlemmer vil påpeke at ny offentlig tjenstepensjon og AFP i offentlig sektor innebærer at offentlig ansatte ikke fritt kan kombinere pensjon med arbeid på samme måte som ansatte i privat sektor kan gjøre det, fra fylte 62 år.

Disse medlemmer viser til at de nye samordningsreglene i offentlig sektor kan bidra til at tjenstepensjonen langt på vei samordnes bort for offentlig ansatte med lang fartstid, og som vil stå lenger i arbeid.

Disse medlemmer har oppfattet den offentlige debatt dit hen at det er flere av fagforbundene som organiserer offentlig ansatte som ønsker en ny behandling av pensjonsforliket fra tariffoppgjøret våren 2009.

Disse medlemmer mener regjeringen bør legge til rette for at dette ønsket kan imøtekommes i forbindelse med tariffoppgjøret våren 2011.

Disse medlemmer viser til at ny AFP i offentlig sektor ikke kan ytes til den som etter fylte 62 år mottar uførepensjon fra folketrygden. Dette kan åpne opp for at personer med oppsatte rettigheter i offentlige tjenstepensjonsordninger, og som er delvis uførepensjonert, i større grad enn andre velger å videreføre uførepensjon etter fylte 62 år. Dette kan innebære at denne gruppen ved 62 år velger delvis uførepensjon fremfor AFP, og dermed enten «må» jobbe helt frem til 67 år, eller søke økt uføregrad før den tid.

Disse medlemmer viser videre til at vi nå får to forskjellige pensjonssystemer i privat og offentlig sektor, og at dette forhindrer en ønskelig flyt og fleksibilitet av arbeidskraft mellom privat og offentlig sektor.

Disse medlemmer vil påpeke at dette er bare noen av konsekvensene ved Stortingets behandling

av Prop. 107 L (2009–2010), jf. Innst. 360 L (2009–2010), som taler for at man bør åpne for en ny behandling av de offentlige tjenstepensjonene og AFP i offentlig sektor.

Disse medlemmer mener det bør være en sammenheng mellom hva du betaler inn til en pensjonsordning og hva du får utbetalt i pensjon som pensjonist. Derfor har Fremskrittspartiet ved flere anledninger fremmet forslag om at det legges til rette for at de offentlige tjenstepensjonene omgjøres til nettoordninger.

Disse medlemmer viser for øvrig til sine merknader og forslag under kap. 2670 Alderdom.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at Stortingets vedtak av 15. juni 2001 er fulgt opp ved behandling i Stortinget 15. desember 2008 av Dokument nr. 8:105 (2007–2008) jf. Innst. O. nr. 34 (2008–2009) angående såkalt «negativ effekt», der forslaget ble stemt ned med 60 mot 17 stemmer.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Stortinget, i forbindelse med behandlingen av revidert nasjonalbudsjett for 2001, gjorde følgende vedtak den 15. juni 2001:

«Stortinget ber Regjeringen sørge for en praktisering av samordningsloven slik at ingen kan tape på å ha opptjent pensjonspoeng i folketrygden.»

Vedtaket gjaldt den såkalte «negative effekt» som innebærer at samordning mellom offentlig tjenstepensjon og alderspensjon fra folketrygden blir foretatt med ytelser pensjonisten ikke kan få utbetalt og dermed ikke får kompensert for det bortfallet av pensjon samordningen fører til. Pensjonisten taper følgende på å ha tjent opp rettigheter i folketrygden. Det er en forutsetning for samordning at det skal gis kompensasjon i annen ytelse for det beløp som samordnes bort.

I denne forbindelse viser disse medlemmer til den enstemmige plenumsdommen i Høyesterett i 1962 der grunnlaget for samordningen blir grundig vurdert.

Disse medlemmer vil peke på at Stortingets vedtak ennå ikke er gjennomført.

Under debatten i Stortinget om St.meld. nr. 4 (2000–2001) Anmodnings- og utredningsvedtak i stortingssesjonen 2000–2001 stilte stortingsrepresentant Carl I. Hagen spørsmål til statsminister Kjell Magne Bondevik om ikke det var regjeringens plikt å gjennomføre Stortingets vedtak.

Disse medlemmer viser til svaret, sitat:

«Jeg er enig med representanten Hagen at dette er en viktig sak for mange pensjonister. Men nå frem-

stiller jo Hagen det som at Regjeringen ikke vil følge opp dette vedtaket. Det har da Regjeringen vitterlig ikke sagt at den ikke vil gjøre. Stortingsvedtaket skal følges opp. Jeg skal si litt mer prinsipielt om det etterpå. Men det er faktisk en regjering som ikke bare rett, men plikt å vurdere hvordan et vedtak skal følges opp hvis ikke Stortinget konkret har anvist akkurat hvordan det skal gjøres.»

Statsminister Bondevik sa videre:

«Det er vår fordømte plikt – unnskyld uttrykket, president – å finne ut hvordan vi best kan gjøre det på en ordentlig måte, og det er vår plikt å se til at Stortinget er klar over de økonomiske konsekvensene ved ulike måter å følge opp vedtaket på – ikke om det skal følges opp, jeg gjentar: ikke om det skal følges opp, men ulike måter å gjøre det på.»

Disse medlemmer viser til at spørsmålet om «negativ effekt» har også senere vært tatt opp og behandlet i Stortinget uten at de pensjonistene som stadig taper pensjon på fenomenet har fått noen endring i sin situasjon. Stortingets vedtak av 15. juni 2001 er fremdeles ikke fulgt opp.

Etter disse medlemmers mening er det på tide å sørge for at denne uverdige situasjonen for en liten gruppe pensjonister blir fjernet og at Stortinget kvitterer ut det vedtaket som i sin tid ble fattet med stemmene fra Høyre og Fremskrittspartiet og blant andre daværende statsminister Bondevik og Senterpartiets Johan J. Jacobsen.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at Stortingets vedtak av 15. juni 2001 om at ingen skal tape på å ha tjent opp pensjonspoeng i folketrygden følges opp og gjennomføres.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti viser til sine merknader i forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet for 2011, jf. Innst. 2 S (2010–2011), sammen med Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre, om situasjonen for statspensjonister som gikk av med pensjon før 1. mai 2000 og den forskjellsbehandling disse pensjonistene blir utsatt for i forhold til kolleger, med samme lønn og opptjening, som ble pensjonister etter denne dato.

Disse medlemmer viser også til forslaget i finansinnstillingen, sammen med Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre, som lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme nødvendige endringer i lov om Statens pensjonskasse, slik at statspensjonister som gikk av med pensjon før 1. mai 2000, blir likebehandlet med øvrige statspensjonister. Ikrafttreddelsen av denne endring er 31. juni 2011.»

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti konstaterer at altfor mange forsvinner ut av arbeidslivet etter fylte 62 år. Regjeringen har gjort svært lite for å stimulere disse aldersgruppene til å stå lenger i arbeid. Dette medlem viser til at dette ofte er høykompetent, erfaren arbeidskraft som bedriftene trenger, og mener det er nødvendig med stimulerings tiltak for å få disse til å stå i jobb. Dette medlem mener at direkte skattefradrag vil være virkningsfullt, og understreker at et slikt fradrag vil forutsette at man ikke samtidig mottar pensjon eller trygd i tillegg til lønnsinntekten.

Dette medlem viser til behandlingen av Prop. 1 LS (2010–2011) Skatter og avgifter – lovendringer, jf. Innst. 4 L (2010–2011), der Kristelig Folkeparti foreslår å innføre et skattefradrag på 3 000 kroner for personer i alderen 62–67 år som står i full jobb.

Dette medlem anslår nøkternt at dette vil gi 500 færre AFP-pensjonister i 2011, noe som vil gi en innsparing på til sammen 32 mill. kroner, fordelt på kap. 612 post 1 (20 mill. kroner) og kap. 666 post 70 (12 mill. kroner).

Dette medlem foreslår på denne bakgrunn at kap. 612 post 1 reduseres med 20 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag.

4.8 Kap. 613 Arbeidsgiveravgift til folketrygden

Det foreslås bevilget 782 mill. kroner for 2011, mot 762 mill. kroner i saldert budsjett for 2010.

Komiteen viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet og slutter seg til forslaget.

4.9 Kap. 614 og kap. 3614 Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse

Det foreslås bevilget 10 042 mill. kroner for 2011, mot 6 033 mill. kroner i saldert budsjett for 2010.

Komiteen viser til at ordningen med boliglån i Statens pensjonskasse inngår i hovedtariffavtalen i staten og at det kan ytes lån med inntil 1,7 mill. kroner etter regler fastsatt av Fornyings-, administrasjons- og kirke departementet. Ordningen blir finansiert ved hjelp av fondet til Statens pensjonskasse og ved bevilgninger over statsbudsjettet når midlene i fondet ikke strekker til. I 2009 var antallet lån 36 776, en økning på 9,9 pst. som skyldes større etterspørsel. Komiteen viser til at anslaget på 10 mrd. kroner for 2011 er en økning på 4 mrd. kroner fra saldert budsjett 2010. Komiteen har merket seg at Prop. 1 S (2010–2011) anser at økningen i hovedsak skyldes at rentevilkårene i Statens pensjonskasse i forhold til det generelle markedet oppfattes som gunstige.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, oppfatter at Statens pensjonskasse har konkurransedyktige lånevilkår og at mange statsansatte benytter muligheten til å finansiere egen bolig gjennom lån i Statens pensjonskasse.

Flertallet viser til at renten for lån i Statens pensjonskasse følger normrenten for rimelige lån i arbeidsforhold. Normrenten er den laveste rente en arbeidsgiver kan gi på utlån til en arbeidstaker uten at arbeidstaker blir beskattet for en særfordel knyttet til lav rente. Flertallet mener Statens pensjonskasse ikke tilbyr arbeidstakere i staten gunstigere betingelser på boliglån enn andre virksomheter som også tilbyr sine ansatte rimelige lån i arbeidsforhold.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre stiller seg spørsmålet om ordningen med lån til spesielt gunstige betingelser for ansatte i staten, er rettferdig og nødvendig. Offentlig ansatte er ikke lenger ansett som lavtlønnet og burde ikke være kvalifisert til bedre låneordninger enn andre borgere, etter disse medlemmers mening. Disse medlemmer vil derfor be regjeringen foreta en gjennomgang og vurdering av ordningen med sikte på å forhandle frem andre løsninger i forhold til hovedavtalen.

4.10 Kap. 615 og kap. 3615 Yrkesskadeforsikring

Det foreslås bevilget 72 mill. kroner for 2011, mot 92 mill. kroner i saldert budsjett for 2010.

Komiteen viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet og slutter seg til forslaget.

4.11 Kap. 616 og kap. 3616 Gruppelivsforsikring

Det foreslås bevilget 156 mill. kroner for 2011, mot 131 mill. kroner i saldert budsjett for 2010.

Komiteen viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet og slutter seg til forslaget.

4.12 Kap. 621 Tilskudd til sosiale tjenester og sosial inkludering

Det foreslås bevilget 276,31 mill. kroner for 2011, mot 1 037,214 mill. kroner i saldert budsjett for 2010.

Komiteen viser til at godt utbygde offentlige velferdsordninger bidrar til økonomisk og sosial trygghet. Særlig viktig er det å forebygge fattigdom blant nye generasjoner og iverksette tiltak som kan

bidra til å redusere fattigdom og bedre situasjonen for de som er rammet.

Komiteen understreker viktigheten av et bredt forebyggende perspektiv på fattigdom, ikke minst i arbeidet for å bekjempe fattigdom blant barn. Forebyggende innsats gjennom oppvekstmiljø og utdanningssystem er sentralt.

Komiteen viser til at regjeringen la frem handlingsplan mot fattigdom sammen med forslaget til statsbudsjett for 2007 og økte bevilgninger til dette innsatsområdet hvert år.

Komiteen viser til at Fordelingsutvalget har utredet årsaker til økonomiske forskjeller og kommet med forslag til tiltak innenfor et bredt spekter av politikkområder, blant annet innen oppvekst og utdanning (NOU 2009:10). Utvalget har lagt vekt på tiltak som bidrar til å forhindre at økonomiske forskjeller forsterker seg over tid, herunder at fattigdom går i arv. Komiteen avventer oppfølgingen av utvalgets utredning.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Høyre, viser til at en sterk offentlig sektor har vært og er en forutsetning for utjamning og likeverdige vilkår for alle.

Flertallet viser til at frivillig sektor spiller en viktig rolle i velferdssamfunnet og peker på viktigheten av at regjeringen vil videreutvikle samarbeidet med ideelle organisasjoner og verdien av likemannsarbeidet også når det gjelder økonomisk vanskeligstilte.

Flertallet viser til at regjeringen viderefører og styrker den særlige satsingen på tiltak mot fattigdom med tiltak for økt fullføring i videregående skole, styrking av basiskompetanse i arbeidslivet, bedre ordninger for studenter med nedsatt funksjonsevne og endringer i reglene for bidragsforskott. Sammen med økningen i folketrygdens minsteytelser og økninger i bostøtten, gir dette bedring i inntekter og levekår for mange med lave inntekter.

Flertallet mener at for å bekjempe fattigdom og utjevne sosiale og økonomiske forskjeller, kreves det både en langsiktig og kortsiktig innsats.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at det under regjeringen Bondevik II for første gang ble iverksatt målrettede tiltak mot fattigdom. Regjeringens satsing i årene 2006–2010 anses i så måte å være en videreføring av de tiltakene som ble iverksatt under den forrige regjeringen.

Disse medlemmer viser til at godt utbygde, offentlig finansierte velferdsordninger bidrar til økonomisk og sosial trygghet. Særlig viktig er det å legge til rette for at oppvoksende generasjoner gis forutsetninger for å være selvhjulpne, og på den måten fore-

bygge fattigdom. Det mest elementære på lang sikt er en skole hvor alle lærer å lese og skrive skikkelig, et fleksibelt og inkluderende arbeidsliv hvor det alltid skal lønne seg å jobbe, samt et verdiskapende næringsliv som har behov for arbeidskraft.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti mener den offentlige innsatsen mot fattigdom utvikles best i nært samarbeid med frivillig sektor og sosiale entreprenører. Særlig fremheves det likemannsarbeidet som gjøres innenfor brukerorganisasjonene.

Komiteens medlemmer fra Høyre mener det er kommunene som er best egnet til å målrette løsninger overfor mennesker som i dag opplever inntektsfattigdom, og da særlig overfor barn og unge mennesker, og viser for øvrig til sine merknader under kap. 621 post 64.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti støtter de tiltak som regjeringen presenterer som fattigdomsrettede tiltak i statsbudsjettet for 2011, med unntak av forslaget om helhetlig skoledag og gratis leksehjelp til alle. Dette medlem vil påpeke at en generell velferdsordning som skal være obligatorisk for alle, ikke kan kalles noe målrettet fattigdomstiltak, og at det heller ikke tidligere har vært presentert som det, verken fra nåværende eller tidligere regjeringer. Dette medlem avsetter 50 mill. kroner i Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett for 2011 til frivillig leksehjelp i regi av frivillige organisasjoner og/eller kommuner, men definerer ikke det som et målrettet fattigdomstiltak.

Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis generelle merknader innledningsvis i denne innstilling, som gir en oversikt over Kristelig Folkepartis fattigdomssatsing for neste år som beløper seg til over 1,5 mrd. kroner.

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Komiteen mener det er viktig å legge til rette for kompetanse- og kvalitetsutvikling i de sosiale tjenestene i arbeids- og velferdsforvaltningen. Dette gjelder både gjennomføringen av kvalifiseringsprogrammet og andre viktige innsatsområder som tettere individuell oppfølging ved overgang fra fengsel til frihet, tilskudd til boligsosialt arbeid, økonomisk rådgivning, tiltak for å forebygge og redusere fattigdom blant barnefamilier og innsats overfor barn og unge i risikosoner, samt forsøk med nye samarbeidsformer mellom forskning, utdanning, praksis og brukere i sosialtjenesten (HUSK).

Komiteen understreker betydningen av å følge opp Handlingsplan mot menneskehandel. Nav Grü-

nerløkka har hatt et særskilt ansvar for dette arbeidet og virksomheten skal evalueres.

Post 63 Sosiale tjenester og tiltak for vanskeligstilte

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at sterke offentlige velferdstjenester, samarbeid mellom ulike forvaltningsnivåer og etater, og samarbeid med frivillig non-profit-sektor, er nødvendig for å gi et mangfoldig og godt tilbud til vanskeligstilte.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at offentlig finansierte velferdstjenester, samarbeid mellom ulike forvaltningsnivåer og etater, og samarbeid med frivillige organisasjoner, er nødvendig for å gi et mangfoldig og godt tilbud til vanskeligstilte.

Komiteen viser til at det nasjonale forsøket med tettere individuell oppfølging av langtidsmottakere av sosialhjelp (TIO) er prøvd ut, og en foreløpig evaluering vurderer både program og metodikk som lovende og at det skal igangsettes et treårig utviklings- og forskningsprosjekt i samarbeid med utvalgte fylkesmenn, kommuner og Nav-kontor.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Høyre, understreker viktigheten av innføring av en tilbakeføringsgaranti i arbeidet for å hindre kriminalitet. En viktig del av dette arbeidet er samarbeidet mellom Nav og Kriminalomsorgen om et treårig nasjonalt forsøk for å sikre innsatte bedre oppfølging i overgang fra fengsel til frihet, og at forsøket skal motivere innsatte som har rett til kvalifiseringsprogram til å benytte seg av programmet ved løslatelse.

Komiteen vektlegger arbeidet for å bedre ivareta bostedsløse og rusmiddelmissbrukeres behov for bolig og oppfølging i bolig. Ved utgangen av 2009 mottok anslagsvis 3 300 personer i 95 kommuner tjenester gjennom ordningen. Omlag hver fjerde av disse var under 25 år. Flere kommuner har mottatt tilskudd over flere treårsperioder og på denne måten styrket tjenestetilbudet steg for steg.

Komiteen viser til at ulike tilskudd til boligsosialt arbeid er slått sammen til et nytt tilskudd for å bekjempe bostedsløshet. Hovedformålet er å styrke og utvikle de ordinære tjenestene i kommunene. Viktige innsatsområder i 2010 er tiltak for å redusere bruk av midlertidige botilbud, tiltak for å legge til rette for et helhetlig boligsosialt arbeid lokalt, og tiltak overfor ungdom og yngre voksne i etableringsfasen.

Komiteen understreker at alle kommuner skal ha et tilfredsstillende tilbud om råd og veiledning til personer med økonomiske problemer og er en obligatorisk tjeneste i Nav-kontorene. Det er opprettet en egen nettside for økonomi- og gjeldsspørsmål på nav.no og etablert en landsdekkende økonomirådstelefon, 800GJELD. Komiteen understreker behovet for å styrke kompetansen blant ansatte med ansvar for økonomisk rådgivning og for å øke tilgjengeligheten til tjenesten videreføres.

Komiteen viser til viktigheten av å styrke samarbeid og kobling mellom praksis, utdanning, forskning og brukere samt å styrke praksisbasert forskning og kunnskapsbasert praksis, og at forsøket med nye samarbeidsformer mellom forskning, utdanning og praksis i sosialtjenesten (Høgskole- og universitets-sosialkontor – HUSK) er etablert med dette formålet. Komiteen understreker viktigheten av det brede samarbeidet mellom utdanningsinstitusjoner, Nav og brukerorganisasjoner som Mental helse, Velferdsalliansen, KREM og ROM og A-larm.

Komiteen mener det er viktig med et bredt samarbeid mellom utdanningsinstitusjoner, Nav og brukerorganisasjonene i dette arbeidet.

Komiteen viser til at evalueringen i 2009 viser at det er utfordringer med å forankre forsøket i praksis og å gjøre forsøket betydningsfullt i praksis for brukerne.

Komiteen støtter at forsøket videreføres og ber om at erfaringene og kunnskapene fra prosjektet viderefremmes til ansatte i arbeids- og velferdsforvaltningen.

Komiteen viser til det viktige arbeidet som frivillige organisasjoner som for eksempel «WayBack» og «Retretten» bidrar med for å gjøre veien til et rusfritt og lovlydig liv lettere for de som ønsker å bryte den onde sirkelen. Disse og flere andre frivillige organisasjoner som drives av folk med brukererfaring bør etter komiteens mening styrkes slik at de i enda større utstrekning får mulighet til å bidra med sin kompetanse.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til Innst. 2 S (2010–2011) der arbeidet i organisasjonen «Way-back» er styrket med 1 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til den store og målrettede aktiviteten som tilskuddsordningene under denne posten har utløst, særlig i større bykommuner, både når det gjelder oppfølgingstjenester i bolig, tiltak overfor personer med gjeldsproblemer og tiltak overfor utsatte barn og unge. Dette medlem viser også til initiativ, både fra stiftelsen Fattig-Norge og fra Forbruker-

rådet, når det gjelder etablering av lavterskel gjeldsrådgivningstjenester som supplement til den viktige tjenesten kommunene er pålagt å utføre. Dette medlem mener at tilskuddsposten bør styrkes ytterligere, og viser til Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett for 2011 hvor det foreslås å øke bevilgningen på kap. 615 post 63 med 10 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag.

Ny post 64 – lokale fattigdomstiltak

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til Innst. 2 S (2010–2011) der tilbud «Ferie for alle», et ferietilbud til barn og familier med vanskelig økonomi gjennom Røde Kors, er styrket med 2 mill. kroner for å medvirke til at økonomisk vanskeligstilte barn utenfor de store byene også får glede av dette gode tilbudet. Videre er arbeidet med friluftsliv for barn og unge styrket med 3 mill. kroner. Midlene skal brukes til å gi barn og unge fra minoritetsgrupper og barn og unge med funksjonsnedsettelse ferie- og fritidstilbud med friluftsmuligheter. Samarbeid med eksisterende organisasjoner er viktig. I tillegg er det viktige arbeidet Stiftelsen Arkivet gjør for å skape forståelse blant skoleelever for situasjonen i land der det kommer mange flyktninger fra, styrket med 0,5 mill. kroner gjennom behandlingen av rammen i finanskomiteen.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at kommunene er viktige aktører i fattigdomsarbeidet og at den beste utformingen av politikken for å forebygge og bekjempe fattigdom således gjøres i kommunene, i samsvar med de lokale ressurser som finnes i næringsliv, frivillighet, etc. I Høyres alternative statsbudsjett for 2011 opprettes det derfor en egen post til lokale tiltak, med et samlet bevilgningsforslag på 45 mill. kroner, som inngår i Høyres samlede innsats mot fattigdom i 2011.

Innsatsen har tre konkrete tiltak:

- «Snu i døra» – arbeidstrening for unge sosialhjelpsmottakere: 15 mill. kroner.
- «Inn på tunet» – lavterskel arbeidstrening for utsatte grupper: 10 mill. kroner.
- Barne- og ungdomstiltak i kommunene: 20 mill. kroner.

Disse medlemmer mener det er viktig å sørge for at unge mennesker ikke føres ut i en passiv stønadstilværelse, men heller raskt gis en mulighet til å komme ut i jobb, utdanning eller egnet oppfølging fra velferds- og helsevesen. Prosjektet «Snu i døra» i Klepp kommune er et eksempel på lokalt styrt tiltak innrettet mot ungdom som oppsøker sosialkontoret,

og som umiddelbart gis adgang til arbeidstrening, kvalifisering og arbeidsevneavklaring. Disse medlemmer vil peke på at dette tiltaket supplerer Kvalifiseringsprogrammet, ettersom det er innrettet mot en målgruppe som skiller seg fra Kvalifiseringsprogrammet. Klepp kommunes erfaringer med «Snu i døra» viser at en meget høy andel av dem som starter opp i programmet, har overgang til ordinært arbeid, utdanning eller annen kvalifisering. Kun en liten andel fortsetter å motta sosialhjelp. Disse medlemmer viser til Høyres alternative statsbudsjett for 2011, hvor det foreslås å bruke 15 mill. kroner til kommunale prosjekter med arbeidstrening for unge sosialhjelpsmottakere.

Disse medlemmer er opptatt av at det skal finnes gode tiltak for mennesker som befinner seg langt utenfor arbeidsmarkedet, og som har lav sannsynlighet for å komme ut i ordinær jobb. Det å ha et arbeids- og aktivitetstilbud er i seg selv et poeng for mange mennesker med psykiatiske lidelser eller mennesker med rusavhengighet. Disse medlemmer viser til prosjekter som «Inn på tunet», som gir rusavhengige og mennesker med psykiatiske lidelser dagsopplevelser og aktivitetstilbud, som både er positivt i hverdagen og som har god helsemessig effekt. Høyre ønsker å styrke denne typen tiltak. Disse medlemmer viser til Høyres alternative statsbudsjett for 2011, hvor det bevilges 10 mill. kroner til «Inn på tunet».

I Høyres fattigdomsopplegg legges det sterk vekt på å gi barn og unge fra vanskeligstilte familier best mulig anledning til å delta i hverdagsaktiviteter. Disse medlemmer mener det er viktig å styrke tiltak som rettes mot unge fattige, for å forhindre at fattigdom går i arv og for å sørge for at barn og unge fra vanskelige kår, rekrutteres til miljøer preget av rusavhengighet og kriminalitet. Det vises til Høyres alternative statsbudsjett for 2011, hvor det foreslås bevilget 20 mill. kroner til lokale fattigdomstiltak for barn og unge.

Post 70 Frivillig arbeid

Komiteen viser til at frivillig arbeid er meget betydningsfullt i arbeidet for vanskeligstilte. Bevilgningen går i dag både til drift og interessepolitisk arbeid i organisasjonene og likemanns- og selvhjelpsarbeid. Enkelte tilbyr også tjenester og tiltak til målgruppen. Komiteen mener arbeidet Kontaktutvalget utfører er viktig og viser til at det er etablert fire nye «Batterier», i Bergen, Trondheim, Bodø og Kristiansand.

Komiteen viser til den etablerte tilskuddsordning for tilskudd til drift av organisasjoner som arbeider mot fattigdom og sosial eksklusjon og til prosjekter/aktiviteter i regi av frivillige organisasjoner.

Komiteen støtter at regelverket for støtte til frivillige organisasjoner gjennomgås og at det er behov for å avklare forholdet mellom drifts- og prosjektstøtte.

Komiteen mener det må utvikles flere ulike strategier og metoder i dette arbeidet.

Komiteen viser til at Sosialt entreprenørskap som metode er under utvikling og at denne metodikken kan være et meget nyttig redskap i arbeidet fremover for at det skal legges bedre til rette for slike aktører.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at det under behandlingen av statsbudsjettet i finanskomiteen har blitt styrket med 2,6 mill. kroner til prosjekter og utvikling av sosialt entreprenørskap i samarbeid med frivillige brukerorganisasjoner, jf. Innst. 2 S (2010–2011).

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ønsker å styrke den frivillige ideelle sektors arbeid som et ledd i fattigdomssatsingen.

Disse medlemmer påpeker viktigheten av den innsatsen som frivillige organisasjoner gjør overfor mennesker som er i en vanskelig livssituasjon.

Disse medlemmer er kjent med at Maritastiftelsens botilbud «Marita Bo», som er et tilbud for ungdom mellom 18 og 23 år, trenger oppfølging. Målgruppen for tilbudet er blant annet ungdom i farensonen i forhold til rus eller annen negativ påvirkning, og de som trenger ettervern etter endt opphold i institusjon eller fosterfamilie.

Disse medlemmer mener dette er ett eksempel på hvilken rolle de frivillige kan spille for å lykkes med en bedre boligsosial strategi for vanskeligstilte, og ønsker gjennom den økte bevilgningen å stimulere til flere slike gode og målrettede tiltak.

Disse medlemmer viser også til at frivillige organisasjoner som Kirkens Bymisjon, Blå Kors og Røde kors som tilbyr arrangementer og økonomisk hjelp til ferieturer, opplevde en økt pågang sommeren 2010. Ifølge oppslag i VG nett den 30. juli 2010 kom det frem at Røde Kors måtte si nei til to av tre søkere. Målgruppen for tilbudet er barn som kommer fra barnevernet, via sosialkontorer og gjennom helsetjenesten på skolene.

Disse medlemmer mener dette er et annet godt eksempel på hvordan ideelle frivillige organisasjoner bidrar for å gjøre hverdagen bedre for vanskeligstilte.

Disse medlemmer viser til at der det offentlige alene ikke strekker til, stiller de frivillige opp med viktig kompetanse og innsikt for å hjelpe mennesker som lever under grensen for fattigdom.

Disse medlemmer mener regjeringens fattigdomspolitikken har vært langt fra vellykket, og mener man i langt større grad bør utvikle et tettere samarbeid med de ideelle frivillige organisasjonene, både når det gjelder å løse viktige velferdsutfordringer, samt hjelpe mennesker og da spesielt barn, som lever i fattigdom.

Disse medlemmer ønsker å stryke denne satsingen, og foreslår derfor i Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2011 å øke bevilgningene til kap. 621 post 70 med 200 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti ser stor verdi i det arbeidet som ulike frivillige aktører yter for å skape arenaer for inkludering og mestring. Dette medlem vil styrke dette ytterligere, og viser til forslag i Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett for 2011 om å øke bevilgningen på kap. 615 post 70 med 5 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag.

Dette medlem viser videre til det vellykkede prosjektet «Sammen om nøden» og foreslår at bevilgningen til dette prosjektet økes med 1 mill. kroner.

Post 74 Tilskudd til pensjonistenes organisasjoner mv.

Komiteen viser til at den fremtidige organiseringen av ordningen er under vurdering og at forslag til eventuell justering av ordningen vil bli sendt på høring. Endring i ordningen kan eventuelt først få betydning for tilskuddet i 2012.

KVALIFISERINGSPROGRAMMET

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til at kvalifiseringsprogrammet er et sentralt virkemiddel for å gi personer med vesentlig nedsatt arbeids- og inntektsevne en fast inntekt og muligheter til å komme i arbeid gjennom tettere og mer forpliktende bistand og oppfølging, også i tilfeller der veien frem kan være relativt lang.

Flertallet viser til at bevilgningen innlemmes i rammetilskuddet til kommunene i 2011, til sammen om lag 1 240 mill. kroner bevilges til formålet for 2011. Flertallet viser til at det er meget viktig å følge med på utviklingen av bruken av, volumet og kvaliteten på kvalifiseringsprogrammet.

Komiteen viser til at om lag halvparten av deltakerne som hadde gjennomført programmet ved utgangen av 2009, gikk til ordinært arbeid, utdanning eller andre arbeidsrettede tiltak. I 1. tertial 2010 var andelen noe lavere. Komiteen understreker betydningen av kvalitet i tiltaket og viser til fagutviklings-

programmet som skal prøves med oppstart høsten 2010.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet har støttet innføringen av kvalifiseringsprogrammet og mener at dette er et godt virkemiddel for å bidra til at personer, som i en periode er henvist til økonomisk sosialhjelp, får anledning til å være i aktivitet og styrke sine muligheter til å vende tilbake til yrkeslivet.

Disse medlemmer mener at det bør være et krav til de mottakere av økonomisk sosialhjelp som er i stand til det, deltar i aktiviteter, opplæring eller arbeid gjennom kvalifiseringsprogrammet.

Disse medlemmer har ikke støttet innføring av kvalifiseringsstøtten, slik den er utformet, men mener at støtten fortsatt skal gis som økonomisk sosialhjelp basert på tilnærmet like, normerte satser i hele landet.

Disse medlemmer viser til at ansvaret for kvalifiseringsprogrammet og -støtten ligger hos kommunene og at bevilgningen til dekning av utgiftene i forbindelse med programmet fra 2011 legges inn i rammebevilgningene til kommunene. Slik disse medlemmer ser det vil dette kunne føre til at den enkelte kommunes økonomi blir avgjørende for antallet brukere som får tilbud om å delta i programmet og at det blir forskjeller fra kommune til kommune på hvilke kriterier som legges til grunn for tildeling av plass. Disse medlemmer mener derfor at midlene til gjennomføring av programmet og opprettelsen av antall plasser fortsatt skal være øremerket.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, vil påpeke at dersom en fjerner kvalifiseringsstøtten, slik Fremskrittspartiet gjør, vil hele ordningen med kvalifiseringsprogram i realiteten forsvinne. Flertallet påpeker at inntektssikringen er en vesentlig del av ordningen. Flertallet mener kvalifiseringsprogrammet og kvalifiseringsstøtten er svært viktige virkemidler som det er viktig å utvikle og satse på i årene som kommer.

4.13 Kap. 634 og kap. 3634 Arbeidsmarkedstiltak

Det foreslås bevilget 7 329,84 mill. kroner for 2011, mot 7 279,7 mill. kroner i saldert budsjett for 2010. Likeledes foreslås det 2 mill. kroner under kap. 3634 for 2011, mot 1 mill. kroner i saldert budsjett for 2010.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstre-

parti og Senterpartiet, mener det er viktig både å ha sterke virkemidler for å bidra til at flere kommer i arbeid og samtidig ha gode inntektssikringsordninger for mennesker som av ulike grunner ikke kan være i arbeid eller er arbeidsløse.

Flertallet vil advare mot at en omtaler det at en har slike inntektssikringsordninger som en fattigdomsfelle eller som et «utenforskap».

Flertallet viser til at andelen av befolkningen i yrkesaktiv alder som er i arbeid er høyt i Norge sammenlignet med andre land, deltakelsen har økt jevnt de siste 10 årene, selv om den som følge av lavkonjunkturen har falt noe de siste par årene. Det betyr at flere deltar i arbeidslivet i Norge enn i nesten alle andre land. Andelen sysselsatte er meget viktig for landets økonomi. Flertallet viser til at det norske inntektssikringssystemet for mennesker som opplever arbeidsløshet, sykdom eller funksjonsnedsettelser er en viktig del av politikken for å utjevne økonomiske og sosiale forskjeller. Vår verdighet som mennesker og som medlemmer av samfunnet er ikke, og skal ikke være, et spørsmål om vi er i arbeid eller ikke.

Flertallet viser til at ikke alle land har like gode og dekkende inntektssikringsordninger. I mange land vil personer som i Norge har rett til uføretrygd ikke ha noen inntektssikring og vil derfor ikke være synlige i statistikk. Dette kan gi et feilaktig bilde av situasjonen for den enkelte, som i disse tilfellene vil være prisgitt familiens forsørgerevne, og et feilaktig og ikke sammenlignbart bilde av situasjonen i ulike land. Flertallet avviser en utvikling der vårt felles sikkerhetsnett svekkes.

Komiteen viser til at arbeidsmarkedstiltakene skal gi arbeidssøkere bistand til vurdering av arbeidsevne, og styrke deres muligheter for å komme i arbeid. Endringene i arbeidsledigheten i Norge under finanskrisen har gitt en økning i arbeidsledigheten for alle grupper. Komiteen viser til at i overkant av 600 000 personer i yrkesaktiv alder er på helserelaterte ytelser og at mange av disse både kan og vil inn i lønnet arbeid.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at i en situasjon hvor 800 000 mennesker i yrkesaktiv alder på en eller annen måte står helt eller delvis utenfor arbeidslivet, er arbeidsmarkedstiltakene blant de viktigste virkemidlene det arbeidsrettede velferdsapparatet gir.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til at den arbeidsrettede bistanden skal vurderes og tilpasses den enkelte arbeidssøkers behov. Samtidig skal utsatte

grupper som ungdom, innvandrere og langtidsledige, prioriteres ved inntak til arbeidsmarkedstiltak.

Komiteen mener det er viktig at tiltaksstyringen er fleksibel, slik at lokale muligheter kan utløses og at det føres en systematisk kontroll og forskning på virkningen som arbeidsmarkedstiltakene gir for å styrke arbeidssøkendes sjanse i arbeidslivet.

Arbeidsledigheten i Norge er ca. 2,7 pst., noe som kan betraktes som et lavt nivå. Utviklingen og de økonomiske utsiktene fremover, tilsier at AKU-ledigheten inn i 2011 allikevel kan ventes å ligge rundt 3,5 pst. Også i internasjonal sammenheng er den norske ledigheten lav. Fordelen dette gir, gjør at vi i Norge står godt rustet til å gi en ny sjanse til arbeid for flere. Komiteen vil imidlertid understreke at arbeidsledigheten i Norge slår skjævt ut, i forhold til hvilke næringer og distrikt som rammes. Konkurransetsatt næringsliv, og distrikter hvor sysselsettingen holdes oppe av denne typen virksomheter, har en langt større andel av befolkningen som er arbeidsledige enn gjennomsnittet i Norge.

Komiteen vil også påpeke at mens den registrerte arbeidsledigheten blant arbeidsføre nordmenn er forholdsvis lav, er antallet arbeidssøkere med nedsatt arbeidsevne meget høyt.

Ved utgangen av september 2010 var antall personer med nedsatt arbeidsevne eller behov for tilrettelagt arbeid rundt 212 727 ifølge tall fra Arbeids- og velferdsdirektoratet. Stortinget er kjent med at statistikken ikke er sammenliknbar med tidligere tall for yrkeshemmede. Personer med nedsatt arbeidsevne omfatter personer som er under medisinsk behandling og personer som er på eller har behov for arbeidsrettede tiltak.

Ved utgangen av september 2010 var om lag 58 240 personer med nedsatt arbeidsevne i arbeidsrettede tiltak ifølge tall fra Arbeids- og velferdsdirektoratet.

Komiteen viser derfor til IA-avtalens delmål 2 om å øke inkluderingen i arbeidslivet for dem med nedsatt funksjonsevne, som særlig viktig.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at det nå er noe over to år siden nedgangskonjunktur og internasjonal finanskriser bidro til å svekke det norske arbeidsmarkedet. Lavere økonomisk aktivitet har medført lavere etterspørsel etter arbeidskraft, redusert sysselsetting og økende arbeidsledighet. Flertallet viser videre til at økningen i ledigheten var sterkest i perioden fra høsten 2008 til våren 2009, og at det seneste året har situasjonen på arbeidsmarkedet vært mer stabil, men at krisen på ingen måte er over.

Flertallet viser til at regjeringens målsetting for budsjettet er å holde sysselsettingen oppe og arbeidsledigheten lav samt å ta vare på de som opplever å bli permittert eller miste jobben som følge av situasjonen på arbeidsmarkedet. Videre viser flertallet til at regjeringen derfor viderefører de midlertidige finanskrisetilstandene for dagpenger og permitteringer, selv om situasjonen på arbeidsmarkedet har stabilisert seg noe.

Flertallet peker på at den foreslåtte bevilgningen til arbeidsmarkedstiltak gir rom for om lag 71 200 tiltaksplasser i gjennomsnitt i 2011, og at bevilgningen reflekterer det beregnede behovet for 2011 ved fremlagt statsbudsjett. Flertallet peker videre på at regjeringen kontinuerlig vil vurdere arbeidsmarkedet og at om behovet for tiltaksplasser viser seg å være høyere enn beregningene i fremlagt budsjett tilsier, vil regjeringen komme tilbake med nye vurderinger.

Flertallet understreker viktigheten av å sikre gode tilbud i samarbeid med ideelle organisasjoner. Det er viktig at offentlige innkjøp også bidrar til utvikling og forbedring av tilbud. Gode og varierte behandlingstilbud tilpasset den enkeltes behov er avgjørende for at mennesker med nedsatt funksjonsevne kan komme tilbake til arbeidslivet. Samtidig må det vektlegges at rehabiliterings- og arbeidsmarkedsvirksomheter kan sikres stabile og forutsigbare rammebetingelser over tid for å utvikle et tjenestetilbud av høy kvalitet.

Flertallet mener at ren konkurranseutsetting av helse- og sosialtjenester kan gi negative konsekvenser. Særlig gjelder det utviklingen av tjenestetilbudene over tid. Flertallet er opptatt av at innenfor rammen av de prinsipper lov om offentlige anskaffelser bygger på, også tar i bruk andre måter for kjøp av tjenester enn ren anbudskonkurranse.

Komiteen viser til viktigheten av å sikre at flere med funksjonsnedsettelse kommer i arbeid.

Komiteen viser til at Varig tilrettelagt arbeid (VTA), både i skjermet sektor og i ordinært arbeidsliv, er viktige virkemidler for å realisere arbeid til alle og at det gjennom disse tiltakene produseres mange varer og tjenester som er samfunnsnyttige og nødvendige. Komiteen viser også til at VTA-plasser i dag finansieres over arbeidsmarkedstiltakene, sammen med alle andre typer tiltak som er mer konjunkturavhengige. Komiteen viser til behovet for å sikre tilstrekkelig antall og stabilitet i VTA, samt vurdere hvorvidt disse tiltakene kan skilles ut på en egen post i statsbudsjettet.

Komiteen ønsker mer sikker kunnskap om det reelle behovet for VTA-plasser, og ber regjeringen vurdere hvordan en best kan skaffe tilveie en mer systematisk informasjon om behovet.

Komiteen viser til at ordningen med arbeids- og utdanningsreiser sikrer noen mennesker med funksjonsnedsettelse som har arbeid eller er i utdanning og ikke kan bruke annen transport, mulighet til å komme seg til og fra jobb. Dette er en ordning som kan være helt avgjørende for å realisere visjonen om arbeid til alle.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser også til arbeidet med sysselsettingsstrategi for mennesker med funksjonsnedsettelse og til at denne ordningen og sammen med TT-ordningen må sees i sammenheng, og at ordningen med arbeids- og utdanningsreiser må i den sammenhengen vurderes gjort permanent.

Post 21 Forsøk, utviklingstiltak mv.

Komiteen mener det er viktig at Arbeids- og velferdsetaten har midler til mindre utredninger, analyser og informasjon som ledd i en løpende forbedring av tjenestene. Komiteen er tilfreds med at det settes av midler til en spredning av resultatene. Komiteen konstaterer at det, på tross av store bevilgningsbeløp under kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, er lite forskning som eksisterer på effekten av arbeidsmarkedstiltak, både hva gjelder type tiltak, virkning og resultater.

Det vises også til at bevilgningen rommer midler til forsøksvirksomhet, noen av disse har pågått svært lenge. Arbeids- og utdanningsreiser ble startet opp i august 2001 og komiteen imøteser resultatene av evalueringen som er gjort av forsøket. Det må være et mål at funksjonshemmede ikke må si nei til arbeid eller utdanningsplasser på grunn av manglende transporttilbud.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at det er gjennomført en rekke analyser i regi av Arbeids- og velferdsetaten, Statistisk sentralbyrå og ulike forskningsinstitusjoner for å kartlegge overgang til arbeid for Navs brukere, blant annet overgang til arbeid etter deltakelse på arbeidsmarkedstiltak. Til tross for enkelte metodeproblemer mener derfor flertallet at vi har god oversikt over effekten av ulike tiltak.

Flertallet er imidlertid enig i at det er behov for å utvikle statistikk- og metodegrunnlaget nærmere. Flertallet er kjent med at Arbeidsdepartementet i 2011 i dialog med Arbeids- og velferdsdirektoratet vil legge til rette for videre utvikling av statistikk, blant annet for fremtidig måling av effekter av gjennomførte tiltak, herunder overgang til arbeid og utdanning.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at Arbeidsdepartementet ikke har løpende statistikk på formidling fra arbeidsmarkedstiltakene, basert på jobbsansynlighet i en viss tidsperiode etter avsluttet tiltak. I interpellasjonsdebatt 28. oktober 2010 viste statsråd Hanne Inger Bjurstrøm til sluttmeldekortstatistikk som en av få kilder for å vite tiltakstypenes formidlingsevne. På den annen side vet disse medlemmer at det innenfor attføringsbransjen flere steder holdes kontakt med tidligere tiltaksdeltakere, for å ha kjennskap til om en som går tilbake til jobb, forblir i jobb. På spørsmål fra Høyres finansfraksjon til statsbudsjettet forteller imidlertid Arbeidsdepartementet at det ikke finnes metodeverktøy for å fremskaffe systematiske effekter av den innsatsen som gjøres på arbeidsmarkedstiltakene. Disse medlemmer viser til at dette er tredje året på rad Arbeidsdepartementet har fått et slikt spørsmål, noe som burde tilsi at dersom metodeverktøy ikke alt eksisterer, så burde det etableres.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen etablere metodeverktøy for effektmåling av arbeidsmarkedstiltak. Effektmålingen bør innholde informasjon om overføring til ordinært arbeid etter avsluttet tiltak, samt hvorvidt en tidligere tiltaksdeltaker forblir i arbeid etter henholdsvis tre og fem år.»

ARBEIDS- OG UTDANNINGSREISER

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, ønsker å sikre at funksjonshemmede som får arbeid eller deltar i utdanning, fortløpende skal sikres hjelp til arbeids- og utdanningsreiser og hjelp i form av funksjonsassistent. Flertallet vil derfor be regjeringen komme tilbake med nye vurderinger senest i revidert budsjett for 2011.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at arbeids- og utdanningsreiser er en forsøksordning rettet inn mot funksjonshemmede som trenger transport til og fra arbeid eller utdanning, men som ikke kan nyttiggjøre seg ordinært transporttilbud.

Disse medlemmer mener ordningen er helt avgjørende for at de som mottar et tilbud gjennom den kan delta i arbeidslivet eller gjennomgå et utdanningsløp.

Disse medlemmer mener regjeringens forslag til bevilgning ikke er tilstrekkelig da det ikke vil gi rom for nye søkere.

Disse medlemmer viser til at hensikten med en forsøksordning er at det på et gitt tidspunkt skal evalueres om et virkemiddel kan gjøres permanent. Ordningen med arbeids- og utdanningsreiser har eksistert i en årrekke, og erfaringene er at dette styrker arbeidslinjen for mennesker med nedsatt funksjonsevne. Disse medlemmer mener det derfor er på tide å gjøre ordningen permanent.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gjøre ordningen med arbeids- og utdanningsreiser om til en varig ordning innenfor folketrygden.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2011 hvor man foreslår å øke bevilgningene til denne ordningen med 2 mill. kroner, jf. kap. 2661 post 73.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser videre til Høyres alternative statsbudsjett for 2011, hvor bevilgningen til denne ordningen økes med 5 mill. kroner, jf. kap. 634 post 21.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti foreslår å øke bevilgningen under kap. 634 post 21 med 5,5 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag til dette formålet.

FUNKSJONSASSISTENT

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at ordningen med funksjonsassistent er et hjelpemiddel for mottaker som har jobb, er ansatt, selvstendig næringsdrivende eller arbeidssøkende. Personen utfører jobben selv. Funksjonsassistenten hjelper med praktiske utfordringer (for eksempel: tunge løft, av- og påkledning og liknende) og kan være ansatt som det eller være timer frikjøpt hos en kollega.

Flertallet viser til at funksjonsassistent har vært en forsøksordning siden 1997 og viser til at regjeringen skal legge frem en sysselsettingsstrategi for mennesker med funksjonsnedsettelse og at ordningen i den sammenheng må vurderes etablert som en permanent ordning.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at ordningen med funksjonsassistent skal sikre funksjonshemmede praktisk bistand i arbeidssituasjonen for å kunne stå i jobb.

Disse medlemmer vil understreke at ordningen ikke innebærer at den enkelte funksjonshemmede skal ha hjelp eller bistand til å utføre arbeidet sitt, men til nødvendig gjøremål for å kunne være i arbeid.

Disse medlemmer mener ordningen med funksjonsassistanse er spesiell, ved at den har en så avgjørende betydning for om de som mottar støtte til assistanse kan delta i arbeidslivet eller ikke.

Disse medlemmer viser til opplysninger som ble gitt av FFO i forbindelse med komiteens budsjett høring den 15. oktober 2010, hvor det fremkom at det er økende etterspørsel etter ordningen med funksjonsassistanse, samt at ordningen er underfinansiert.

Disse medlemmer mener dette er et tydelig signal på at funksjonshemmede som ønsker seg arbeid, ikke kommer seg ut i arbeidslivet som følge av at ordningen er underdimensjonert.

Disse medlemmer mener ordningen bør styrkes for å dekke det faktiske behovet. Disse medlemmer viser til at funksjonsassistentordningen har vært en forsøksordning siden 1997, og at det nå må kunne antas at det vesentlige av erfaring og kunnskap i tilknytning til ordningen er fremkommet i løpet av den nå 13 år lange forsøksordningen.

Disse medlemmer ber regjeringen gjøre ordningen med funksjonsassistent om til en varig ordning innenfor folketrygden.

Disse medlemmer fremmer på den bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gjøre ordningen med funksjonsassistent om til en varig ordning innenfor folketrygden.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2011 hvor man foreslår å øke bevilgningene til dette formål med 3 mill. kroner, jf. kap. 2661 post 73.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Høyres sysselsettingsstrategi for mennesker med nedsatt funksjonsevne, «Fra godt nok til best mulig», hvor det foreslås å gjøre ordningen med funksjonsassistent til en permanent ordning innenfor folketrygden, samt til at det i Høyres alternative statsbudsjett for 2011 legges inn 5 mill. kroner ekstra til ordningen, slik at den kan åpnes for flere brukere.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti ønsker å dekke behovet for bruk av funksjonsassistent, og foreslår 3 mill. kroner i økt bevilgning til dette formålet.

SERVICEHUNDER

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til sine merknader i forbindelse med behandlingen av Prop. 1 S (2009–2010), jf. Innst. 15 S (2009–2010), vedrørende prosjektet «servicehunder» og at prosjektet ble tildelt 3 mill. kroner for budsjettåret 2010. Prosjektet er planlagt over to år fra tildeling av hund til sluttevaluering skal foreligge. Flertallet legger stor vekt på at servicehund vil kunne gi økt selvstendighet og bedre livskvalitet. Servicehunden kan stimulere til økt aktivitet og til å bryte en isolert tilværelse. Flertallet forutsetter at prosjektet gjennomføres i tråd med den føringen Stortinget har gitt og at sluttevalueringen må danne grunnlaget for en vurdering om man skal la servicehunder for bevegelseshemmede godkjennes og finansieres av det offentlige.

Flertallet ser behov for å styrke prosjektet økonomisk for å sikre et tilstrekkelig antall hunder i det pågående prosjektet, for å gi et bedre grunnlag for en god evaluering av tiltaket. Bevilgningen ble styrket med 2 mill. kroner til dette formålet under behandlingen i finanskomiteen, jf. Innst. 2 S (2010–2011).

Komiteen har også merket seg at det er ubrukte budsjettmidler i 2010 på dette kapitlet.

Komiteen går inn for at disse ubrukte midlene overføres til 2011 og viser til at bevilgningen også kan benyttes dersom det oppstår behov for erstatningshund til brukere.

Komiteen mener i tråd med dette at retningslinjene for prosjektet må justeres med sikte på at det også kan rekrutteres aktuelle kandidater innenfor målgruppen for prosjektet direkte fra brukerorganisasjonene.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti registrerer at Prosjekt «servicehunder», som på budsjettet i 2009 og 2010 fikk en tildeling på 3 mill. kroner, fremdeles ikke er igangsatt som forutsatt. Prosjektet tildeles 3 mill. kroner for budsjettåret 2011.

Disse medlemmer ser det som uheldig at prosjektet ikke har blitt gjennomført innenfor det tidsrommet og med den opprinnelige intensjonen.

Disse medlemmer viser til at det i dag er om lag 25 brukere av servicehund i Norge og at flere kan ha nytte av å ha en spesialtrent hund. Felles for alle er at servicehunden bidrar til økt selvstendighet og en mindre slitsom hverdag.

Disse medlemmer viser til faglig utvalg for førerhundspørsmål i Norge, som mener at service-

hund vil være med å bryte en isolert tilværelse, stimulere til aktivitet og gi brukeren en bedre livskvalitet.

Disse medlemmer legger vekt på at servicehunder vil kunne lette hverdagen og gi økt selvstendighet for mange bevegelseshemmede og dermed være et godt tiltak for økt livskvalitet. Slik disse medlemmer ser det er det også svært viktig at et langsiktig løp legges for å trygge utdanning og oppfølging av servicehundene og at brukerne sikres nye hunder når deres servicehund når «pensjonsalder».

Disse medlemmer ser det som viktig med brukermedvirkning når prosjektet evalueres og ber direktoratet invitere brukerforeningen til å delta med 2 fullverdige representanter i arbeidsgruppen.

Disse medlemmer viser til at i 2011 vil fem servicehunder bli 11 år som er tvungen pensjonsalder, og ytterligere fem hunder vil bli 10 år – hvilket er forventet pensjonsalder.

Disse medlemmer mener at servicehunder for bevegelseshemmede bør godkjennes og finansieres på linje med førerhunder for blinde.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en organisering og finansiering av servicehund som hjelpemiddel for bevegelseshemmede på linje med førerhund for blinde i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2011.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser videre til at det i 2001 ble det igangsatt en privat prøveordning hvor brukere med store bistandsbehov fikk tilbud om såkalt servicehund. Selv om antallet brukere ikke er stort, selv om den samlede kostnaden over offentlige budsjetter er relativt lav, og på tross av sterke anbefalinger om å gjøre ordningen rettighetsfestet og permanent, videreføres forsøksordningen i 2011 på tiende året. I regjeringens forslag til statsbudsjett for 2011 ligger det ikke an til at særlig mange nye brukere vil få innvilget søknad om servicehund, i tillegg tas det ikke høyde for at servicehunder som har tjenestegjort i ti år må pensjoneres. Disse medlemmer mener det er på tide å sørge for at ordningen gjøres permanent.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser for øvrig til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2011 der kap. 2661 post 76 økes med 4,4 mill. kroner, hvorav 0,4 mill. kroner er til servicehund for en ny bruker.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti mener det er nødvendig å

bevilge ytterligere 4 mill. kroner til servicehunder i 2011, jf. kap. 2661 post 75.

Komiteen viser til at om lag 15 000 personer hvert år rammes av slag, og om lag 9 000 av disse får ulike synsforstyrrelser som følge av sykdomstilfellet. Uten velfungerende henvisningsrutiner og rask synsrehabilitering vil svært mange, ifølge Blindeforbundet, ikke klare seg i samfunnet på tilfredsstillende måte.

Komiteen ser det derfor som viktig at man får opprettet velfungerende henvisningsrutiner til rehabilitering av synshemmede og synsforstyrrede slagpasienter, slik at alle som har behov for det får rask synsrehabilitering.

Post 76 Tiltak for arbeidssøkere

Komiteen viser til at regjeringens forslag gir rom for å gjennomføre et tiltaksnivå på om lag 71 200 tiltaksplasser i regi av Arbeids- og velferdsstaten i 2011, og peker på at det er viktig at disse midlene kanaliseres til dem med størst behov for tiltak. Komiteen viser til sine merknader i Budsjett-innst. S. nr. 15 (2008–2009) og understreker betydningen av at Stortinget gjennom de årlige budsjettdokumentene får god informasjon om grunnlaget for prioriteringer som er gjort, og som planlegges innen den samlede tiltaksporteføljen, og hvordan disse bidrar til å påvirke den generelle måloppnåelsen om flere i arbeid og i den spesielle satsingen på personer med nedsatt arbeidsevne, samt de utvalgte fokusgruppene. Komiteen ser med bekymring på Navs rapport om at gruppen som søker etter arbeid imellom ett og et halvt og to år, har økt kraftig i omfang. Det vises videre til den brede tilslutningen fra Stortinget til arbeidsrettet rehabilitering fordi dette kombinerer ordinær rehabilitering med fokus på livsmestring og muligheter for aktivitet og fordi dette er en type tiltak som kan settes inn i sykepengeperioden og kan være med på å forebygge langtidsledighet. Komiteen imøteser derfor resultatene av evalueringen og metodeutviklingsprosjektet for arbeidsrettet rehabilitering.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, påpeker at arbeidet for et inkluderende arbeidsliv er sentralt. Flertallet er bekymret for arbeidsdeltakelsen for personer med nedsatt arbeidsevne. Disse vil ofte ha behov for ytterligere bistand enn ordinært arbeidsledige. Flertallet viser til sine merknader i Innst. 15 S (2009–2010) om innretning og prioritering på bruken av tiltakene der det ble lagt vekt på at det kan være uhensiktsmessig å forplikte personer inn i langvarige tiltak dersom det er en reell mulighet for at kortere, arbeidsrettede

tiltaksløp vil resultere i fast ansettelse i det ordinære arbeidslivet. Flertallet vil likevel understreke at mange personer fortsatt vil ha behov for langvarige tiltaksløp, gjerne med tett individuell oppfølging, og at kortvarige kurs ikke vil være hensiktsmessig for disse. Flertallet vil også understreke viktigheten av å reelt vurdere utdanning som egnet tiltak.

Flertallet viser til at for å øke yrkesdeltakelsen er det varslet en sysselsettingsstrategi for mennesker med nedsatt funksjonsevne. Flertallet ber regjeringen opprettholde et fortsatt høyt trykk på å legge til rette for å få denne gruppen i jobb. Flertallet vil samtidig understreke at tidsbestemt lønnstilskudd kan bidra til å sysselsette personer med nedsatt arbeidsevne.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet er kjent med at mange som i dag er uføretrygdet mener de ikke har fått nødvendig bistand til å komme ut i arbeidslivet. Disse medlemmer ønsker å opprettholde samme nivå som det ble lagt opp til i Fremskrittspartiets alternative budsjett for 2010, noe som medfører en styrking på om lag 9 100 plasser i forhold til regjeringens tiltaksnivå.

Disse medlemmer påpeker at flere av tiltakene som er opprettet ikke blir brukt slik det er ment, og at informasjonen om hva slags tiltak som eksisterer må komme bedre frem overfor arbeidsgivere og arbeidssøkere.

Disse medlemmer mener at tilrettelegging og målrettede tiltak er viktige virkemidler for å forhindre at flere faller ut av arbeidslivet og over på uføretrygd.

Disse medlemmer er kjent med at kravene for å komme innunder de ulike tiltakene kan virke for rigide og byråkratiske, og at det er en direkte årsak til at mange av tiltakene blir lite brukt. Det fører til at færre har mulighet til å delta, som for eksempel på tiltak som, «Tidsbestemt lønnstilskudd» og «Raskere tilbake».

Disse medlemmer mener at mange vil ha behov for «Supported Employment», slik ordningen fungerer i Danmark med tett oppfølging av en «Coach», og at denne typen tiltak bør vurderes.

Disse medlemmer er kjent med at flere av de eksisterende tiltakene skal evalueres i løpet av 2011, og forventer da at kvalitet og måloppnåelse vil være en viktig del av evalueringen.

Disse medlemmer mener det er viktig å endre dagens praksis med at personer med utviklingshemning nærmest automatisk stenges ute fra det ordinære arbeidsmarkedet, og at retten til arbeidsevnevurdering også må bli en reell rett for personer med utviklingshemning. Ordningen med tidsbestemt lønnstilskudd skal være et virkemiddel for å sikre deltakelse i arbeidslivet for personer som van-

ligvis er utestengt fra det ordinære arbeidsmarkedet, og disse medlemmer mener at denne ordningen også må benyttes i de tilfeller utviklingshemmede kan komme ut i ordinært arbeid.

Disse medlemmer mener at personer med nedsatt arbeidsevne skal få nødvendige og hensiktsmessige tiltak så raskt som mulig for å innfri målsetningen om et inkluderende arbeidsliv.

Disse medlemmer viser til at det ved utgangen av september 2010 er 212 727 personer med nedsatt arbeidsevne, og antallet har økt jevnt det siste halve året. Dette er personer som har gjennomført arbeidsevnevurdering, og hvor Nav konkluderer med et betydelig behov for innsats for at personer skal komme i jobb.

Disse medlemmer er kjent med at det pr. oktober 2010 står 154 487 personer med nedsatt arbeidsevne uten tilbud. Dette krever en betydelig opptrapping av arbeidsrettede tiltak for denne gruppen og ikke en reduksjon slik regjeringen foreslår. Disse medlemmer frykter at køene vil bli enda lengre som en konsekvens av at budsjettforslaget til regjeringen kun gir rom for om lag 71 200 tiltaksplasser i 2011. Dette er om lag 7 000 færre plasser enn regjeringen anslo å være behovet, jf. statsbudsjettet for 2010.

Disse medlemmer mener dette igjen fører til flere unødvendige uføretrygdede midt i en samfunnsdebatt som tvert imot handler om å inkludere flere i arbeid og aktivitet.

Disse medlemmer mener det er et dokumentert behov for flere tiltaksplasser for personer med nedsatt arbeidsevne, og har derfor i Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2011 foreslått en styrking på 5 000 plasser, hvorav 2 500 er øremerket VTA-plasser. I tillegg foreslår Fremskrittspartiet i sitt alternative statsbudsjett for 2011, en økning på 4 100 plasser for personer med moderat bistandsbehov.

Disse medlemmer viser også til at flere av tiltakene inngår i «Handlingsplan mot fattigdom», og «Nasjonal strategiplan for arbeid og psykisk helse (2007–2012)». Disse medlemmer mener derfor at det er helt nødvendig å opprettholde antall tiltaksplasser for å unngå at flere havner på sosialstønad og får problemer med å komme inn i arbeidslivet.

Disse medlemmer vil sikre at arbeidsevnevurderingene blir reelle for alle i arbeidsfør alder.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at arbeidsevnevurderingen blir reell for alle i arbeidsfør alder.»

Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2011 der kap. 634 post 76 økes med 800 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Høyre mener det er sterkt behov å vri satsingen innenfor arbeidsmarkedstiltakene over på tiltaksplasser for mennesker med nedsatt arbeidsevne (yrkeshemmede). I løpet av de siste årene har andelen arbeidssøkende med nedsatt arbeidsevne i tiltak gått sterkt ned, og ventetiden for å komme på tiltak har økt opp til et nivå på om lag 270 dager. Disse medlemmer viser til Høyres alternative statsbudsjett 2011, hvor satsingen på tiltaksplasser for arbeidssøkende med nedsatt arbeidsevne økes med 3 000 plasser i gjennomsnitt. Dette realiseres gjennom en tilsvarende reduksjon av tiltaksplasser for mennesker med moderat bistandsbehov, innenfor rammen av post 76, jf. svar fra Finansdepartementet til spørsmål nr. 157 fra Venstres finansfraksjon.

Disse medlemmer viser videre til varighetsbegrensningene innenfor utdanningstiltaket, hvor en får attføring i inntil tre år for å ta utdanning. Da det er mange ulike årsaker som gjør at enkelte har behov for noe lenger tid for å fullføre utdanning, for eksempel helsemessige årsaker til at en ikke kan klare et normalt studieløp, slik som funksjonsfriske. Disse medlemmer har fått rapporter fra flere hold om at det ikke innvilges unntak fra varighetsbegrensningene, heller ikke i helt spesielle forhold. En slik praksis fører dessverre til at flere som kunne gjort seg ferdig med utdanning og gå ut i arbeid, i stedet må avslutte studiene før fullført grad. Mange av disse havner i stedet som ufrivillige mottakere av uføretrygd. Disse medlemmer mener dette er en uheldig praksis, og vil be regjeringen vurdere ulike løsninger som kan gjøre utdanningstiltaket mer fleksibelt for å imøtekomme brukernes individuelle forutsetninger.

Disse medlemmer mener det er behov for å få sterkere lokal tilrettelegging av arbeidsmarkedstiltakene i større bysentra. Forsøkene med oppgavedifferensiering av arbeidsmarkedstiltak ga gode erfaringer, både med tanke på å løfte mennesker som hadde mottatt sosialhjelp over lang tid, ut i aktivitet og arbeid, og i forhold til rask mobilisering av ledige tiltaksplasser. Erfaringene fra bydel Sagene i Oslo kommune, viser at kommunalt ansvar for arbeidsmarkedstiltak er et særs egnet virkemiddel til å sikre at personer med lav forankring i arbeidsmarkedet får tilbud om praksisnære tiltak med tett oppfølging av tiltaksarrangør og saksbehandlerledd.

Oppgavedifferensiering der bydelene/kommunene kan få ansvar for tiltaksmidlene handler om en desentralisering av beslutningen om hvilke kurs og tiltak som trengs, og hvorvidt kommunen skal drive dem selv eller kjøpes av eksterne. I bydel Sagene var visjonen at Utviklingssenteret for kvalifisering og arbeid i bydelen kunne være en felles Nav-arena for kvalifisering av de brukere som trenger denne form

for praksisnær og tett oppfølging. Basert på dette og de positive resultatene forsøket viste, mener disse medlemmer det var en gal beslutning da regjeringen valgte å stoppe forsøksvirksomheten, i stedet for å videreutvikle den og dermed oppnå tilsvarende resultater for brukere med statlige trygdeytelser i tråd med Nav-reformens mål.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen åpne for større lokal styring i arbeidsmarkedspolitikken, basert på modellene for oppgavedifferensiering og med erfaringene fra forsøket med oppgavedifferensiering i bydel Sagene i Oslo kommune.»

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at betydningen av et vellykket inkluderingsarbeid er svært stor for den enkelte, og for samfunnsøkonomien. I lys av dette mener dette medlem at det er uheldig at andelen personer med nedsatt arbeidsevne registrert hos Nav som ikke er i aktive tiltak, har gått ned. Dette medlem mener at innsatsen overfor personer som har behov for sammensatte og gjerne mer langvarige attføringsløp med tett individuell oppfølging bør økes ytterligere. I Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett for 2011 er det foreslått avsatt 89 mill. kroner til en økning på 1 000 plasser i gjennomsnitt i 2011 til denne målgruppen. Dette medlem fremmer derfor forslag om at bevilgningen under kap. 634 post 76 økes med 89 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag.

4.14 Kap. 635 og kap. 3635 Ventelønn

Det foreslås bevilget 155 mill. kroner for 2011, mot 210 mill. kroner i saldert budsjett for 2010. Likeledes foreslås det 41,6 mill. kroner under kap. 3635 for 2011, mot 55,2 mill. kroner i saldert budsjett for 2010.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Høyre, viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet og slutter seg til forslaget.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, vil peke på at det er krav om å stå registrert som arbeidssøker hos Nav, være reell arbeidssøker og sende meldekort for å motta ventelønn. Det er videre krav om å møte ved Nav ved innkalling og å ta imot tilbud om arbeid og tiltak. Dette flertallet understreker at ventelønnsinntakere har rett til samme service fra Nav som andre arbeidssøkere.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til at det er nedgang i antall tilfeller som går på ventelønn.

Disse medlemmer viser til at personer med rett til ventelønn skal ha krav på samme oppfølging fra Arbeids- og velferdsetaten som andre som er falt ut av arbeidsmarkedet.

Disse medlemmer vil på denne bakgrunn fremme forslag om å avvikle ordningen med ventelønn for nye tilfeller fra 1. januar 2011.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti viser til sine alternative forslag til statsbudsjett for 2011, jf. Innst. 4 L (2010–2011), der Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre fremmet følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem forslag om lovendring slik at retten til ventelønn for nye tilfeller bortfaller fra 1. januar 2011.»

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til innretningen med ventelønn og det uheldige i at man over flere år kan heve full ventelønn etter en omorganisering i statlig sektor. Dette lar seg vanskelig forene med arbeidslinjen som det er bred politisk enighet om. Ventelønnsordningen fører til at kvalifisert arbeidskraft blir stående utenfor arbeidslivet, også i perioder der denne arbeidskraften er etterspurt. Dette medlem viser til at de siste årene har vært en nedgang i antall mottakere av ventelønn, dette er bra.

4.15 Kap. 640 og kap. 3640 Arbeidstilsynet

Det foreslås bevilget 431,69 mill. kroner for 2011, mot 419,8 mill. kroner i saldert budsjett for 2010. Likeledes foreslås det 26,55 mill. kroner under kap. 3640 for 2011, mot 25,76 mill. kroner i saldert budsjett for 2010.

Komiteen viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet og slutter seg til forslaget. Komiteen viser til at det legges opp til at Arbeidstilsynets høye aktivitetsnivå med å forbygge arbeidsrelaterte helseskader og fremme et inkluderende arbeidsliv, kan videreføres.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Høyre, viser til beskrivelsen av strategier og utfordringer for 2011 for Arbeidstilsynet og slutter seg til denne.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener det må være et betydelig potensial til forenkling i lovverket som Arbeidstilsynet er satt til å forvalte.

Disse medlemmer mener at det må skje gjennom en forenklet behandling i Arbeidstilsynet og gjennom lovendringer i Stortinget.

Disse medlemmer mener at Arbeidstilsynet har en viktig oppgave når det gjelder kontroll av sosial dumping og tiltak for å minske sykefraværet.

Med bakgrunn i tilsynskampanjen «rett belastning» mener disse medlemmer det er viktig å ha et fokus på at arbeidsrelaterede muskel- og skjelettplager står for det meste av sykefraværet.

Disse medlemmer påpeker at både Petroleumstilsynet og Arbeidstilsynet har likhetstrekk i sine arbeidsoppgaver, selv om de har ulike områder å forvalte.

Komiteens medlemmer fra Høyre mener Norge har tjent på arbeidsinnvandring og vil peke på at bruken av utenlandsk arbeidskraft også bidrar til velstandsøkning i arbeidstakernes opphavsland. Det er allikevel verdt å være oppmerksom på utfordringene knyttet til arbeidsinnvandring, blant annet faren for sosial dumping og arbeidstakernes fremtidige sosiale rettigheter i Norge.

Disse medlemmer mener likevel at man må sørge for effektfulle virkemidler for å motvirke sosial dumping i arbeidslivet. Utgangspunktet for dette skal likevel være å sikre utenlandske arbeidstakere gode lønns- og arbeidsvilkår, ikke motvirke konkurranselementet i lønnsdannelsen.

Den viktigste faktoren i arbeidet mot sosial dumping er tilsynsvirksomheten. Det er gjennom en styrking av Arbeidstilsynet at en vil ha mulighet til å avsløre de useriøse aktørene i arbeidslivet, og bidra til at utenlandske arbeidstakere får de arbeidsforhold de skal ha.

Disse medlemmer viser til at Høyre i alle sine alternative statsbudsjett i perioden 2005–2010, har foreslått å styrke Arbeidstilsynet. Dette videreføres i Høyres alternative statsbudsjett for 2011, hvor bevilgningen økes med 5 mill. kroner utover regjeringens ramme. Disse medlemmer vil også bemerke at dersom en styrking av Arbeidstilsynets arbeid mot sosial dumping bidrar til at flere useriøse aktører blir avslørt, er dette like mye et symptom på et mer effektivt tilsyn, som det er på et økende problem med sosial dumping.

4.16 Kap. 642 og kap. 3642 Petroleumstilsynet

Det foreslås bevilget 201,38 mill. kroner for 2011, mot 194,85 mill. kroner i saldert budsjett for 2010. Likeledes foreslås det 85,17 mill. kroner under kap. 3642 for 2011, mot 82,6 mill. kroner i saldert budsjett for 2010.

Komiteen viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet og slutter seg til for-

slaget. Komiteen viser til at en av Petroleumstilsynets viktigste oppgaver er å bidra til at risikoen for storulykker reduseres. Komiteen er enig med departementet i at erfaringsoverføring fra hendelsen i Mexicogulften må brukes til å gjøre norsk sokkel enda tryggere. Sikkerhetsarbeidet på norsk sokkel må også fokusere på de utfordringer som aktørbildet, med mange små selskaper og ett stort selskap, gir. Komiteen viser til strategier og utfordringer for Petroleumstilsynet i 2011 og slutter seg til disse.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener det er viktig å påpeke at det for Petroleumstilsynets tilsynsområde ikke var noen dødsulykker i fjor.

Disse medlemmer ønsker å slå sammen tilsynene for å få et effektiv og styrket tilsyn ved å samle fagkompetansen på ett sted.

Disse medlemmer mener derfor at en sammenslåing vil kunne føre til et betydelig effektiviseringspotensial med det som bakgrunn.

Disse medlemmer mener det er behov for å styrke tilsynskompetansen, samt sikre en mer robust tilsynsenhet, og vil derfor foreslå en sammenslåing av Petroleumstilsynet og Arbeidstilsynet, og at man nå starter en prosess hvor det tas sikte på at dette skal realiseres innen tre år.

Disse medlemmer vil på denne bakgrunn fremme følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sette ned et utvalg som har som mandat å se på sammenslåing av Petroleumstilsynet og Arbeidstilsynet. Sammenslåingen skal være gjennomført innen tre år.»

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Høyre, viser til at Arbeidstilsynet og Petroleumstilsynet har ulike oppgaver. Flertallet vil også peke på at det er viktig å ha Petroleumstilsynet lokalisert nær de store oljeselskaperens hovedkontorer. Flertallet vil påpeke at man på norsk sokkel har store oppgaver foran seg når det gjelder å forebygge storulykker. Et faglig kompetent og aktivt petroleumstilsyn vil være avgjørende i dette arbeidet. Flertallet frykter at det effektiviseringspotensialet som Fremskrittspartiet vil hente ut gjennom en sammenslåing med Arbeidstilsynet vil svekke sikkerheten i petroleumsnæringen. Flertallet vil påpeke at Fremskrittspartiet heller ikke har satt av penger til sammenslåingsprosessen.

4.17 Kap. 643 Statens arbeidsmiljøinstitutt

Det foreslås bevilget 98 mill. kroner for 2011, mot 94,5 mill. kroner i saldert budsjett for 2010.

Komiteen viser til at Statens arbeidsmiljøinstitutt (STAMI) skal sikre kunnskap om sammenhengen

mellom arbeid, sykdom og helse og at dette er helt sentralt for å oppnå målsettinger om at flere skal kunne delta mer og lenger i arbeidslivet. Komiteen understreker betydningen av arbeidet med feltene kjemisk og biologisk arbeidsmiljø, arbeidsrelaterte muskel- og skjelettplager samt psykososiale og organisatorisk betingede arbeidsmiljøforhold og viktigheten av denne kunnskapen i arbeidet med et inkluderende arbeidsliv.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet og slutter seg til forslaget.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at det er mer å spare inn ved bedre internkontroll og effektivisering.

Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2011 hvor man foreslår å redusere kap. 643 post 50 med 4 mill. kroner.

4.18 Kap. 645 Regional verneombudsordning i hotell- og restaurantbransjen og renholdsbransjen

Det foreslås bevilget 6 mill. kroner for 2011 som er det samme som i saldert budsjett for 2010.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Høyre, viser til regjeringens arbeid mot useriøsitet, sosial dumping og utstøtings- og arbeidsmiljøproblemer i arbeidslivet og viser til tiltak under handlingsplan 1 og 2 mot sosial dumping. Flertallet understreker betydningen av og støtte til dette arbeidet, og viser til at arbeidet ikke er avsluttet og vil fortsette med uforminset styrke. For å oppnå målsettingene må også virksomhetene følge opp sine plikter og arbeidstakerne må ha en sterk nok posisjon og være trygge og informerte nok til å følge opp sine rettigheter og plikter og kunne bygge sin kontakt med myndigheten på fakta. Flertallet understreker at myndighetenes tilsyn og kontroll vil aldri fullt ut kunne demme opp for manglende oppfølging og lovbrudd.

Et annet flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti, viser til at regjeringen har fulgt opp Soria Moria II-plattformen om å rette særlige tiltak mot bransjer som er spesielt utsatt gjennom samarbeid med LO og NHO, og deretter med alle hovedorganisasjonene, om forholdene i renholdsbransjen.

Dette flertallet mener det er viktig at renholdsbransjen skal være et pilotprosjekt for utviklingen av treparts bransjeprogrammer.

Dette flertallet avviser synspunktene fra Fremskrittspartiet og Høyre om at regionale verneombud er noen form for privatisering av tilsyn. Dette flertallet viser til at verneombudsordningen og tillitsvalgte på arbeidsplassen er svært viktige virkemidler i arbeidet for et seriøst arbeidsliv. Verneombudsordningen har i særlige tilfeller rett til å stanse farlig arbeid. Regionale verneombud er en innarbeidet ordning som har eksistert i byggebransjen i flere år. En tilsvarende ordning etableres nå i hotell og restaurant- og renholdsbransjen. Ordningen endrer ikke på tilsynenes myndighet, men etablerer en verneombudsordning som vil bidra til å styrke seriøsiteten og vernearbeidet og skape ordnede arbeidsforhold i disse bransjene.

Dette flertallet støtter opprettelsen av en offentlig godkjenningsordning for renholdsvirksomheter og bevilgningen til dette formålet til bransjesatsingen, som særlig skal benyttes til å utrede, etablere og håndheve en slik godkjenningsordning.

Dette flertallet støtter også opprettelsen av regionale verneombud i hotell- og restaurantbransjen og renholdsbransjen og at ordningen tar utgangspunkt i en finansieringsordning tilsvarende den eksisterende i bygge- og anleggsnæringen, det vil si finansiert ved at arbeidsgiverne betaler en avgift som utgjør en bestemt prosentsats av lønnsutgiftene. Det vil imidlertid være behov for startkapital til dekning av driften, inntil ordningen blir selvfinansiert gjennom avgiftsinnkrevningen.

Dette flertallet støtter dette.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti mener det er svært viktig å bevare et anstendig og skikkelig arbeidsliv der arbeidstakerne har gode vilkår. Dette prinsippet gjelder uavhengig av hvor arbeidstakerne kommer fra.

Disse medlemmer viser til at det ikke finnes en klar definisjon av sosial dumping, men at det allikevel er bred enighet om klare regler og minstestandarder i norsk arbeidsliv. Lovbrudd og grov utnyttelse av arbeidskraft kan ikke godtas. Innsatsen mot slikt misbruk i arbeidslivet må være klar, fokusert og tydelig.

Disse medlemmer mener dette må skje ved at partene i arbeidslivet og det offentlige samarbeider tett. Samtidig er tilsynsmyndighet et offentlig ansvar som ikke kan privatiseres eller settes bort. Useriøse aktører i arbeidslivet motvirkes best gjennom et styrket arbeidstilsyn. Disse medlemmer er derfor ikke tilhengere av statsstøtte til ordningen med regionale verneombud.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser videre til sine

alternativt statsbudsjett for 2011, hvor kap. 645 post 70 er redusert med 6 mill. kroner.

4.19 Kap. 646 Pionerdykkere i Nordsjøen

Det foreslås bevilget 2,99 mill. kroner for 2011, mot 2,9 mill. kroner i saldert budsjett for 2010.

Komiteen viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet og slutter seg til forslaget.

4.20 Kap. 648 Arbeidsretten, Riksmeklingsmannen m.m.

Det foreslås bevilget 20,36 mill. kroner for 2011, mot 20,03 mill. kroner i saldert budsjett for 2010.

Komiteen viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet og slutter seg til forslaget.

4.21 Kap. 649 Treparts bransjeprogrammer

Det foreslås bevilget 10 mill. kroner for 2011.

Komiteen viser til at det foreslås en egen bevilgning til treparts bransjeprogrammer, hvor myndighetene og partene i arbeidslivet skal forsterke sitt arbeid innen HMS og motvirke svart arbeid og sosial dumping. I første omgang vil programmet settes i gang innenfor renholdsbransjen, som har vært preget av et høyt innslag leverandører som undergraver norske arbeids- og lønnsvilkår. Komiteen viser til at innsatsen er etterlyst av både arbeidsgivere og arbeidstakere, og slutter seg til regjeringens forslag.

4.22 Kap. 660 Krigspensjon

Det foreslås bevilget 570 mill. kroner for 2011, mot 620 mill. kroner i saldert budsjett for 2010.

Komiteen viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet og slutter seg til forslaget.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til arbeidsministerens skriftlige svar datert 13. oktober 2010 til Robert Eriksson. I svaret uttales det følgende:

«Arbeids- og velferdsdirektoratet har informert meg om at arbeidet med klagesakene blir utført i henhold til planlagt fremdrift. Ved utgangen av september 2010 var 52 klagesaker ferdigbehandlet ved NAV Pensjon, som er underinstans i saker om krigspensjon. Disse sakene er oversendt klagerne for uttalelse, og flertallet av sakene er også oversendt klageinstansen for endelig vedtak. De resterende 8 til 10 saker er

under behandling av NAV Pensjon, og disse vil bli ferdigstilt ved denne enheten i løpet av 2-3 uker.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti viser til sine merknader i forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet for 2010, sammen med Høyre og Kristelig Folkeparti der man ga uttrykk for at man ikke var tilfreds med behandlingen av søknadene om krigspensjon fra ofrene etter bombingene av Holen skole og Laksevåg, jf. Innst. 15 S (2009–2010). Ofrene skulle få sine søknader om krigspensjon vurdert på nytt etter en ekspertgruppes anbefalinger og dommen fra Gulating lagmannsrett fra november 2005.

Disse medlemmer viser også til at stortingsrepresentantene Torbjørn Røe Isaksen og Robert Eriksson begge har stilt skriftlige spørsmål til arbeidsministeren henholdsvis den 3. mars og 28. mai 2010. I sitt svar til begge representanter, det siste, den 7. juni 2010 sier statsråden følgende:

«Jeg har på nytt vært i kontakt med Arbeids- og velferdsdirektoratet som opplyser at hovedtyngden av de omtalte klagesakene vil være ferdigbehandlet i løpet av september 2010.»

Disse medlemmer vil understreke at det nå er gått ca. tre år siden de eldste av disse klagesakene ble sendt inn og at de personer dette gjelder ikke har tid til å bli utsatt for behandlingstider av slik lengde.

Disse medlemmer regner med at disse sakene nå er ferdigbehandlet og at alle søkere har fått sine rettigheter oppfylt etter de forutsetninger som ekspertgruppen og dommen i Gulating lagmannsrett la til grunn.

4.23 Kap. 664 Pensjonstrygden for sjømenn

Det foreslås bevilget 395,27 mill. kroner for 2011, mot 535 mill. kroner i saldert budsjett for 2010.

Komiteen har merket seg at statens utgifter til pensjonstrygden for sjømenn er på vei ned. Trygdens underskudd dekkes nå av staten og er i 2011 beregnet til 289 mill. kroner. Det antas at pensjonstrygden for sjømenn vil være i balanse fra 2017 og senere gå med et økende overskudd.

Komiteen har videre merket seg at dagens sjømannspensjon skal tilpasses pensjonsreformen fra 1. januar 2011.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at regjeringen har foreslått foreløpige tilpassinger i tidligpensjonsordningene for sjømenn og fiskere til endringene i alderspensjonen fra folketrygden fra 2011. Forslaget

innebærer blant annet at sjømannspensjon og fiskerpensjon kan ytes fullt ut ved siden av alderspensjon fra folketrygden, at det ikke blir innført levealdersjustering av sjømannspensjon og fiskerpensjon, og at sjømannspensjon og fiskerpensjon under utbetaling skal reguleres som alderspensjon i folketrygden.

Komiteen er tilfreds med at regjeringen i samarbeid med redernes, sjømennenes og fiskernes organisasjoner skal gjennomgå tidligpensjonsordningene for sjømenn og fiskere med sikte på en varig løsning tilpasset prinsippene i pensjonsreformen.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet viser til Dokument 1 (2010–2011) Riksrevisjonens rapport om den årlige revisjon og kontroll, hvor det blir påpekt at pensjonstrygden for sjømenn utad fremstår som en del av staten, og ikke som en egen juridisk person.

Disse medlemmer viser til at pensjonstrygden for sjømenn styres som en ordinær statlig virksomhet gjennom tildelingsbrev og styringsdialog.

Disse medlemmer ber regjeringen snarlig å avklare hvilke rammevilkår som gjelder virksomheten.

4.24 Kap. 666 Avtalefestet pensjon (AFP)

Det foreslås bevilget 1 650 mill. kroner for 2011, mot 1 415 mill. kroner i saldert budsjett for 2010.

Komiteen viser også til Stortingets behandling av Prop. 17 L (2009–2010) Lov om statstilskott til arbeidstakere som tar ut avtalefestet pensjon i privat sektor (AFP-tilskottsloven), jf. Innst. 129 L (2009–2010), og at ny AFP i privat sektor gjelder for alle arbeidstakere som tar ut AFP med virkningstidspunkt tidligst 1. januar 2011.

Komiteen viser til at AFP gir den enkelte rett til å gå av med pensjon på bestemte vilkår før fylte 67 år, og tidligst fra 62 år. Vedkommende må være i inntektsgivende arbeid på pensjoneringsstidspunktet. Pensjonering forutsetter at inntektsgivende arbeid opphører eller reduseres.

Komiteen viser videre til lønnsoppgjørene for 2008 og 2009 i offentlig og privat sektor hvor det ble enighet om tilpassing av nye AFP-ordninger i offentlig og privat sektor.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet mener den nye fremforhandlede AFP-ordningen bryter med de opprinnelige intensjoner, og mener videre at det er dypt urettferdig at om lag 700 000 personer ikke har adgang til AFP. Blant disse er det flest kvinner og ansatte i små og mellomstore bedrifter.

Disse medlemmer mener at ordningen nå er blitt en tidligpensjonsordning både for «sliterne» og for andre, og fra 2011 vil hele befolkningen kunne få alderspensjon fra de er 62 år. Da blir AFP en del av det ordinære pensjonssystemet og blir et tillegg til alderspensjonen for dem som har AFP-avtale, der staten finansierer 1/3 del av kostnadene.

Disse medlemmer har merket seg at flere fagforeninger og næringsorganisasjoner, som Akademikerne, YS, NHO og HSH, har uttalt at AFP bør gjelde for alle og at den nye ordningen kan virke urettferdig og udemokratisk.

Når vi ser at store grupper faller utenfor, mener disse medlemmer at det er dypt urettferdig at ikke flere får tilgang til den ekstra opptjeningen så lenge alle bidrar til å betale regningen over skatteseddelen.

Disse medlemmer tar avstand fra en politikk hvor staten skal subsidiere pensjonen til noen utvalgte, slik at disse skal få en gullkantet tidligpensjonsordning.

Disse medlemmer viser til forskningsstiftelsen Fafo, jf. Fafo-notat 2009:20, hvor det fremkommer i detalj hvilke grupper i tradisjonell privat sektor som faller innenfor og utenfor AFP-ordningen. 58 pst. av de ansatte i denne delen av næringslivet omfattes ikke av AFP.

Disse medlemmer er kjent med at det er store forskjeller i AFP-dekning avhengig av bransje, bedriftsstørrelse og alderssammensetning i bedriften. I industrien omfattes tre av fire (76 pst.) av AFP, og andelen er høy også innen olje, gass og bergverk, transport og kommunikasjon. Men i andre bransjer er mulighetene for AFP tilsvarende mindre. Kun fire av ti (41 pst.) i bygg og anlegg har AFP, og tjenestenæringene, med unntak av transport, kommer enda dårligere ut. I handelsnæringen og i hotell- og restaurantbransjen har tre av ti (henholdsvis 31 og 32 pst.) AFP.

Disse medlemmer viser videre til at i deler av tjenestesektoren er andelen svært lav. Det dreier seg om kompetansekrevene innen blant annet system- og programvare, juridisk, administrativ og organisasjonsteknisk tjenesteyting, revisjon og arkitekttjenester. Tilsvarende lav AFP-andel er det innen personlig tjenesteyting som for eksempel frisører, helsestudioer og begravellesbyråer.

Disse medlemmer har merket seg at andelen personer med AFP-mulighet øker med alder. Mens bare 35 pst. av dem som er under 25 år, jobber i en bedrift med AFP, er andelen 50 pst. i aldersgruppen 50–61 år, som er den alderen da AFP begynner å bli aktuelt. I aldersgruppen 62–67 år er AFP-andelen 42 pst.

Disse medlemmer vil også påpeke at AFP er skjevt fordelt i samfunnet. Høyt utdannede kvinner i små og mellomstore bedrifter er blant taperne.

Disse medlemmer mener at statens oppgave skal være å sørge for gode, generelle velferdsordninger, og disse både skal og må vedtas av Stortinget, og ikke i lønnsoppgjør. Derfor er det rett og rimelig at staten yter det samme økonomiske bidraget til alle pensjonistene.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2012 foreta nødvendige endringer i pensjonssystemet slik at tilleggsopptjeningsprosenten på 1,05 pst. som ytes av staten, til de med rett til AFP i privat sektor, gis til alle uavhengig av om man er omhandlet av AFP-avtale eller ikke.»

Disse medlemmer viser før øvrig til sine merknader i forbindelse med behandlingen av Prop. 17 L (2009–2010) om lov om statstilskott til arbeidstakere som tar ut avtalefestet pensjon i privat sektor (AFP-tilskottsloven), jf. Innst. 129 L (2009–2010).

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til sin merknad under kap. 612 post 1, og foreslår å redusere bevilgningen til kap. 666 post 70 med 12 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag.

4.25 Kap. 667 Supplerende stønad til personer over 67 år

Det foreslås bevilget 380 mill. kroner for 2011, mot 330 mill. kroner i saldert budsjett for 2010.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til at ordningen med supplerende stønad til personer over 67 år skal sikre personer med kort botid i Norge en minsteinntekt på nivå med minstepensjon. Antallet personer som benytter seg av ordningen har økt med 455 personer fra utgangen av 2006 til utgangen av 2009.

Satsene for stønaden har økt i tråd med opptrappingsplanen for særtilleggene for alders-, uføre- og etterlattepensjon, og utgiftene har derfor økt med 3,8 mill. kroner i perioden.

Flertallet konstaterer at en evaluering av ordningen er igangsatt, og imøteser resultatet i løpet av 2011.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til ordningen med supplerende stønad til personer over 67 år, med kort botid i Norge, som ble innført fra 1. januar 2006. Stønaden reguleres av egen lov og er ikke en folketrygdytelse. Stønaden vil, i mange tilfeller, bli en ytelse til erstatning for økonomisk sosialhjelp og må etter disse

medlemmers mening betraktes som en sosial ytelse.

Disse medlemmer vil peke på at den supplerende stønaden ikke er en trygdeytelse og ikke bevilges over folketrygdens budsjett.

Disse medlemmer mener derfor det er naturlig at ytelsen utbetales gjennom de kommunale sosialkontorene. På denne bakgrunn overføres midlene til ordningen til Kommunal- og regionaldepartementets budsjett i Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2011, og legges inn i kommunenes rammebevilgning.

Disse medlemmer viser til sine merknader i forbindelse med behandlingen av St.prp. nr. 74 (2007–2008) Endringer i bevilgninger under Arbeids- og inkluderingsdepartementet – Oppfølging av trygdeoppgjøret for 2008 (Heving av minsteytelser mv.), jf. Innst. S. nr. 11 (2008–2009).

Disse medlemmer viser også til behandlingen av Ot.prp. nr. 77 (2007–2008) Om lov om endringer i folketrygdloven og lov om supplerende stønad til personer med kort botid i Noreg, jf. Innst. O. nr. 6 (2008–2009).

4.26 Kap. 847 Tiltak for personer med nedsatt funksjonsevne

Det foreslås bevilget 213,613 mill. kroner for 2011, mot 210,003 mill. kroner i saldert budsjett for 2010.

Komiteen har merket seg at regjeringen har varslet en stortingsproposisjon om ratifisering av FN-konvensjonen om rettighetene til personer med nedsatt funksjonsevne. Komiteen viser til at denne ble undertegnet i mars 2007, og understreker betydningen av at Norge nå ratifiserer denne konvensjonen.

Komiteen viser til at diskriminerings- og tilgjengelighetsloven ble gjort gjeldende fra 1. januar 2009, og at det også er lagt frem en egen handlingsplan for universell utforming og økt tilgjengelighet for perioden 2009–2013 som skal støtte implementeringen av loven. Handlingsplanen inneholder blant annet konkrete tidsfrister for tiltak som må gjennomføres. Komiteen støtter de tiltak som er satt opp i denne planen. Samtidig vil komiteen peke på at det så langt ikke er fastsatt forskrifter med tidsfrister for universell utforming av eksisterende kategorier av bygg, jf. også forskriftsadgangen til dette i plan- og bygningssloven.

Komiteen mener at dette med fordel bør kunne arbeides videre med for ytterligere å fremme et samfunn med lik adgang og muligheter for alle.

Komiteen støtter satsingen på god bistand i forbindelse med ferie- og fritidstilbud for barn og unge med nedsatt funksjonsevne.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at arbeidet med sysselsettingsstrategien for personer med nedsatt funksjonsevne pr. dato er inne i en analyse- og utviklingsfase. Det er blant annet oppnevnt to panel; et erfarings- og idépanel med representanter fra arbeids- og næringsliv og et brukerpanel med representanter fra funksjonshemmedes organisasjoner. Panelene vil levere sine innspill til Arbeidsdepartementet innen 15. januar 2011. Forslag som kan bidra til å øke yrkesdeltakelsen blant funksjonshemmede vil blant annet bli fremmet i forbindelse med arbeidet med statsbudsjettet for 2012.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til sine merknader i forbindelse med behandlingen av Ot.prp. nr. 44 (2007–2008) Om lov om forbud mot diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne (diskriminerings- og tilgjengelighetsloven), jf. Innst. O. nr. 68 (2007–2008).

Disse medlemmer mener det er viktig å jobbe mer målrettet for å oppfylle tilgjengelighetsloven, og mener det haster å gjennomføre ytterligere tiltak for å gjøre samfunnet langt mer tilgjengelig for personer med nedsatt funksjonsevne.

Disse medlemmer registrerer med skuffelse at det ikke ble vedtatt å innføre én, allmenn tidsfrist for universell utforming av eksisterende bygninger.

Disse medlemmer vil på denne bakgrunn fremme følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme de nødvendige lovforslag som sikrer at arbeidsplasser for personer med nedsatt funksjonsevne tilrettelegges basert på støtteordninger finansiert av Nav.»

«Stortinget ber regjeringen sikre at informasjon rettet mot allmennheten blir inkludert i betegnelsen fysiske forhold i diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 9 Plikt til generell tilrettelegging.»

«Stortinget ber regjeringen sikre at informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT) i arbeidsliv og utdanning blir omfattet av diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 9 Plikt til generell tilrettelegging (universell utforming).»

«Stortinget ber regjeringen sørge for at krav om universell utforming innarbeides i offentlige anbud.»

«Stortinget ber regjeringen snarest sette en tidsfrist for når all film og alle TV-sendinger skal tekstes av hensyn til hørselshemmede.»

Komiteens medlemmer fra Høyre peker på at regjeringen skal lansere en egen sysselsettingsstrategi for mennesker med nedsatt funksjonsevne, samtidig som det i forslaget til statsbudsjett for 2011 kuttes i bevilgninger som kan bidra til å lette hverdagen for mennesker med nedsatt funksjonsevne. Disse medlemmer mener dette bryter med tidligere lovnader om økt satsing på å fjerne funksjonshindringer og sørge for universell utforming. I Høyres alternative statsbudsjett for 2011 reverseres derfor regjeringens kutt, på henholdsvis 2,26 mill. kroner under kap. 847 post 21 og 1,64 mill. kroner under kap. 847 post 71.

Post 70 Tilskudd til funksjonshemmedes organisasjoner

Komiteen understreker betydningen av likemannsarbeidet i regi av de funksjonshemmedes organisasjoner, og legger til grunn at dette kan videreføres ubeskåret innenfor den rammen som regjeringen har foreslått.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener utfordringene Nav-reformen har ført til har gjort at de funksjonshemmedes organisasjoner har fått et betraktelig merarbeid.

Disse medlemmer vil påpeke at organisasjonene har måttet bistå sine medlemmer med oppgaver og hjelp som tilligger Nav.

Disse medlemmer mener problemene i Nav har ført til at de funksjonshemmede har blitt sviktet. Dersom funksjonshemmedes organisasjoner skal ha mulighet til å løse en større del av de utfordringer de står overfor, må driftstilskuddet til funksjonshemmedes organisasjoner økes.

Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2011 hvor man foreslår å øke bevilgningene til kap. 847 post 70 med 7,5 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til det viktige arbeidet som de funksjonshemmedes organisasjoner utfører for sine medlemmer og samfunnet, og foreslår å øke bevilgningen til disse over kap. 847 post 70 med 9 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag.

4.27 Kap. 2470 og kap. 5470 Statens pensjonskasse

Det foreslås bevilget 421,77 mill. kroner for 2011, mot 312,57 mill. kroner i saldert budsjett for 2010. Likeledes foreslås det 18,069 mill. kroner under kap. 5470 for 2011 som er det samme som i saldert budsjett for 2010.

Komiteen viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet og slutter seg til forslaget.

4.28 Kap. 2540 Stønad under arbeidsledighet til fiskere og fangstmenn

Det foreslås bevilget 30 mill. kroner for 2011, som er det samme som i saldert budsjett for 2010.

Komiteen viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet og slutter seg til forslaget.

Komiteen viser til at fiskere har rett til arbeidsledighetstrygd når fartøy blir satt ut av drift som følge av sykdom, havari og ishindringer, stopp i fisket grunnet reguleringer, sesongavslutning eller leveringsvansker. Ordningen omfatter alle fiskere som står oppført i fiskermanntallets blad B eller som på andre måter fyller betingelsene for opptak i trygden. Ordningen omfatter også fiskere som er blitt oppsagt og som dermed står uten fartøytilknytning.

Komiteen viser videre til at A-trygdordningen i sin helhet blir finansiert innenfor det beløp som fiskere betaler i produktavgift ved førstehåndsomsetning av fisk og fiskevarer. Dagpengesatsen er for tiden 360 kroner pr. dag.

Komiteen er kjent med at Norges Fiskarlag og Norsk Sjømannsforbund har fremmet forslag om å endre ordningen med arbeidsledighetstrygd for fiskere, at forslaget har vært på høring og at høringsinstansene i all hovedsak har sluttet seg til forslaget.

Komiteen har merket seg at departementet ifølge utredningsinstruksjonen er pålagt å gjennomføre en grundig konsekvensvurdering av ordningen og at forslaget deretter skal ut på ny høring. Komiteen peker på at det har tatt unødig lang tid å gjennomføre en ordning som fiskernes organisasjoner selv har foreslått. Komiteen forutsetter at de prosesser som nå skal gjennomføres, slutføres så snart som mulig.

4.29 Kap. 2541 Dagpenger

Det foreslås bevilget 12 900 mill. kroner for 2011, mot 13 140 mill. kroner i saldert budsjett for 2010.

Komiteen understreker at dagpenger under arbeidsledighet skal sikre arbeidsledige økonomisk trygghet når inntekten faller bort. Samtidig skal dagpengene stimulere arbeidsledige til å komme tilbake til arbeidslivet.

Komiteen viser til regjeringens anslag for bevilgningene til dagpenger i 2011. En svak økning i arbeidsledigheten fører til at utgiftene til dagpenger trolig løper opp i 12,9 mrd. kroner.

Komiteen har videre merket seg at regjeringen nå foreslår at foreldrepenger, svangerskapspenge og

svangerskapsrelaterte sykepenge skal regnes som arbeidsinntekt og dermed inngå i kvalifiseringsgrunnlaget for dagpenger med virkning fra 1. januar 2011. Komiteen mener dagens regelverk er til ugunst for kvinner og er derfor tilfreds med at dette endres.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser videre til dagens særregler for dagpengemottakere over 64 år. Regjeringen går inn for å utvikle og fase ut særreglene for personer som har fylt 64 år. Forslaget begrunnes med pensjonsreformen.

Flertallet ser at dagens særregler, som innebærer at enkelte dagpengemottakere kan gå på dagpenger i hele perioden fra 62 år til 67 år, kan virke urimelig når ny fleksibel alderspensjon fra 62 år innføres i 2011. Flertallet er derfor enig i at dagens særregler utvikles fra 1. januar 2011, men med den overgangsordning at de som pr. 1. januar 2011 mottar dagpenger og som har fylt 63 år, beholder dagpengene etter dagens regler ut 2011.

Flertallet mener prinsipielt at eldre arbeidssøkere skal ha samme rettigheter som andre som søker arbeid. Det betyr at nye dagpengemottakere får stønad inntil to år på ordinære vilkår. Likevel erkjenner flertallet at eldre arbeidstakere som blir arbeidsledige, gjennomgående er vanskeligere å formidle tilbake til arbeid enn yngre arbeidssøkere. De kan derfor ha behov for særskilte tiltak.

Særlig gjelder dette eldre arbeidssøkere som av ulike grunner har manglende trygderettigheter.

Flertallet viser til at departementet i Prop. 1 S (2010–2011) selv sier at det vil følge utfasingen av særreglene meget nøye. Komiteen viser forøvrig til sine merknader i forbindelse med behandlingen av Prop. 16 L (2010–2011) Endringer i folketrygdlova og enkelte andre lover.

Flertallet legger til grunn at ingen skal stå uten ytelse i 2011, og at overgangsordning sikrer annen inntektssikring enn sosialhjelp.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at dersom man styrker arbeidsmarkedstiltakene, vil det bli færre dagpengemottakere.

Disse medlemmer er klar over at antall arbeidsledige avhenger av konjunktursvingninger i arbeidsmarkedet.

Disse medlemmer mener at det å være arbeidsledig over lang tid medfører en belastning for den enkelte i form av passivitet og negativt stress, som kan føre til fysiske og psykiske lidelser grunnet følelsen av å stå utenfor arbeidslivet. Disse medlemmer viser til det å ha dagpenger som eneste inntektskilde kan føre til at mange kommer i en økono-

misk vanskelig situasjon, som kan være en ekstra belastning å bære.

Disse medlemmer finner det urovekkende at det er flere unge som står utenfor arbeidslivet og som har liten eller ingen utdanning, i tillegg til mangelfull arbeidserfaring.

Disse medlemmer mener at det må arbeides mer systematisk og målrettet for å få flere ut av arbeidsledighetskøen og over på riktige tiltak for den enkelte, slik at veien over i ordinært arbeid blir kortere og enklere.

Disse medlemmer påpeker at det må stilles strengere krav til å måtte delta på tiltak, bedre oppfølging underveis og egeninnsats for å komme seg over i arbeid. Det må samtidig være en mer effektiv og riktig bruk av midlene som er satt av til tiltak for arbeidssøkende.

Disse medlemmer mener at en mer dynamisk satsing på næringsliv, reduserte skatter og avgifter, samarbeid med private aktører og frivillige organisasjoner vil gi flere muligheter til å komme seg i arbeid. Økte tilskudd til arbeidsgivere, tilretteleggingsplasser, opplæringstiltak og mer målrettet innsats ved bedre oppfølging av den enkeltes ferdigheter, utfordringer og behov, vil kunne gi en effekt med færre arbeidsledige i tiden fremover.

Disse medlemmer mener at særregelen for personer over 64 år ikke skal endres.

Disse medlemmer påpeker at personer over 64 år, som ikke kommer tilbake i arbeid, vil bli presset til å pensjonere seg eller søke uførestønad.

Disse medlemmer konstaterer at ferske tall fra annonseportalen rubrikk.no, viser en klar oppgang i flere av bransjene som ble hardest rammet under finanskrisen. Tallene underbygger enn merkelig oppsving de siste månedene i både industrien og byggenæringen, men også innen bank- og finansnæringen.

Disse medlemmer viser til at antall registrerte ledige stillinger pr. 1. november 2010 er på 21 406 stillinger, jf. tall fra rubrikk.no.

Disse medlemmer vil understreke betydningen av at man fører en arbeidsmarkedspolitikk, nærings-, skatte- og avgiftspolitikk som stimulerer til at flere kommer i arbeid, og at flest mulig av de ledige stillingene kan besettes, noe som igjen vil bety en merkbar reduksjon i den registrerte arbeidsledigheten.

Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2011 der kap. 2541 reduseres med 990 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at folketrygdloven, hvor ett av kriteriene for rett til dagpenger er at man tar imot det arbeidstilbudet som tilbys, uansett

sted i landet. Disse medlemmer peker samtidig på at unntaksbestemmelsen, som vektlegger økonomiske og sosiale forhold, benyttes i en slik grad at det kan oppfattes som hovedregel. Det er viktig å sørge for at sanksjonsregleverket praktiseres i tråd med det som skal være folketrygdlovens hovedregel. Sanksjonsregelverket synes å føre til mer aktiv jobbsøking først og fremst ved at dagpengemottakerne vet at de kan miste dagpengene dersom de uten rimelig grunn nekter å ta tilvist arbeid eller tiltak mv.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen om en systematisk gjennomgang av sanksjonsbruken i forhold til dagpenger ved arbeidsledighet, med tanke på større utnyttelse av mobilitetskriteriet.»

4.30 Kap. 2542 og kap. 5704 Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv.

Det foreslås bevilget 850 mill. kroner for 2011, som er det samme som i saldert budsjett for 2010. Likeledes foreslås det 170 mill. kroner under kap. 5704 for 2011, mot 235 mill. kroner i saldert budsjett for 2010.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Høyre og Kristelig Folkeparti, viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet og slutter seg til forslaget.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at regjeringen Bondevik II foreslo for 2006 to innstramminger og en utvidelse i lønnsgarantiordningen, som ville gi redusert administrasjon, men dekke lønnskrav. Samlet ville det gi over 90 mill. kroner i helårlig inndekning. Kun utvidelsen ble vedtatt, til en helårskostnad på 115 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Høyres alternative statsbudsjett for 2011, hvor det foreslås å gjennomføre alle de foreslåtte endringene i budsjettet for 2011. Disse forandringene ville gi klare forenklingsgevinster og medføre raskere behandling av lønnsantikravene.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti foreslår at bevilgningen under kap. 2542 post 70 reduseres med 90 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag.

4.31 Kap. 5607 Renter av boliglånsordningen i Statens pensjonskasse

Det foreslås bevilget 1 229 mill. kroner for 2011, mot 734 mill. kroner i saldert budsjett for 2010.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet og slutter seg til forslaget.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2011 hvor bevilgningen under kap. 5607 økes med 300 mill. kroner.

4.32 Kap. 2620 Stønad til enslig mor eller far

Det foreslås bevilget 3 948,5 mill. kroner for 2011, mot 4 091,2 mill. kroner i saldert budsjett for 2010.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet og slutter seg til forslaget

Et annet flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Høyre, legger stor vekt på at eneforsørgere skal ha en inntektssikring og at det er god grunn til å ha særlige ordninger for denne gruppen. Dette flertallet vil særlig understreke at det er avgjørende viktig at enslige forsørgere kvalifiserer seg til arbeid ved hjelp av utdanningsstønaden og at dette tiltaket derfor er meget viktig for å hindre barnefattigdom.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre mener det er et viktig bidrag for å forhindre fattigdom at flest mulig deltar i arbeidslivet. Overgangsstønaden ble innført i en tid da det var lav barnehagedekning, og mange småbarnsforeldre var hjemmeværende. I dag er det, ifølge regjeringen, full barnehagedekning, og de aller fleste småbarnsforeldre er tilbake i arbeidslivet etter ett år i permisjon. En ordning med passiv stønad som bidrar til at unge arbeidsføre mennesker er ute av arbeidslivet i flere år kan ha store følger, og mange som mottar overgangsstønad bruker lang tid på å bli selvforsørgende. Mange som av ulike årsaker er ute av arbeidslivet i flere år har store problemer med å komme tilbake igjen, noe som også gjelder enslige forsørgere.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ser med bakgrunn i dette ikke lenger grunn til å opprettholde overgangsstønad i tre år for enslige forsørgere.

Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2011 der det foreslås å redusere perioden med overgangsstønad til ett år, fra 1. juli 2011, og som en konsekvens reduseres kap. 2620 post 70 med 650 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Høyre mener det er behov for en gjennomgang av reglene for overgangsstønad, for å sørge for at dette blir en inntektssikring i en kort overgangsperiode. Disse medlemmer vil jobbe videre med dette.

Post 73 Utdanningsstønad

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet anser det også unødvendig med spesielt gunstige finansieringsordninger basert på status som enslig forsørger, og foreslår å avvikle den spesielle utdanningsstøtten til enslige forsørgere fra 1. juli 2011.

Disse medlemmer viser til at det finnes gode muligheter for finansiering av studier for alle som ønsker utdanning.

Disse medlemmer vil også peke på den markante nedgangen i antall mottakere av utdanningsstønad som har funnet sted de siste årene, noe som etter disse medlemmers mening understreker at det ikke er behov for denne ordningen.

Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets alternative forslag til statsbudsjett der kap. 2620 post 73 foreslås redusert med 27 mill. kroner.

Post 76 Forskuttering av underholdsbidrag

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet støtter ikke den foreslåtte økningen til bidragsforskudd.

Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet ved ulike anledninger har underskrevet at alle skal ha rett til å vite hvem som er sin biologiske far, og at det derfor er viktig å sørge for at mødre oppgir hvem som er far til barna.

Alle fedre skal ha en plikt til å betale bidrag, noe som ikke skjer i de tilfellene hvor mor ikke oppgir hvem som er barnets far, og disse medlemmer mener at det må stilles strengere krav til å oppgi barnefaren.

Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2011, hvor man reduserer kap. 2620 post 76 med 21,2 mill. kroner.

4.33 Kap. 2650 Sykepenger

Det foreslås bevilget 36 436,88 mill. kroner for 2011, mot 37 513,406 mill. kroner i saldert budsjett for 2010.

Komiteen viser til at det har vært en positiv utvikling i sykefraværet i 1. halvår 2010. Det har vært en markant nedgang og det har i samme periode vært en økning i bruken av gradert sykemelding.

Reforhandlingen av IA-avtalen i 2010 hvor partene kom frem til en ny avtale, bidrar til økt fokus på nærvær. Tettere oppfølging av de sykemeldte tidlig i

sykdomsforløpet har vært et hovedmoment i den nye avtalen. Det korte egenmeldte fraværet har over tid vært stabilt lavt. Tall fra Nav viser at jo lengre arbeidstakerne er sykmeldt, jo større er sjansen for at de ikke kommer tilbake til arbeidslivet. Det er viktig å forebygge langtidsfravær. Tiltak tidlig i sykefraværsperioden avdekker mulighetene for tilrettelegging på arbeidsplassen for å kunne komme raskt tilbake i jobb.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet og Høyre viser til at utviklingen i sykefraværsarbeidet, for å nå de fastsatte målene i IA-avtalen, går tregt til tross for en nedgang i 1. og 2. kvartal av 2010. Til tross for at en i statsbudsjettet for inneværende år har avsatt store ressurser i arbeidet for å redusere sykefraværet, konstateres det at regjeringen i statsbudsjettet for 2011 anslår en 0-utvikling i sykefraværet. Disse medlemmer finner det oppsiktsvekkende at regjeringen har et så lavt ambisjonsnivå og/eller manglende tro på effekten av sin egen politikk.

Å redusere sykefraværet er et hovedmål for disse medlemmer. Høyt sykefravær fører til sterk avskalling fra arbeidslivet, høy overføring til andre trygdeytelser og betydelige samfunnsmessige kostnader. En som blir syk bør møtes med behandling for å bli frisk slik at denne kan returnere til arbeid så raskt som mulig. Disse medlemmer viser til at langvarig fravær fra arbeidslivet bidrar til å svekke relasjonene og dermed bidra til at fraværet blir permanent. Det er flere tiltak som vil kunne bidra til et redusert sykefravær, gitt de forutsetningene IA-avtalen setter:

- Bruken av trygdemidler skal dreies fra å være en passiv utbetaling av lønn under sykdom til å benyttes til å behandle mennesker friske.
- Sykelønnsperioden skal aktiviseres. Etter tre eller seks måneders sykefravær skal den sykmeldte over på aktivt tiltak, i form av rehabilitering eller attføring, og med systematisk matching av arbeidsevne opp mot andre oppgaver i bedriften eller i arbeidsmarkedet forøvrig. Dette forutsetter et betydelig bedre oppfølgingsapparat, større bruk av uavhengige, rådgivende leger og legespesialister, styrking av rehabiliteringsinstitusjonene og liberalisering av arbeidsmiljøloven og i ordninger med kjøp av helsetjenester.
- Legenes rolle må i sterkere grad ansvarliggjøres. Større bruk av sanksjoner overfor leger som bryter vilkårene for sykmelding.

Disse medlemmer viser til den konsensus som i dag gjelder i sykepengeordningen, hvor det er enighet om at denne skal stå urørt i perioden hvor IA-

avtalen fungerer. Det må derfor forutsettes at arbeidet med å finne tiltak innenfor rammen av IA-avtalen ikke stopper opp, men snarere forsterkes.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Høyres alternative statsbudsjett for 2011, hvor det foreslås å styrke trygdelegeordningen, for å sørge for at mennesker som er ute i sykefravær eller er i en trygdeordning skal få en uavhengig vurdering fra Nav, utover den vurdering som gis av fastlegen. Det er viktig å bemerke at dette forutsetter en styrking av spesialiseringen på attføringsmedisin og rehabiliteringsmedisin. Som ledd i arbeidet med å redusere sykefraværet må det settes inn flere kontrollposter i løpet av det året en har rett på sykepenge.

Disse medlemmer viser for øvrig til sine merknader under kap. 605 post 21.

Post 70 Sykepenge for arbeidstakere mv.

Komiteen ser det som særlig viktig at arbeids- og velferdsetaten sammen med partene i arbeidslivet følger opp intensjonene i IA-avtalen og sikrer gjennomføring slik at flest mulig sykmeldte med behov blir fulgt opp gjennom dialogmøtene. Komiteen ser på tidlig innsats i sykefraværsperioden som avgjørende i forhold til å unngå langvarige sykefravær og redusere risiko for å ikke komme tilbake i arbeid.

Komiteen er kjent med at flere Nav-kontor gjør en tidlig innsats i sykefraværsarbeidet. Komiteen viser til at erfaringene fra økt ressursinnsats på et tidlig tidspunkt i sykefraværsperioden, gir resultater. Komiteen understreker viktigheten av å prioritere slik innsats.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, mener at arbeidstakernes rettigheter i sykelønnsordningen er viktige å fastholde. Det legges for 2011 opp til en nullvekst i sykefraværet.

Flertallet viser til at regjeringen legger til grunn en nedgang i sykefraværet på 8 pst. fra 2009 til 2010. Dette medfører at utgiftene til sykepenge for arbeidstakere kan settes ned med 3 mrd. kroner i 2010. Utviklingen de siste månedene i 2010 indikerer en relativ flat utvikling ut 2010. Blant annet på denne bakgrunn legger regjeringen til grunn nullvekst i sykefraværet i 2011.

Flertallet viser til at målsettingen i IA-avtalen er å redusere sykefraværet med 20 pst. med utgangspunkt i nivået i 2. kvartal 2001. Dette innebærer at sykefraværet på nasjonalt nivå ikke skal overstige 5,6 pst. poeng. Etter 2. kvartal 2010 er sykefraværet på 6,3 pst. Dette er en nedgang på 9,4 pst. sammenliknet

med 2. kvartal 2001. Det betyr at en er kommet om lag halvveis til sykefraværsmålet i IA-avtalen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at sykefravær og ledighet for mange er inngangsporten til uføretrygd. Det er imidlertid gledelig at sykefraværet har gått ned i 1. kvartal 2010 i forhold til samme tidspunkt i 2009.

Disse medlemmer mener det burde satses mer på aktive arbeidsmarkedstiltak. Selv om antallet ledige ikke ser ut til å bli like høyt som forventet, viser tall fra nasjonalbudsjettet at antallet personer varig eller midlertidig utenfor arbeidslivet er økende.

Disse medlemmer er kjent med at det ved en del Nav-kontorer er omtrent helt stopp i tiltak for sykemeldte, og at sykefraværsoppfølging oppleves ganske meningsløs både for brukere og Nav-tilsatte.

Disse medlemmer vil påpeke at det har liten hensikt å gjennomføre Dialog 2-møter hvis det ikke er tiltaksmidler til å gjennomføre nødvendige tiltak som blir avklart i disse møtene.

Disse medlemmer viser til at manglende tiltaksmidler fører til at flere enn nødvendig går fra sykepengene til arbeidsavklaringspenger, og sannsynligvis også til at flere faller helt ut av yrkeslivet.

Disse medlemmer viser til at enighet om å endre måten arbeidsgiver finansierer sykefraværet på var sentralt i den nye IA-avtalen som ble inngått mellom staten, LO og NHO vinteren 2010.

Disse medlemmer konstaterer videre at de omfattende sykelønnsendringene ikke kan gjennomføres på grunn av dataproblemer i Nav.

Disse medlemmer viser også til uttalelser i tidsskriftet Den norske legeförening, fra lederen i Allmennlegeforeningen den 27. september 2010, hvor det fremgår at ingen av virkemidlene i den nye IA-avtalen var tatt i bruk på det tidspunktet.

Etter disse medlemmers mening vil det være helt avgjørende, for å lykkes i å få ned sykefraværet, at virkemidlene som partene ble enige om i den nye IA-avtalen iverksettes raskt.

Disse medlemmer mener regjeringens anslag om nullvekst i det trygdefinansierte sykefraværet for 2011 ikke uttrykker partenes ambisjoner om å redusere fraværet ytterligere.

Disse medlemmer er opptatt av den store belastningen det medfører å stå i helsekø, både fysisk og økonomisk for den enkelte, men også for den sykes familie og arbeidsgiver.

Disse medlemmer vil derfor vise til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2011 som gir en betydelig økning av bevilgningene til helseforetakene for å få bort helse- og rehabiliteringskøene og få folk ut i produktivt arbeid igjen. En slik økning, sammen med økte bevilgninger til «raskere

tilbake», vil etter disse medlemmers syn få ned utbetalingene til sykepengene.

Disse medlemmer viser til at målsettingen med innføringen av IA-avtalen i 2001 var å få ned det trygdefinansierte sykefraværet med 20 pst.

Disse medlemmer mener dette er en målsetting som man fortsatt bør holde fast ved, og har derfor en ambisjon om å redusere sykefraværet med ytterligere 7,5 pst. i forhold til regjeringens forslag til statsbudsjett for 2011.

Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2011, hvor kap. 2650 post 70 reduseres med 2,4 mrd. kroner.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til sine merknader under kap. 2650, og mener et forsiktig anslag av virkningen disse tiltakene har gir grunn til en reduksjon i sykepengeutgiftene, og viser til Høyres alternative statsbudsjett for 2011, hvor kap. 2650 post 70 er redusert med 200 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti mener det bør innføres økonomiske virkemidler i sykepengeordningen for å bidra til redusert sykefravær, men gjennomført slik at arbeidsgivere og arbeidstakere som bidrar til samarbeidet om et inkluderende arbeidsliv ikke får berørt sine rettigheter. Regjeringens omtale av sykefraværet i Prop. 1 S (2010–2011) viser at det er fortsatt et problem at mange av de dialogmøtene som skulle vært holdt henholdsvis etter 12 uker og 6 måneder av sykefraværet, ikke avholdes. Dette er beklagelig, all den tid sykefraværet stiger markant, og dialogmøtene er ment å være et viktig redskap for å få sykefraværet ned. Som et tiltak for å få opp antallet dialogmøter ønsker dette medlem å innføre en betinget rett for arbeidsgivere til å fortsatt belaste folketrygden med 100 pst. av sykepengeansvaret i perioden etter at det første dialogmøtet skal være avholdt etter 12 uker, men under forutsetning av at dette faktisk er gjennomført. Tilsvarende ønsker dette medlem at retten til 100 pst. dekning av sykepengene fra folketrygden beholdes av arbeidstaker etter 6. måned, betinget av at Arbeids- og velferdsetaten faktisk har avholdt dialogmøtet, eller arbeidstaker har gjort etaten oppmerksom på at slik innkalling ikke er kommet innen rimelig frist. Dersom det er åpenbare grunner til at dialogmøtene ikke må avholdes, skal retten fortsatt være ubetinget for arbeidsgiver/arbeidstaker. Dersom betingelsene for fortsatt rett ikke er til stede, ønsker dette medlem å sette ned folketrygdens dekningsansvar til 90 pst., inntil pliktene for hhv. arbeidsgiver og arbeidstaker er oppfylt. Samtidig vil dette medlem styrke bevilgningen til Arbeids- og velferdsetaten med 25 mill. kroner for å forbedre oppfølgingen av sykmeldte, herunder øke ressursbru-

ken på dialogmøter etter 6. måned. Det understrekes at arbeidsgivere og arbeidstakere som bidrar til at dialogmøtene holdes i henhold til intensjonen bak IA-arbeidet, fortsatt vil beholde full rett til å velte sykepengeutgiftene over på fellesskapet via folketrygden.

«Dette medlem fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide og fremme et forslag hvor rett til 100 pst. dekning av lønn fra folketrygden i perioden etter 12. uke gjøres betinget av at dialogmøte etter 12. uke er avholdt, og rapport fra dette er innsendt Arbeids- og velferdsetaten. Dersom betingelsen ikke er oppfylt, avkreves arbeidsgiver et medvirkningsansvar på 10 pst. i denne perioden, frem til dialogmøtet er avholdt. I tilfeller hvor dialogmøte er åpenbart unødvendig, skal en se bort fra dette kravet.»

«Stortinget ber regjeringen utarbeide og fremme et forslag hvor rett til 100 pst. dekning av lønn fra folketrygden i perioden etter 6. måned gjøres betinget av at arbeidstaker har deltatt på dialogmøte etter 6. måned, eller at arbeidstaker har gjort Arbeids- og velferdsetaten oppmerksom på at innkalling til møtet ikke er mottatt innen en nærmere angitt frist. Dersom betingelsen ikke er oppfylt, avkreves arbeidstaker et medvirkningsansvar på 10 pst. i denne perioden, frem til dialogmøtet er avholdt med arbeidstakers tilstedeværelse. I tilfeller hvor dialogmøte er åpenbart unødvendig, skal en se bort fra dette kravet.»

Dette medlem mener at en slik økonomisk sanksjon vil medføre at antall dialogmøter som avholdes vil øke betydelig, noe som medfører færre sykepengedøgn og lavere utbetalinger fra folketrygden. På denne bakgrunn mener dette medlem at det kan være grunnlag for å sette ned bevilgningen under kap. 2650 post 70 med 200 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag.

Post 71 Sykepenger for selvstendige

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2011 hvor man foreslår reduksjon i post 71 med 140 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti vil igjen påpeke behovet for å sidestille næringsdrivendes trygderettigheter i forbindelse med graviditet og fødsel med arbeidstakernes rettigheter. Dette vil være et fremskritt for en aktiv næringspolitikk, og et viktig likestillingstiltak.

Dette medlem viser til behandlingen av Innst. 4 L (2010–2011), hvor Kristelig Folkeparti

fremmet lovforslag om at selvstendig næringsdrivende, uavhengig av om tilleggsforsikring er tegnet, fra 1. januar 2011 skal ha rett til:

- 100 pst. dekning av sykepenger under svangerskap (inntil 6 G)
- 100 pst. dekning av omsorgspenger fra 1. dag (inntil 6 G)
- 100 pst. dekning av pleiepenger og opplæringspenger (inntil 6 G)

På dette grunnlag foreslår dette medlem å øke bevilgningen under kap. 2650 post 71 med 14 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag.

Post 72 Omsorgs- og pleiepenger ved barns sykdom m.m.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, mener regjeringens arbeid med å legge forholdene til rette for dem som står i en vanskelig omsorgssituasjon er viktig. Flertallet ser på pleiepenger som et godt egnet virkemiddel for å bidra til at omsorgsyteren beholder sin tilknytning til arbeidslivet gjennom retten mottaker av pleiepenger har til permisjon, jf. Prop. 64 L (2009–2010) Endringer i arbeidsmiljøloven og folketrygdloven, Innst. 183 L (2009–2010).

Flertallet understreker at pårørendes omsorgsinnsettelse er en viktig ressurs. Denne innsettelsen har både samfunnsmessig verdi og stor betydning for den enkelte som trenger omsorg. Verdien av dette må vurderes helhetlig. Flertallet imøteser arbeidet fra det nedsatte offentlige utvalget som ser på ytelser for pårørende som yter omsorg som erstatter kommunale tjenester.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til merknaden ovenfor om likestilling av selvstendig næringsdrivende og arbeidstakeres trygderettigheter i forbindelse med graviditet og fødsel.

Disse medlemmer anerkjenner det store omsorgsansvaret som foreldre med barn med nedsatt funksjonsevne har, og mener at samfunnet skal gjøre det som er mulig for å tilrettelegge for at foreldre over tid kan bære dette ansvaret. I dag opplever foreldre som er avhengig av omsorgspenger at denne ytelsen står nominelt uforandret over lang tid, også når andre trygdeytelser reguleres.

Disse medlemmer mener at personer som har mottatt denne ytelsen i mer enn tolv måneder bør ha rett til at ytelsen indekseres i henhold til den årlige prosentvise vekst i folketrygdens grunnbeløp.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti foreslår at bevilgningen under kap. 2650

post 72 økes med 17,4 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag.

Post 73 Tilskudd til tilretteleggingstiltak

Komiteen ser det som viktig at det blir godt orientert ut til bedriftene om mulighetene for å få tilskudd for tilretteleggingstiltak. Økt bruk av gradert sykemelding bidrar til å opprettholde kontakten med arbeidslivet og øke sannsynligheten for å komme tilbake i arbeid.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at regjeringens forslag til bevilgninger er om lag på samme nivå som i fjor, og mener dette er for lavt.

Disse medlemmer mener det må forventes et langt større antall gradert sykemeldte som følge av ny IA-avtale.

For at man skal lykkes med å få ned sykefraværet enda mer, og øke bruken av gradert sykemelding, mener disse medlemmer det er behov for en økt bevilgning på dette området. Dette vil igjen gi innsparinger i form av redusert sykepengeutbetalinger.

Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2011 hvor man foreslår økt bevilgning i post 73 med 30 mill. kroner.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til regjeringens forslag til bevilgninger under dette kapittelet og slutter seg til forslaget.

4.34 Kap. 2651 Arbeidsavklaringspenger

Det foreslås bevilget 37 650 mill. kroner for 2011, mot 27 579 mill. kroner i saldert budsjett for 2010.

Komiteen viser til at ordningen med arbeidsavklaringspenger erstattet rehabiliteringspenger, attføringspenger og tidsbegrenset uførestønad fra og med 1. mars 2010. Arbeidsavklaringspenger gis til personer som har fått sin arbeidsevne redusert med minst halvparten.

Komiteen viser til at det forventes å være 172 300 mottakere av arbeidsavklaringspenger i 2010, mens det vil økt til anslagsvis 184 100 i 2011. Komiteen mener det er viktig med økt fokus på å få flere tilbake til arbeidslivet.

Komiteen viser til at mottakere av arbeidsavklaringspenger må oppgi alt lønnet arbeid på et meldkort, og at slikt arbeid i utgangspunktet vil føre til at arbeidsavklaringspengene, inkludert barnetillegget, blir redusert. Dette gjelder også for godtgjørelser i forbindelse med verv og lignende, selv om disse ikke gir for eksempel rett til feriepenger og pensjons-

poeng. Ordningen omfatter også honorarer for lokale folkevalgte.

Komiteen viser til sine merknader om meldkort, understreking av at muligheten til fritak skal brukes og til tekniske forbedringer som bruk av SMS-varsel under kap. 605.

Komiteen legger vekt på at det skal være enkelt å kombinere noe arbeid og verv med arbeidsavklaringspenger og mener det er viktig for å sikre alle god mulighet til å delta i for eksempel folkevalgte forsamlinger eller aktiviteter som utføres på fritiden. Komiteen er kjent med at Likestillingsombudet har bedt Nav vurdere avkortningen av arbeidsavklaringspenger for godtgjørelse for politiske verv, og at Nav nå vil se på ordningen. Komiteen ser det som positivt, og ønsker at regjeringen går gjennom regelverket og vurderer om det i tilstrekkelig grad legger til rette for deltakelse i folkevalgte eller frivillige verv som medfører godtgjørelse.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, mener at det alltid bør lønne seg for mottaker av arbeidsavklaringspenger å øke arbeidsinnsatsen. Det bør være samsvar mellom de ytelser som går inn i grunnlaget for arbeidsavklaringspenger og de ytelser som fører til reduksjon av arbeidsavklaringspenger på grunn av samtidig arbeid eller andre ytelser. Flertallet legger vekt på at det skal være enkelt å kombinere noe arbeid og verv med arbeidsavklaringspenger. Dette vil også bli vektlagt i nytt regelverk for uføreytelse. Videre understreker flertallet at reduksjon arbeidsavklaringspenger grunnet ytelser fra arbeidsgiver ikke utformes slik at de i praksis delfinansierer utstøting fra arbeidslivet. På denne bakgrunn ønsker flertallet at regjeringen går gjennom og vurderer regelverket for arbeidsavklaringspenger etter at nytt regelverk for uføre er behandlet i Stortinget.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til merknader i kap. 634 post 76 der disse medlemmer mener at antall brukere som har arbeidsavklaringspenger (AAP) vil gå ned, dersom arbeidsmarkedstiltakene styrkes.

Disse medlemmer har merket seg at det i Prop. 1 S (2010–2011) vises til at gjennomsnittsholdningen av mottakere av AAP er anslått til 184 100 mottakere i 2011.

Disse medlemmer påpeker at mange potensielle mottakere av AAP har en lavere uførhetsgrad enn det regelverket krever med minimum 50 pst. nedsett arbeidsevne. For at flere stønadsmottakere skal komme ut i arbeidslivet mener disse medlemmer at krav til uførhetsgrad må reduseres til 20 pst.

Disse medlemmer viser til at mange som har AAP ønsker å jobbe mer enn det de gjør, men at kravet om minimum 50 pst. nedsatt arbeidsevne hindrer dem i å kunne være i høyere stillingsbrøker.

Disse medlemmer mener at flere vil kunne komme tilbake i arbeidslivet dersom dette blir endret, slik at utgiftene til ytelser i folketrygden dermed reduseres og livskvaliteten for brukerne økes.

Disse medlemmer mottar mange henvendelser fra brukere som finner det vanskelig å forholde seg til riktig bruk av meldekort. Ikke alle har tilgang til PC eller annet elektronisk utstyr og må levere meldekort på tradisjonell måte. For mange er det, ifølge de opplysninger disse medlemmer mottar, et problem at meldekortet skal leveres hver 14. dag fordi utbetalingen blir så lav at muligheten til å dekke faste utgifter og allikevel ha tilstrekkelige midler til livsopphold blir sterkt begrenset.

Disse medlemmer har tidligere gått inn for at meldekort skulle leveres månedlig. Imidlertid er det klart for disse medlemmer at ved feilrapportering og uteblivelse av ytelsen vil konsekvensene bli store for den enkelte bruker ved månedlig registrering av meldekort.

Disse medlemmer vil derfor be om at ordningen med meldekort og de opplysninger som skal registreres, blir vurdert i løpet av 2011 for eventuelt å danne grunnlag for forbedringer for brukerne.

Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2011 der kap. 2651 post 70 reduseres med 150 mill. kroner.

4.35 Kap. 2655 Uførhet

Det foreslås bevilget 56 114 mill. kroner for 2011, mot 54 909 mill. kroner i saldert budsjett for 2010.

Komiteen viser til at formålet med uføreytelserne er inntektssikring for personer med varig nedsatt arbeidsevne.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Høyre, merker seg at andelen i befolkningen mellom 18 og 67 år, som mottar uføreytelser har vært stabil rundt 11 pst. siden 2006.

Flertallet merker seg en svak økning i andelen unge uføre. Tiltak på andre budsjettområder har stor betydning for unge uføre. Studiefinansiering, universell utforming av samfunnet og tilrettelegging på arbeidsplassen er tiltak som virker positivt i forhold til å komme inn i arbeidslivet og som motvirker utstøting. Regjeringen har under arbeid en sysselsettingsstrategi for funksjonshemmede for å øke mulighetene for å komme inn i det ordinære arbeidsmarkedet for de med nedsatt funksjonsevne.

Komiteen vektlegger betydningen av gode arbeidsevnevurderinger for å bidra til at de som har restarbeidsevne, får mulighet til å kartlegge og benytte denne. Komiteen viser til at det er varslet en proposisjon om ny uførestønad som siste del i pensjonsreformen. Komiteen viser til at ett av hovedmålene ved utarbeidelse av ny uførestønad er å gjøre det lettere å kombinere arbeid og trygd. Proposisjonen ventes levert til Stortinget rundt årsskiftet 2010/2011.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til regjeringens forslag til bevilgninger under dette kapitlet og slutter seg til forslaget.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener det er et stort potensial for reduksjon av utgiftene på dette kapittel.

Disse medlemmer vil peke på at undersøkelser som Nav har utført tidligere har vist at mange uføretrygdede ønsker å vende tilbake til arbeidslivet og utnytte sin restarbeidsevne. Ifølge blant andre arbeidsminister Hanne Bjurstrøms uttalelse i Spørretimen i Stortinget den 27. oktober 2010 er antallet ca. 78 000 personer. Dessverre har undersøkelsene også vist at bare et mindretall er blitt tilbakeført.

Disse medlemmer frykter at ikke alle tilgjengelige hjelpemidler og tiltak tas i bruk av Nav og vil understreke betydningen av at tilrettelegging, individuell plan og oppfølging intensiveres.

Disse medlemmer legger til grunn en reduksjon av tilveksten av uførepensjonister på 20 pst.

Disse medlemmer ønsker også å ta til orde for å innføre større fleksibilitet i uføreytelsen slik at det skal bli mulig for dem som har en større arbeidsevne enn 50 pst. å utnytte denne i kombinasjon med en uføreprosent ned til 20 pst.

Det er etter disse medlemmers mening også mulig å oppnå lavere uføregrad for mange av dem som i dag er 100 pst. uføretrygd dersom Nav får bedre muligheter til å legge individuell plan til grunn og en intensivert oppfølging.

Disse medlemmer vil understreke at det ikke er noe grunnlag for mistanker om at Fremskrittspartiet vil redusere ytelsene til uføretrygdede.

Disse medlemmer mener at de som blir rammet av blant annet sykdom og ikke har arbeidsevne, skal ha ytelser som setter dem i stand til å ha en verdig tilværelse. Det er vesentlig at de oppnår en utvikling av sine ytelser på linje med utviklingen for lønnsinntakere slik at de trygdede ikke blir hengende etter i kjøpekraftutvikling og levestandard.

Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2011 hvor en samlet oppnår en reduksjon i utbetalingene til uførepensjon

på 1 262 mill. kroner. Gevinsten hentes ut gjennom anslag, ved at man får færre nye tilfeller på uførepensjon, og da ikke en reduksjon i dagens ytelser til uførepensjonistene.

Disse medlemmer viser videre til at det i Fremskrittspartiets alternative forslag til statsbudsjett for 2011 foreslås og en reduksjon av avkortingen av grunnpensjon til gifte/samboende pensjonister. Dette innebærer en netto reduksjon på kap. 2655 post 70 med 1 127 mill. kroner.

Disse medlemmer viser for øvrig til sine merknader under kap. 2670 Alderdom.

Komiteens medlemmer fra Høyre mener det er viktig å få på plass et uføresystem som gjør det enklere for uføre å utnytte restarbeidsevnen sin, blant annet gjennom å gjøre det mer lønnsomt å jobbe, og som samtidig sikrer uføretrygden som en anstendig inntektsoverføring for de som er for syke til å jobbe.

Disse medlemmer viser videre til at det forventes en fortsatt økning i antallet uførepensjonister. Det særlig alvorlige med utviklingen er at en stadig større andel av de yngste alderskullene blir uføretrygdet. Dette er mennesker som alt på et tidlig tidspunkt i livet, plasseres på utsiden av det som for de fleste andre er en kilde til personlig utvikling og uavhengighet; arbeidslivet. Mange av dem det gjelder både kan og vil jobbe, enten på uføretidspunktet eller på et senere tidspunkt. Mange mennesker med nedsatt funksjonsevne opplever å få tilbud om uførepensjon, i stedet for å få tilbud om tilrettelegging innenfor enten utdanningssystemet eller i arbeidslivet. Dette er en situasjon disse medlemmer tar sterk avstand fra, og viser til Høyres sysselsettingsstrategi for mennesker med nedsatt funksjonsevne «Fra godt nok til best mulig», som er et første skritt på veien for å gi flere mennesker med nedsatt funksjonsevne en ny sjanse i arbeidslivet. De tiltakene som der foreslås vil samlet sett bidra til flere i jobb og færre på trygd.

Post 71 Tilleggpensjon

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sine merknader under kap. 2670 og til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2011 der kap. 2655 post 71 økes med 60 mill. kroner.

4.36 Kap. 2661 Grunn- og hjelpestønad, hjelpemidler mv.

Det foreslås bevilget 9 180 mill. kroner for 2011, mot 9 240,3 mill. kroner i saldert budsjett for 2010.

Komiteen ser at den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden for grunn- og hjelpestønad er noe redusert siste året, men slik komiteen ser det er

den fremdeles altfor lang. Komiteen mener at kort saksbehandlingstid og en rask beslutningsprosess er viktig å tilstrebe. I forhold til arbeidsrelaterte stønader og hjelpetiltak, har rask avklaring stor betydning, både for arbeidssøker og arbeidsgiver. Komiteen er kjent med at ventetid og uklarhet i hjelpetiltakene kan være avgjørende for om jobbtilbudet fortsatt er der når søknaden er ferdigbehandlet, og komiteen mener det er viktig å vurdere hvordan man kan gjøre ventetiden betydelig kortere.

Komiteen viser til Budsjett-innst. S. nr. 15 (2007–2008) hvor det ble uttrykt forventninger til en varslet gjennomgang av hjelpemiddelområdet. Utvalgets gjennomgang har tatt to år, og mandatet var å legge frem forslag til mulige langsiktige grep som kan gi effektive og langvarige kvalitetsforbedringer i systemet for forvaltning og formidling av hjelpemidler. Komiteen er kjent med at saken har vært til høring og forventer å få saken til behandling i løpet av 2011. Komiteen vil påpeke at en ny ordning skal føre til forbedringer i forhold til brukerne, og at dette er godt ivare tatt når saken legges frem til behandling i Stortinget.

Komiteens flertall medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til hjelpemiddelutvalget som ble presentert juni 2010 med høringsfrist oktober 2010.

Flertallet vektlegger at behandlingen av utvalgets innstilling må bidra til bedret tilgang på de nødvendige hjelpemidlene og bidra til å sikre en sterk formidlingskompetanse. Flertallet ber også regjeringen synliggjøre mulighetene for utvikling og forskning for å bidra til kvalitetsheving innen hjelpemiddelområdet. Flertallet understreker at hjelpemidler skal bedre funksjonsevnen og målet er å øke livskvaliteten og bedre mulighetene til aktiv fritid og økt yrkesdeltakelse.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at hjelpemidler er i dagens lovgivning en rettighet i folketrygden, som gir mennesker rett til hjelpemidler i forhold til tilstand. I en ny offentlig utredning er det foreslått å splitte opp hjelpemiddelbruken mellom kommuner og spesialisthelsetjenesten, hvor kommunene får ansvaret for basis-hjelpemidler og spesialhelsetjenesten resten. Disse medlemmer er redde for at en slik endring kan svekke sannsynligheten for at den enkelte får det hjelpemiddelet en har krav på, da dette vil være avhengig av budsjetter i kommune og spesialhelsetjeneste. En lovfestet rettighet kan ikke være avhengig av om en budsjettpost er oppbrukt eller ikke.

Komiteens flertall medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet og slutter seg til forslaget.

Post 70 Grunnstønad

Komiteen legger vekt på at grunnstønaden skal bidra til at personer med nedsatt funksjonsevne får mulighet til å fungere bedre i hverdagen både sosialt og i arbeidslivet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti mener at grunnstønaden bør utvikle seg i takt med lønns- og prisutviklingen, og ser at denne stønaden gjennom mange år har vært underregulert. På bakgrunn av dette ber disse medlemmer regjeringen komme tilbake med en justering av nivået for økningen av grunnstønaden i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2011.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake med en justering av nivået på grunnstønaden i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2011».

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til § 8 i forskriftene til folketrygdloven § 10-7, angående støtteordninger for kjøp av parykk/hårerstatning.

Disse medlemmer konstaterer at regelverket ikke har vært endret de siste årene, noe som innebærer at satsene for dekning av utgifter også har stått på stedet hvil. Dette medfører at personer over 18 år som har utgifter som overstiger satsene i regelverket vil bli ilagt en forholdsvis høy egenandel.

Disse medlemmer viser videre til at Landsforeningen Alopecia ved flere anledninger har uttrykt et sterkt behov for at man må gjøre noe med regelverket og satsene.

Disse medlemmer vil understreke at dette er spesielt et problem for kvinner som har en sykdom som det ikke går an å foreta medisinsk behandling av, og det kan oppfattes som langt verre for en dame enn hva det er for menn å miste håret.

Disse medlemmer mener at regelverket bør endres slik at aldersgrensen for avkorting av refusjon økes fra 18 til 23 år.

Disse medlemmer vil uttrykke et ønske om at man også foretar en gjennomgang av dagens satser og at disse endres til henholdsvis 20 000 kroner og 9 000 kroner.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med de nødvendige lovendringer angående støtteordninger for kjøp av parykk/hårerstatning, slik at aldersgrensen for avkorting av refusjon økes fra 18 til 23 år.»

«Stortinget ber regjeringen foreta en gjennomgang av dagens satser for kjøp av parykk/hårerstatning, og at det legges frem i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2011.»

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Høyres sysselsettingsstrategi for mennesker med nedsatt funksjonsevne «Fra godt nok til best mulig», hvor det foreslås en rekke tiltak for å styrke arbeidslinja og gi mennesker med nedsatt funksjonsevne en ny sjanse i arbeidslivet.

Post 71 Hjelpestønad

Komiteen viser til Budsjett-innst. S. nr. 15 (2007–2008) der komiteen påpekte utfordringene med bruk av skjønnsutøvelse på dette området.

Komiteen har forventninger til at Hjelpemiddelutvalget, ved gjennomgang av hovedtrekk i regelverket, vil vurdere om dagens system gir en tilstrekkelig god og håndterbar balanse mellom likebehandling, rettighets- og regelverksstyring på den ene siden, og skjønnsmessige og individuelt tilpassede løsninger for brukerne på den annen side.

Post 73 Hjelpemidler mv. under arbeid eller utdanning

Komiteen viser til at tilrettelegging er viktig for å gjøre arbeid og utdanning tilgjengelig for personer med nedsatt funksjonsevne. Komiteen viser til Ot.prp. nr. 44 (2007–2008) Lov om forbud mot diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne (diskriminerings- og tilgjengelighetsloven), jf. Innst. O. nr. 68 (2007–2008), hvor det innføres plikt til individuell tilrettelegging av arbeidsplass og arbeidsoppgaver for arbeidsgivere og av lærested og undervisning for skole- og utdanningsinstitusjon. For at lovens formål skal oppnås, må ordningene for hjelpemidler under arbeid eller utdanning fungere godt.

Komiteen viser til at det er om lag 78 000 funksjonshemmede som står utenfor arbeidslivet og som ønsker seg inn. Skal man lykkes med å få flere funksjonshemmede inn i arbeidslivet, mener komiteen det vil det være et klart behov for økt tilrettelegging på arbeidsplassene, og tilstrekkelig tilgang på ulike typer hjelpemidler som bedrer funksjonsevnen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at regjeringen

har varslet fremlegging av en sysselsettingsstrategi for funksjonshemmede og ser frem til denne. Flertallet forventer at denne strategien også omhandler dagens ordninger og setter disse inn i en overordnet strategi for en helhetlig plan for informasjon og kompetanseheving overfor partene i arbeidslivet.

Komiteen merker seg at søknad om tilskudd som gjelder hjelpemidler og tilrettelegging på arbeidsplassen har gått ned med 25,2 mill. kroner fra 2006 til 2009. Dette kan, ifølge Prop. 1 S (2010–2011), skyldes at arbeidsgiver dekker utgiftene til tilpasninger på arbeidsplassen i sin helhet. Tilrettelegging er viktig for å gjøre arbeid og utdanning tilgjengelig for personer med nedsatt funksjonsevne. Komiteen mener at nedgangen i antall søknader kan tyde på at ordningen ikke er godt nok kjent, eller at den oppfattes som byråkratisk, noe som kan være uheldig i forhold til målsettingen om et inkluderende arbeidsliv. Komiteen hadde forventning til at sammenslåingen av tilretteleggingsgarantien og «garantibevis for tilrettelegging», skulle skape en bedre forståelse av hva tilretteleggingsgarantien innebærer av virkemidler og bistand til den enkelte bruker. Det gjelder både på arbeidstaker- og arbeidsgiversiden, og komiteen ser det som viktig at arbeidsgivere blir gjort bedre kjent med de virkemidler som har som mål å hindre utstøting og utestengning fra arbeidslivet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at det er et klart behov for økt tilrettelegging på arbeidsplasser, og vil sikre at flere med nedsatt funksjonsevne kommer i arbeid ved at de får nødvendig oppfølging.

Disse medlemmer viser til at det er en nedgang i antallet arbeidsgivere som søker om tilretteleggingstilskudd, og kan ikke se at det er foretatt undersøkelser hos ulike arbeidsgivere for å finne årsaken til at ordningen ikke benyttes.

Disse medlemmer er bekymret for at forklaringen på nedgangen kan være at arbeidsgiverne ikke er kjent med ordningen, eller at ordningen oppfattes som byråkratisk og lite forutsigbar. Etter disse medlemmers mening ville mange flere med tilretteleggingsbehov hatt mulighet til å komme inn i arbeidslivet hvis denne ordningen hadde fungert bedre.

Disse medlemmer ser det som viktig at det å ansette personer med funksjonshemninger ikke skal medføre ekstra utgifter for arbeidsgiver i forbindelse med tilrettelegging eller behovet for spesielle hjelpemidler.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede hva som er den reelle årsaken til at færre arbeidsgivere søker om tilskudd til tilrettelegging på arbeidsplassen, og sørge for at arbeidsgivere er kjent med virkemidlene som har som mål å hindre utstøting og utestengning fra arbeidslivet.»

Disse medlemmer viser for øvrig til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2011, hvor man foreslår å øke bevilgningene til tilrettelegging på arbeidsplassen med 30 mill. kroner.

Disse medlemmer viser også til sine merknader i denne innstilling under kap. 634 post 21 og Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2011 der post 73 økes med til sammen 37 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til sine merknader under kap. 2661 post 70.

Post 74 Tilskudd til biler

Komiteen viser til at stønad til bil er viktig for å sikre personer med nedsatt funksjonsevne mulighet til å delta i samfunnslivet på samme premisser som andre. Komiteen viser også til Ot.prp. nr. 44 (2007–2008) Lov om forbud mot diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne (diskriminerings- og tilgjengelighetsloven), hvor krav til universell utforming av kollektivtransport også inngår, jf. Innst. O. nr. 68 (2007–2008). Det er derfor viktig at de som har behov for en spesialtilpasset bil raskt får behandlet sin søknad, da ventetiden kan bety at de utestenges fra aktiviteter.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti er kjent med at lovverket, når det gjelder tilrettelagt bil for sterkt funksjonshemmede/handikappede barn, kan føre til at brukere blir forskjellsbehandlet, noe flere oppslag på TV2 høsten 2010 bekrefter.

Disse medlemmer mener lovverket må utformes og praktiseres slik at man unngår store variasjoner for brukerne basert på bostedskommune.

Disse medlemmer er usikker på om en organisering i fem sentrale bilsentre på landsbasis der både vedtaks- og formidlingssiden skal ivaretas, vil føre til en forbedring for brukerne. I Prop. 1 S (2009–2010) vises det til at sentrene legges til Oslo, Bergen, Trondheim, Stavanger og Tromsø, befolkningstette områder med gode kommunikasjonsmuligheter og hotellkapasitet. Disse medlemmer mener en slik sentralisering vil kunne medføre både transportproblemer og økonomiske utlegg for brukerne og at reisevei og hotellopphold for mange vil vanskeliggjøre prosessen.

Disse medlemmer vil derfor be om at prosessen følges nøye og at Stortinget får seg forelagt en evaluering av omleggingen i forbindelse med forslaget til statsbudsjett for 2012.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti mener det er nødvendig med en gjennomgang av ordningen med trygdebiler med sikte på å endre kravene til kjørelengde og alder på bilen.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en sak i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2011 med forslag til endringer og forbedringer i bestemmelsene om kjørelengde og gjenkjøpstid for trygdebiler fra 2012.»

Post 75 Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler

Komiteen viser til at kommunene i stadig større grad satses på hjemmebasert omsorg, og ser av Prop.1 S (2010–2011) at behovet for hjelpemidler antas å bli større.

Komiteens flertall medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at PC-ordningen ble opphevet/endret i budsjettet for 2010 og at det rundt om i landet har skapt betydelig usikkerhet om dette betyr at spesialprogrammer for funksjonshemmede også faller utenfor hjelpemiddelordningen, eksempelvis programvare for dyslektikere. Flertallet understreker derfor at komplekse datahjelpemidler både i form av hardware som for eksempel leselist eller spesiell programvare som for eksempel ulike skjermlesere for synshemmede fortsatt skal omfattes av hjelpemiddelordningen.

Flertallet ber regjeringen kartlegge konsekvensene av endringen som ble gjort i 2010.

Flertallet viser til at en rekke problemstillinger på hjelpemiddelområdet, herunder hjelpemidler til trening og stimulering, nå er til vurdering i Arbeidsdepartementet, i forlengelsen av nylig utgått høringsfrist for Hjelpemiddelutvalgets utredning.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti mener det vil være viktig at en ny organisering og finansiering av hjelpemiddelområdet sikrer at brukerne til enhver tid får tilgang på nødvendige hjelpemidler og at kvaliteten og kompetansen på dette området holdes på et høyt nivå.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at ordningen med stønad til innkjøp av standard datautstyr ble avviklet fra 1. juli 2010. Det er stor sannsynlighet for at mange med spesielle behov for en PC som hjelptiltak vil stå uten hensiktsmessig datautstyr i utdannings situasjonen, eller vil få sterkt reduserte muligheter i arbeidslivet.

Disse medlemmer mener det bør gjenopprettes en ordning der man kan få dekket nødvendig tilpasning av datautstyr eller ekstrakostnader ved PC-kjøp som er en direkte følge av hjelpemiddelbehovet, og foreslår i Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2011 å øke bevilgningene med 15 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti har merket seg at regjeringen har avviklet støtten til PC for dyslektiske elever. Oppgaven er ifølge regjeringen overført til kommunene uten at det fulgte penger med. En slik omlegging av ordningen innebærer at elever som har rett til slike hjelpemidler heretter må henvende seg til kommunen for å få PC og til Nav hjelpemiddelordningen for å få installert den programvaren eleven trenger. Systemet er blitt mer tungvint, og ifølge tall fra Dysleksiforbundet denne høsten får nå færre elever slike hjelpemidler. Det kan bety at elever som trenger det ikke får tilgang til viktige hjelpemidler og dermed ikke innfridd retten til tilpasset opplæring.

Disse medlemmer er opptatt av at gruppen dyslektikere fortsatt skal ha ett sted å henvende seg for å få nødvendige hjelpemidler, PC og programvare, slik at de kan få et best mulig læringsutbytte av skolen.

Disse medlemmer mener personlig PC er et helt nødvendig hjelpemiddel for elever med dysleksi. Dysleksi har en høy arvelig komponent og dyslektikere er overrepresentert i lavinntektsfamilier. Forslaget om å avvikle PC-støtten vil forsterke sosiale forskjeller. Avviklingen av denne støtteordningen er også stikk i strid med enhver satsing på bedre basisferdigheter i lesing og skriving og målet om tidlig innsats for elever med særskilt behov for oppfølging de første årene i skolen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2011 der post 75 økes med 15 mill. kroner til PC-støtte.

Komiteens medlemmer fra Høyre vil vise til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett for 2011 foreslår å opprettholde tilskudd til datautstyr og foreslår å styrke kap. 2661 post 75 på Arbeidsdepartementets budsjett med 20,5 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti foreslår å øke bevilgningen til kap. 2661 post 75 med 40 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti viser til regelen som begrenser muligheten for å få hjelpemidler til trening og stimulering for å opprettholde og/eller bedre motorisk og kognitiv funksjonsevne til barn og unge under 26 år. Dokumentasjonssenteret har lagt frem flere rapporter som viser at det fortsatt er langt igjen før målet om full deltakelse for alle på kultur- og fritidsområdet er nådd.

Disse medlemmer mener dagens ordning skaper et A-lag og B-lag mellom de med god økonomi og de som ikke har samme økonomiske forutsetningene til å skaffe tilpassede hjelpemidler. Behovet for aktiv fritid gjelder også for dem over 26 år, og mange småbarnsforeldre med nedsatt funksjonsevne over 26 år får ikke den muligheten de kunne hatt til å være aktivt sammen med barna i fritiden.

Disse medlemmer mener dette er en kunstig grense som begrenser personer med nedsatt funksjonsevnes mulighet til å bedre sin helsetilstand ved å trene og ha en aktiv fritid.

Disse medlemmer viser til Representantforslag 160 S (2009–2010) fra Fremskrittspartiet hvor det fremmes forslag om å fjerne aldersgrensen for hjelpemidler til trening, stimulering og aktivisering av personer med nedsatt funksjonsevne i forbindelse med statsbudsjettet for 2011.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sitt alternative statsbudsjett for 2011 der man foreslår å øke bevilgningene med 30 mill. kroner til hjelpemidler til trening, stimulering og aktiviseing.

Disse medlemmer viser for øvrig til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2011 hvor man foreslår å øke bevilgningene til kap. 2661 post 75 med til sammen 45 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Høyres alternative statsbudsjett for 2011, hvor kap. 2661 post 75 er økt med til sammen 20,5 mill. kroner.

Post 76 Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler som tjenester

TOLK/LESE- OG SKRIVEHJELP

Komiteen viser til at utdanning av et tilstrekkelig antall kvalifiserte tolker er et ansvar for universitets- og høyskolesektoren. Komiteen ber regjeringen som et ledd i oppfølgingen av hjelpemiddelut-

valgets forslag komme tilbake med en nasjonal plan for satsing på kompetanse, herunder en plan for styrking av tolkeutdanningen.

Komiteen viser til at det i dag er mange som ikke får dekket sitt behov for tolk. Ifølge statistikk for 2008 var den generelle dekningsgraden på 78 pst. I 2009 steg dekningsgraden til 88 pst.

Komiteen konstaterer at det i dag er 12 pst. av brukerne som melder inn tolkebehov som ikke får dekket dette.

Komiteen mener dette er en alvorlig situasjon, og årsaken til at det blir vanskelig å nå en dekningsgrad på 100 pst., er at utdanningskapasiteten på tolkeutdanningen er for lav.

Komiteen merker seg at det legges opp til utprøving av nye teknologiske løsninger, for eksempel billedtolking for hørselshemmede og utvidet åpningstid for tolketjenester. Komiteen mener dette er en riktig utvikling og et tiltak som på en bedre måte vil kunne møte personer med hørselshemming og deres behov. Komiteen er klar på at dette ikke skal erstatte oppmøtetolk, men bidra til mer fleksibilitet og bedre tilgang på tolketjenester, for eksempel ved behov for akutt tolking. Det videre arbeid med dette må skje i nært samarbeid med brukerorganisasjonene.

Komiteen er kjent med at behovet for tolketjenester er økende og tilbudet om tolketjenester ikke er tilfredsstillende. Økningen er størst når det gjelder tolking for døve i arbeid og utdanning, noe komiteen ser som positivt, men komiteen vil påpeke at situasjonen flere studenter opplevde i høst da de måtte starte studiene uten tilgang på tolk, ikke kan aksepteres. Det er også gjort klart for komiteen at behovet for skriveolker er økende, og det er viktig at det snarest blir opprettet et kvalitetsmessig godt utdanningstilbud for å imøtekomme behovet for denne tjenesten. Komiteen ser det som viktig at anbefalingen som er gitt fra brukerorganisasjonen i at tolkeutredningen av 2008, vurderes nærmere.

Komiteen merker seg at det har blitt satt i verk tiltak for å skaffe flere frilanstolker. I tillegg har Arbeids- og velferdsetaten gjort interne omprioriteringer.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at det er 30–40 aktive skriveolker i Norge. De fleste av disse er såkalte frilansere og er private selskaper med avtale med det offentlige. Antallet tolker er synkende mens behovet er sterkt økende. Dette er i hovedsak forårsaket av demografisk utvikling, men også på bakgrunn av økende skader på hørselen hos yngre mennesker. I dag er det i overkant av 14,5 pst. av befolkningen som har et betydelig hørselstap. Det er et udekket behov for

øvrige tolketyper. Ved opprettelsen av et nytt ettårig studium, vil dette frigjøre tolker til de øvrige tolkeformene.

Tolkebehovet har økt mens antall aktive skrive- tolker har gått ned, samtidig som det antas at tallet på døvblitte, brukere av skrivetolktjenesten, vil øke kraftig i årene som kommer. Skrivetolking utgjør en liten del av tolkestudiet, som det er behov for å styrke for å sikre at mennesker med tolkebehov får den bistanden de trenger, når de trenger den.

Disse medlemmer ber regjeringen prioritere økt utdanningskapasitet for tolkeutdanningen i forbindelse med statsbudsjettet for 2012.

Disse medlemmer viser også til at det ifølge Blindeforbundet er behov for å utvide ordningen med lese- og skrivehjelp da ordningen i dag innehar en del uheldige begrensninger som fører til at arbeidsdagen og utdannings situasjonen blir vanskelig for mange.

Disse medlemmer mener det også er viktig at antall timer til lese- og skrivehjelp i dagliglivet vurderes og eventuelt økes slik at synshemmede får dekket sitt behov for assistanse.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2011, hvor man foreslår å øke bevilgningen med 2 mill. kroner til dette formålet, jf. kap. 2661 post 73.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti ser viktigheten av at det blir tildelt nok timer med lese- og skrivehjelp for blinde og sterkt svaksynte personer for å bidra til å opprettholde en restarbeidsevne og til sosial mestring.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en sak med sikte på å oppheve taket for lese- og skrivehjelp for blinde og svaksynte.»

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Høyres alternative statsbudsjett for 2011 hvor kap. 2661 post 70 samlet styrkes med 10,5 mill. kroner, hvorav 4 mill. kroner er til servicehundordningen, 2 mill. kroner til å styrke ordningen for tolkehjelp til døve, 0,5 mill. kroner til egen skrivetolkutdanning og 4 mill. kroner for å styrke ordningen med lese- og sekretærhjelp.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til behovet for tilpasningskurs for svaksynte, og foreslår for kap. 2661 post 76 en bevilgningsøkning på 3 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag.

4.37 Kap. 2670 Alderdom

Det foreslås bevilget 128 209 mill. kroner for 2011, mot 117 433 mill. kroner i saldert budsjett for 2010.

Komiteen viser til at Stortingets flertall, alle unntatt Fremskrittspartiet, har vedtatt at det fra 1. januar 2011 skal innføres en pensjonsreform som innebærer en omlegging av folketrygdens alderspensjon. Omleggingen innebærer nye regler for opptjening, beregning og uttak av alderspensjon. De endringene som vil få sterkest betydning for dem som blir pensjonister i fremtiden, er levealdersjustering som gir lavere pensjoner når den generelle levealderen i befolkningen øker, indeksering med 0,75 pst. under lønnsutviklingen hvert år, og opptjening i alle yrkesaktive år. Besteårsregelen om at de 20 beste årene skal telle ved beregning av pensjonen, bortfaller. Også de årlige trygdeoppgjørene fortsetter. Grunnbeløpet skal fortsatt benyttes for beregning av pensjoner, men ikke for regulering av løpende pensjoner.

Komiteen vil også peke på at det fra 1. januar 2011 blir adgang til å ta ut pensjon fra 62 års alder gitt visse forutsetninger. Pensjon kan også tas ut i kombinasjon med arbeid og lønnsinntekt.

I 2010 er det, ifølge Prop. 1 S (2010–2011), 665 000 alderspensjonister og for 2011 er anslaget på 699 985.

Komiteen er enig i regjeringens vektlegging, i Prop. 1 S (2010–2011), av at informasjonen til den enkelte bruker om konsekvensene av det valget man tar med hensyn til pensjoneringstidspunkt, er svært viktig. Nav har etter komiteens mening et stort ansvar for at pensjonister, blivende pensjonister og andre brukere får nødvendig, ønskelig og relevant informasjon, noe som blir en krevende oppgave i forbindelse med pensjonsreformens innføring.

Komiteen viser til at enslige minstepensjonister har fått en økning i sine ytelser i 2010 til 2 G som utgjør 151 282 kroner fra 1. mai 2010 mens gifte/samboende har rett til en grunnpensjon på 85 pst. av G i tillegg til et sært tillegg på 0,74 G, samlet sett en betydelig lavere ytelse.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at statens utgifter vil bli stilt overfor store utfordringer i årene fremover grunnet en markert aldring av befolkningen.

Flertallet viser til at pensjonsreformen med fleksible uttak, levealdersjustering og ny regulering trer i kraft 1. januar 2011. Pensjonsreformen er resultatet av to brede forlik i Stortinget der alle partier, unntatt Fremskrittspartiet, er enige om et nytt og bærekraftig pensjonssystem som sikrer nye genera-

sjoner gode pensjoner. Målet med det nye pensjons-systemet er dessuten at det skal stimulere til arbeid. Derfor kan alle alderspensjonister arbeide og tjene så mye de vil uten avkorting i alderspensjonen. Man kan også ta ut hel eller delvis alderspensjon, og dermed få muligheten til en gradvis og fleksibel overgang fra yrkesaktivitet til pensjonisttilværelse etter egne behov. Den årlige pensjonen blir høyere jo senere den tas ut.

Flertallet støtter regjeringens foreslåtte endringer i skattleggingen av pensjoner som tilpasser skattesystemet til pensjonsreformen. Skattesystemet må stimulere til arbeid, også for pensjonister. Flertallet viser til Innst. 2 S (2010–2011) og understreker at forslaget gir en brutto skattelette på 2,8 mrd. kroner til om lag 70 pst. av AFP- og alderspensjonistene, hovedsakelig til de med bruttoinntekt under 350 000 kroner. Dette finansieres delvis gjennom skatteøkning for de med høye pensjoner og delvis gjennom enkelte avgiftsøkninger. Samlet sett gir forslaget skattelette for pensjonistgruppen på 1,35 mrd. kroner i 2011.

Flertallet viser også til at partene i privat sektor, sammen med staten, har forhandlet fram en ny og forbedret AFP-ordning. AFP blir nå en ren tilleggsytelse til folketrygdens alderspensjon som varer livet ut. I offentlig sektor ble det ikke enighet om en tilsvarende ordning. Isteden forlenges den gamle AFP-ordningen tilpasset ny regulering og levealdersjustering.

Flertallet understreker også betydningen av obligatorisk tjenstepensjon som etter hvert vil sikre alle arbeidstakere en tilleggspensjon.

Et annet flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, forstår at omleggingen av pensjonssystemet naturlig nok vil måtte ta tid og at regelverket må tilpasses etter hvert. Ett av målene med reformen er at pensjonssystemet skal være enkelt og forståelig. Dette flertallet ber derfor om at man i evalueringen av pensjonsreformen også vurderer dette.

Dette flertallet viser til at det er nødvendig å vurdere hvordan regelverket for korttidstytelser og samordning skal tilpasses ny alderspensjon raskt. Dette flertallet vil påpeke viktigheten av god informasjon om ny alderspensjon både ved selvbetjeningsløsninger og ved individuell veiledning.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at fra 1. januar 2011 trer reformen om ny alderspensjon i folketrygden i kraft for alle nåværende og kommende pensjonister. Innføringen av reformen vil få innvirkning, stor eller mindre, på alle pensjonister, også dem som allerede har vært pensjonister en lang stund.

Disse medlemmer peker på at levealdersjustering, fjerning av besteårsregelen, innføring av alle år som tellende og årlig underregulering vil bidra til at mange pensjonister for fremtiden vil få lavere ytelser, sett i forhold til lønns- og prisutviklingen, enn de ville fått med dagens system. Begrunnelsen flertallet gir for nødvendigheten av å innføre en reform er at norsk økonomi ikke vil kunne bære utviklingen uten at utgiftene til alderspensjoner reduseres.

Disse medlemmer er uenig i slike vurderinger og støtter seg på flere ledende økonomers uttalelser i samme retning.

Folketrygdens utgifter er svært store og er ifølge Prop. 1 S (2010–2011) på 326 333 486 000 kroner i 2011.

Disse medlemmer viser til at av dette beløpet er 128 209 000 000 kroner knyttet til kap. 2670 Alderdom, mens 198 124 486 000 kroner er beregnet å skulle dekke folketrygdens andre utgifter – en betydelig større del enn det som omfatter alderspensjoner.

Disse medlemmer mener at dersom man skal ta advarslene om folketrygdens bærekraft, når det gjelder alderspensjoner for fremtiden, alvorlig er det viktig at man vurderer en omlegging av mange av de mer sosialt betingede ytelsene.

Alderspensjon fra folketrygden er etter disse medlemmers mening en opparbeidet rettighet som ikke kan fratas pensjonistene, mens mange av de sosiale ytelsene som folketrygden inneholder er bedre egnet for politiske, skiftende prioriteringer til enhver tid.

Disse medlemmer er, og Fremskrittspartiet har alltid vært, opptatt av rettferdighet for norske pensjonister, for en utvikling av ytelsene i tråd med lønnsinntekter, sikring av pensjonistenes kjøpekraft og sikring av et anstendig nivå på minsteytelsene slik at alle eldre mennesker i Norge skal ha muligheten til en verdig tilværelse.

Disse medlemmer godtar ikke at sivil status skal føre til avkorting av grunnpensjonen. Opptjente rettigheter skal respekteres uavhengig av hvilken samlivsform som velges og uten at politikere skal vurdere hvilken samlivsform som er den gunstigste økonomisk for pensjonister.

Disse medlemmer har årlig, siden 1989, fremmet forslag om at avkorting av grunnpensjonen til gifte/samboende pensjonister skal fjernes eller trappes ned over tid og følger opp dette i Fremskrittspartiets alternative forslag til statsbudsjett for 2011.

Disse medlemmer er glade for at Fremskrittspartiets representanter høsten 2002 fikk til et forlik med regjeringspartiene i Stortinget (Bondevik I) om en nedtrapping av avkorting fra 25 til 15 pst. av G (grunnbeløpet) i løpet av tre år. Fra 2005 er grunnpensjonen for gifte/samboende pensjonister på 85 pst. av G.

Disse medlemmer ønsker å fortsette nedtrappingen og fremmer forslag i Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2011 om å øke grunnpensjonen til 90 pst. fra 1. mai 2011.

Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets alternative forslag til statsbudsjett for 2011 der kap. 2670 post 70 økes med 715 mill. kroner.

Disse medlemmer vil understreke at ett av målene med pensjonsreformen var å skape et pensjonssystem som var enkelt og forståelig, samt at det skulle være lett for den enkelte å følge med på hva man ville få i pensjon.

Disse medlemmer har merket seg at det, ifølge oppslag i blant annet Dagbladet den 14. og 15. november, hersker stor forvirring blant både nåværende og kommende pensjonister når det gjelder pensjonsreformen. Dette skyldes at det fortsatt er en rekke forhold som er uavklart.

Disse medlemmer viser til at pensjonsreformen igangsettes fra 1. januar 2011, og mener at alle forhold burde vært avklart innen reformen ble iverksatt.

Disse medlemmer konstaterer at det er stor usikkerhet rundt hvordan regelverket for sykepenger, arbeidsavklaringspenger og dagpenger vil bli for dem som starter uttak av fleksibel alderspensjon samtidig som de fortsetter i jobb.

Disse medlemmer vil påpeke at så lenge alle uavklarte forhold forblir uavklart, innebærer dette at verken pensjonistene eller de ansatte hos Nav helt vet hva de skal forholde seg til.

Disse medlemmer mener dette er en situasjon man ikke kan være bekjent av, og har også merket seg at stortingsrepresentant Steinar Gullvåg (Ap), jf. oppslag i Dagbladet 14. november 2010, vil ta initiativ til en forenkling og opprydding.

Disse medlemmer fremmer på den bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utsette gjennomføringen av pensjonsreformen inntil man har fått avklart blant annet ny uførepensjon, permanent regelverk for kortidsytelser og forholdet til alderspensjon.»

Post 73 Særtilllegg

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at enslige minstepensjonister har fått en økning av sitt særtilllegg til 1 G.

Disse medlemmer aksepterer ikke at sivil status skal ha innflytelse på særtilleggets størrelse og mener at alle minstepensjonister skal behandles likt.

Disse medlemmer peker på at Fremskrittspartiet ved mange tidligere anledninger har fremmet forslag om at alle minstepensjonister skal ha rett til en samlet ytelse på 2 G og fremmer i Fremskrittspartiets alternative forslag til statsbudsjett for 2011 for-

slag om å øke særtillegget for gifte og samboende pensjonister fra 74 pst. av G (grunnbeløpet) til 85 pst. av G fra 1. mai 2011.

Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2011 der kap. 2670 post 73 økes med 400 mill. kroner.

4.38 Kap. 2680 Etterlatte

Det foreslås bevilget 2 413,5 mill. kroner for 2011, mot 2 403,35 mill. kroner i saldert budsjett for 2010.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet og slutter seg til forslaget.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2011 hvor bevilgningene til kap. 2680 post 72 økes med 11 mill. kroner.

Disse medlemmer viser for øvrig til sine merknader under kap. 2670 i denne innstilling.

4.39 Kap. 2686 Gravferdsstønad

Det foreslås bevilget 175 mill. kroner for 2011, mot 150 mill. kroner i saldert budsjett for 2010.

Komiteen viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet og slutter seg til forslaget.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at gravferdsstønaden er behovsprøvd (med unntak for barn under 18 år), og at den foreslås økt fra maksimalt 19 344 kroner til 19 944 kroner av de totale kostnadene. I tillegg kan det ytes stønad til transport.

Disse medlemmer er kjent med at kostnadene til begravelse er høy, og med dagens ordning må mange etterlatte ta opp lån for å få gravlagt sine nærmeste.

Etter disse medlemmers syn er det flere forhold som taler for at det bør tas en totalgjennomgang av ordningen og en revidering av dagens gravferdsstønad.

Disse medlemmer mener at alle pårørende uansett økonomisk evne skal få muligheten til å gjennomføre en enkel, men verdig begravelse for sine nærmeste.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2011 legge frem en egen

sak om gravferdsstønaden, der man foretar en total gjennomgang av ordningen.»

4.40 Kap. 2690 Diverse utgifter

Det foreslås bevilget 325 mill. kroner for 2011, mot 250 mill. kroner i saldert budsjett for 2010.

Komiteen viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet og slutter seg til forslaget.

4.41 Kap. 5701 Diverse inntekter

Det foreslås bevilget 1 781,2 mill. kroner for 2011, mot 1 812,8 mill. kroner i saldert budsjett for 2010.

Komiteen viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet og slutter seg til forslaget.

4.42 Kap. 5704 Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv.

Det foreslås bevilget 170 mill. kroner for 2011, mot 235 mill. kroner i saldert budsjett for 2010.

Komiteen viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet og slutter seg til forslaget.

4.43 Kap. 5705 Refusjon av dagpenger

Det foreslås bevilget 81 mill. kroner for 2011, mot 67,6 mill. kroner i saldert budsjett for 2010.

Komiteen viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet og slutter seg til forslaget.

5. Forslag fra mindretall

Rammeuavhengige forslag

Forslag fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen vurdere en ordning som gjør det mulig i helt spesielle tilfeller for brukerne å kunne skifte Nav-kontor.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om hvordan brukere kan få mulighet til å bytte saksbehandler i Arbeids- og velferdsetaten.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen etablere metodeverktøy for effektmåling av arbeidsmarkedstiltak. Effektmålingen bør innholde informasjon om overføring til ordinært arbeid etter avsluttet tiltak, samt hvorvidt en tidligere tiltaksdeltager forblir i arbeid etter henholdsvis tre og fem år.

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen gjøre ordningen med arbeids- og utdanningsreiser om til en varig ordning innenfor folketrygden.

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen gjøre ordningen med funksjonsassistent om til en varig ordning innenfor folketrygden.

Forslag 6

Stortinget ber regjeringen legge frem en organisering og finansiering av servicehund som hjelpemiddel for bevegelseshemmede på linje med førerhund for blinde i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2011.

Forslag 7

Stortinget ber regjeringen komme tilbake med en justering av nivået på grunnstønaden i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2011.

Forslag 8

Stortinget ber regjeringen legge frem en sak med sikte på å oppheve taket for lese- og skrivehjelp for blinde og svaksynte.

Forslag fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti:

Forslag 9

Stortinget ber regjeringen fremme de nødvendige lovforslag som sikrer at arbeidsplasser for personer med nedsatt funksjonsevne tilrettelegges basert på støtteordninger finansiert av Nav.

Forslag 10

Stortinget ber regjeringen sikre at informasjon rettet mot allmennheten blir inkludert i betegnelsen fysiske forhold i diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 9 Plikt til generell tilrettelegging.

Forslag 11

Stortinget ber regjeringen sikre at informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT) i arbeidsliv og utdanning blir omfattet av diskriminerings- og til-

gjengelighetsloven § 9 Plikt til generell tilrettelegging (universell utforming).

Forslag 12

Stortinget ber regjeringen sørge for at krav om universell utforming innarbeides i offentlige anbud.

Forslag 13

Stortinget ber regjeringen om snarest å sette en tidsfrist for når all film og alle TV-sendinger skal tekstes av hensyn til hørselshemmede.

Forslag 14

Stortinget ber regjeringen legge frem en sak i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2011 med forslag til endringer og forbedringer i bestemmelsene om kjørelengde og gjenkjøpstid for trygdebiler fra 2012.

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 15

Stortinget ber regjeringen legge frem forslag om å gjøre den kommunale sosialhjelpen om til et statlig ansvar under Nav, og at man innfører normerte satser tilnærmet likt over hele landet.

Forslag 16

Stortinget ber regjeringen sørge for at Stortingets vedtak av 15. juni 2001 om at ingen skal tape på å ha tjent opp pensjonspoeng i folketrygden følges opp og gjennomføres.

Forslag 17

Stortinget ber regjeringen sørge for at arbeidsevnevurderingen blir reell for alle i arbeidsfør alder.

Forslag 18

Stortinget ber regjeringen sette ned et utvalg som har som mandat å se på sammenslåing av Petroleumsstilsynet og Arbeidstilsynet. Sammenslåingen skal være gjennomført innen tre år.

Forslag 19

Stortinget ber regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2012 foreta nødvendige endringer i pensjonssystemet slik at tilleggsopptjeningsprosenten på 1,05 pst. som ytes av staten, til de med rett til AFP i privat sektor, gis til alle uavhengig av om man er omhandlet av AFP-avtale eller ikke.

Forslag 20

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med de nødvendige lovendringer angående støtteordninger for kjøp av parykk/hårerstatning, slik

at aldersgrensen for avkorting av refusjon økes fra 18 til 23 år.

Forslag 21

Stortinget ber regjeringen foreta en gjennomgang av dagens satser for kjøp av parykk/hårerstatning, og at det legges frem i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2011.

Forslag 22

Stortinget ber regjeringen utrede hva som er den reelle årsaken til at færre arbeidsgivere søker om tilskudd til tilrettelegging på arbeidsplassen, og sørge for at arbeidsgivere er kjent med virkemidlene som har som mål å hindre utstøting og utestengning fra arbeidslivet.

Forslag 23

Stortinget ber regjeringen utsette gjennomføringen av pensjonsreformen inntil man har fått avklart blant annet ny uførepensjon, permanent regelverk for kortidsytelser og forholdet til alderspensjon.

Forslag 24

Stortinget ber regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2011 legge frem en egen sak om gravferdsstøtten, der man foretar en total gjennomgang av ordningen.

Forslag fra Høyre og Kristelig Folkeparti:

Forslag 25

Stortinget ber regjeringen om en systematisk gjennomgang av sanksjonsbruken i forhold til dagpenger ved arbeidsledighet, med tanke på større utnyttelse av mobilitetskriteriet.

Forslag fra Høyre:

Forslag 26

Stortinget ber regjeringen åpne for større lokal styring i arbeidsmarkedspolitikken, basert på modellene for oppgavedifferensiering og med erfaringene fra forsøket med oppgavedifferensiering i bydel Sagene i Oslo kommune.

Forslag fra Kristelig Folkeparti:

Forslag 27

Stortinget ber regjeringen utarbeide og fremme et forslag hvor rett til 100 pst. dekning av lønn fra folketrygden i perioden etter 12. uke gjøres betinget av at dialogmøte etter 12. uke er avholdt, og rapport fra dette er innsendt Arbeids- og velferdsetaten. Dersom betingelsen ikke er oppfylt, avkreves arbeidsgiver et medvirkningsansvar på 10 pst. i denne perioden, frem til dialogmøtet er avholdt. I tilfeller hvor dialog-

møte er åpenbart unødvendig, skal en se bort fra dette kravet.

Forslag 28

Stortinget ber regjeringen utarbeide og fremme et forslag hvor rett til 100 pst. dekning av lønn fra folketrygden i perioden etter 6. måned gjøres betinget av at arbeidstaker har deltatt på dialogmøte etter 6.

måned, eller at arbeidstaker har gjort Arbeids- og velferdsetaten oppmerksom på at innkalling til møtet ikke er mottatt innen en nærmere angitt frist. Dersom betingelsen ikke er oppfylt, avkreves arbeidstaker et medvirkningsansvar på 10 pst. i denne perioden, frem til dialogmøtet er avholdt med arbeidstakers tilstedeværelse. I tilfeller hvor dialogmøte er åpenbart unødvendig, skal en se bort fra dette kravet.

6. Komiteens tilråding

Komiteen har ellers ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Rammeområde 7 (Arbeid og sosial)

I

På statsbudsjettet for 2011 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
600		Arbeidsdepartementet		
	1	Driftsutgifter	164 690 000	
601		Utredningsvirksomhet, forskning m.m.		
	21	Spesielle driftsutgifter	61 950 000	
	22	Tiltak mot ufrivillig deltid	25 000 000	
	50	Norges forskningsråd	111 940 000	
	70	Tilskudd	23 420 000	
	72	Tilskudd til Senter for seniorpolitikk m.m.	11 340 000	
604		Utviklingstiltak i arbeids- og velferdsforvaltningen		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres,</i> <i>kan nyttes under post 45</i>	34 620 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres,</i> <i>kan nyttes under post 21</i>	127 080 000	
605		Arbeids- og velferdsetaten		
	1	Driftsutgifter	9 565 210 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	26 560 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i> ...	230 700 000	
	70	Tilskudd til helse- og rehabiliteringstjenester for sykemeldte, <i>kan overføres</i>	227 730 000	
606		Trygderetten		
	1	Driftsutgifter	62 690 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
611		Pensjoner av statskassen		
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	20 900 000	
612		Tilskudd til Statens pensjonskasse		
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	8 963 000 000	
	70	For andre medlemmer av Statens pensjonskasse, <i>overslagsbevilgning</i>	100 000 000	
613		Arbeidsgiveravgift til folketrygden		
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	773 000 000	
	70	For andre medlemmer av Statens pensjonskasse, <i>overslagsbevilgning</i>	9 000 000	
614		Boliglånsordningen i Statens Pensjonskasse		
	1	Driftsutgifter	40 000 000	
	70	Tap/avskrivninger	2 000 000	
615		Yrkesskedeforsikring		
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	72 000 000	
616		Gruppelivsforsikring		
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	156 000 000	
621		Tilskudd til sosiale tjenester og sosial inkludering		
	21	Spesielle driftsutgifter	37 110 000	
	63	Sosiale tjenester og tiltak for vanskeligstilte, <i>kan overføres</i>	179 150 000	
	70	Frivillig arbeid, <i>kan overføres</i>	52 760 000	
	74	Tilskudd til pensjonistenes organisasjoner mv.	9 890 000	
634		Arbeidsmarkedstiltak		
	21	Forsøk, utviklingstiltak mv., <i>kan overføres</i>	78 350 000	
	76	Tiltak for arbeidssøkere, <i>kan overføres</i>	7 253 490 000	
635		Ventelønn		
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	155 000 000	
640		Arbeidstilsynet		
	1	Driftsutgifter	427 500 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i> ...	4 190 000	
642		Petroleumstilsynet		
	1	Driftsutgifter	185 950 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	21 750 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i> ...	1 680 000	
643		Statens arbeidsmiljøinstitutt		

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	50	Statstilskudd	98 000 000	
645		Regional verneombudsordning i hotell- og restaurantbransjen og renholdsbransjen		
	70	Tilskudd til oppstartskapital	6 000 000	
646		Pionerdykkere i Nordsjøen		
	72	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	2 990 000	
648		Arbeidsretten, Riksmeklingsmannen m.m.		
	1	Driftsutgifter	14 600 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 1</i>	1 760 000	
	70	Tilskudd til faglig utvikling	4 000 000	
649		Treparts bransjeprogrammer		
	21	Spesielle driftsutgifter - Treparts bransjeprogrammer	10 000 000	
660		Krigspensjon		
	70	Tilskudd, militære, <i>overslagsbevilgning</i>	165 000 000	
	71	Tilskudd, sivile, <i>overslagsbevilgning</i>	405 000 000	
664		Pensjonstrygden for sjømenn		
	70	Tilskudd	395 270 000	
666		Avtalefestet pensjon (AFP)		
	70	Tilskudd	1 650 000 000	
667		Supplerende stønad til personer over 67 år		
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	380 000 000	
847		Tiltak for personer med nedsatt funksjonsevne		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 71</i>	27 134 000	
	50	Forskning	5 600 000	
	70	Tilskudd til funksjonshemmedes organisasjoner	161 400 000	
	71	Tiltak for økt tilgjengelighet og universell utforming, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	19 479 000	
2470		Statens pensjonskasse		
	24	Driftsresultat:		
		1 Driftsinntekter, <i>overslagsbevilgning</i>	-517 420 000	
		2 Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	434 040 000	
		3 Avskrivninger	103 890 000	
		4 Renter av statens kapital	27 650 000	
		5 Til investeringsformål	18 070 000	
		6 Til reguleringsfondet	7 610 000	73 840 000

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	347 930 000	
2540		Stønad under arbeidsledighet til fiskere og fangstmenn		
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	30 000 000	
2541		Dagpenger		
	70	Dagpenger, <i>overslagsbevilgning</i>	12 900 000 000	
2542		Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv.		
	70	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv., <i>overslagsbevilgning</i>	850 000 000	
2620		Stønad til enslig mor eller far		
	70	Overgangsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	2 680 000 000	
	72	Stønad til barnetilsyn, <i>overslagsbevilgning</i>	415 000 000	
	73	Utdanningsstønad	52 000 000	
	75	Tilskudd til flytting for å komme i arbeid	300 000	
	76	Forskuttering av underholdsbidrag	801 200 000	
2650		Sykepenger		
	70	Sykepenger for arbeidstakere mv., <i>overslagsbevilgning</i>	31 980 000 000	
	71	Sykepenger for selvstendige, <i>overslagsbevilgning</i>	1 830 000 000	
	72	Omsorgs- og pleiepenger ved barns sykdom m.m., <i>overslagsbevilgning</i>	555 000 000	
	73	Tilretteleggingstilskudd, <i>kan overføres</i>	281 880 000	
	75	Feriepenger av sykepenger, <i>overslagsbevilgning</i>	1 790 000 000	
2651		Arbeidsavklaringspenger		
	70	Arbeidsavklaringspenger, <i>overslagsbevilgning</i>	36 750 000 000	
	71	Tilleggsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	570 000 000	
	72	Legeerklæringer	330 000 000	
2655		Uførhet		
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	20 655 000 000	
	71	Tilleggspensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	33 190 000 000	
	72	Særtilllegg, <i>overslagsbevilgning</i>	2 087 000 000	
	75	Menerstatning ved yrkesskade, <i>overslagsbevilgning</i>	110 000 000	
	76	Yrkesskadetrygd gml. lovgivning, <i>overslagsbevilgning</i>	72 000 000	
2661		Grunn- og hjelpestønad, hjelpemidler mv.		
	70	Grunnstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 730 000 000	
	71	Hjelpestønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 790 000 000	
	73	Hjelpemidler mv. under arbeid og utdanning	110 000 000	
	74	Tilskudd til biler	995 000 000	
	75	Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler	2 870 000 000	
	76	Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler som tjenester	165 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	77	Ortopediske hjelpemidler	1 015 000 000	
	78	Høreapparater	505 000 000	
2670		Alderdom		
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	45 915 000 000	
	71	Tilleggspensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	76 500 000 000	
	72	Ventetillegg, <i>overslagsbevilgning</i>	24 000 000	
	73	Sært tillegg, <i>overslagsbevilgning</i>	5 770 000 000	
2680		Etterlatte		
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	1 260 000 000	
	71	Tilleggspensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	1 040 000 000	
	72	Sært tillegg, <i>overslagsbevilgning</i>	107 000 000	
	74	Utdanningsstønad	500 000	
	75	Stønad til barnetilsyn, <i>overslagsbevilgning</i>	6 000 000	
2686		Gravferdsstønad		
	70	Gravferdsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	175 000 000	
2690		Diverse utgifter		
	70	Sykestønadsutgifter i utlandet	195 000 000	
	77	Pasienter fra gjensidighetsland mv.	130 000 000	
		Totale utgifter		321 215 533 000
Inntekter				
3605		Arbeids- og velferdsetaten		
	1	Administrasjonsvederlag	21 000 000	
	6	Gebyrinntekter for fastsettelse av bidrag	19 500 000	
3614		Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse		
	1	Gebyrinntekter, lån	26 000 000	
3615		Yrkesskadeforsikring		
	1	Premieinntekter	153 000 000	
3616		Gruppelivsforsikring		
	1	Premieinntekter	91 000 000	
3634		Arbeidsmarkedstiltak		
	85	Innfordring av feilutbetalinger, arbeidsmarkedstiltak	2 000 000	
3635		Ventelønn		
	1	Refusjon statlig virksomhet mv.	40 000 000	
	85	Innfordring av feilutbetaling av ventelønn	1 600 000	
3640		Arbeidstilsynet		
	1	Diverse inntekter	1 100 000	
	4	Kjemikaliekontroll, gebyrer	5 500 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	5	Tvangsmulkt	2 000 000	
	7	Byggesaksbehandling, gebyrer	17 950 000	
3642		Petroleumstilsynet		
	2	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet	820 000	
	3	Refusjon av tilsynsutgifter	81 560 000	
	6	Refusjoner/ymse inntekter	2 790 000	
5470		Statens pensjonskasse		
	30	Avsetning til investeringsformål	18 069 000	
5607		Renter av boliglånsordningen i Statens pensjonskasse		
	80	Renter	1 229 000 000	
5701		Diverse inntekter		
	2	Diverse inntekter	295 100 000	
	3	Hjelpemiddelsentraler m.m.	38 000 000	
	71	Refusjon ved yrkesskade	1 045 000 000	
	73	Refusjon fra bidragspliktige	381 400 000	
	74	Refusjon medisinsk behandling	20 000 000	
	80	Renter	1 700 000	
5704		Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv.		
	2	Dividende	170 000 000	
5705		Refusjon av dagpenger		
	1	Refusjon dagpenger, statsgaranti ved konkurs	80 000 000	
	3	Refusjon av dagpenger fra EØS-land	1 000 000	
		Totale inntekter		3 745 089 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeidsdepartementet i 2011 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 600 post 1	kap. 3600 post 2
kap. 601 post 21	kap. 3601 post 2
kap. 605 post 1	kap. 3605 post 1, 4, 5 og 6
kap. 605 post 21	kap. 3605 post 2
kap. 621 post 21	kap. 3621 post 2
kap. 640 post 1	kap. 3640 post 1, 6 og 7
kap. 642 post 1	kap. 3642 post 6 og 7
kap. 642 post 21	kap. 3642 post 2

III

Omdisponeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeidsdepartementet i 2011 kan:

1. omdisponere inntil 40 mill. kroner fra kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 76 Tiltak for arbeidssøkere til kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten, post 1 Driftsutgifter.

2. omdisponere mellom bevilgningene under kap. 601 Utredningsvirksomhet, forskning m.m., post 73 Tilskudd til helse- og rehabiliteringstjenester for sykmeldte, kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten, post 70 Tilskudd til helse- og rehabiliteringstjenester for sykmeldte og kap. 732 Regionale helseforetak, post 79 Tilskudd til helse- og rehabiliteringstjenester for sykmeldte.
3. omdisponere mellom bevilgningene under kap. 604 Utviklingstiltak i arbeids- og velferdsforvaltningen, post 21 Spesielle driftsutgifter og kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten, post 1 Driftsutgifter.
4. omdisponere mellom bevilgningene under kap.

604 Utviklingstiltak i arbeids- og velferdsforvaltningen, post 45 Større nyanskaffelser og vedlikehold og kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold.

IV

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Arbeidsdepartementet i 2011 kan overskride bevilgningen under kap. 2470 Statens pensjonskasse, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, med inntil 10 mill. kroner mot dekning i reguleringsfondet.

V

Tilsagnsfullmakt

Stortinget samtykker i at Arbeidsdepartementet i 2011 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
634		Arbeidsmarkedstiltak	
	76	Tiltak for arbeidssøkere	2 995,5 mill. kroner

VI

*Fullmakt til gjennomføre investeringsprosjektet
PERFORM*

Stortinget samtykker i at Arbeidsdepartementet i 2011 kan gjennomføre PERFORM-prosjektet i Statens pensjonskasse, herunder forpliktet staten innenfor en samlet kostnadsramme på 1,287 mill. kroner.

VII

Fullmakt til å ettergi rente- og avdragsfrie lån

Stortinget samtykker i at Arbeidsdepartementet i 2011 kan ettergi rente- og avdragsfrie lån gitt til arbeidsmarkedstiltak for yrkeshemmede der dette

blir vurdert som nødvendig for å sikre den videre driften.

VIII

Fullmakt til nettobudsjettering

Stortinget samtykker i at Arbeidsdepartementet i 2011 kan nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 604 Utviklingstiltak i arbeids- og velferdsforvaltningen, postene 21 og 45 og kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten, postene 1, 21 og 45, refusjoner av kommunenes andel av utgifter til opprettelse og drift av Nav-kontorer.

IX

Folketrygdytelser

Stortinget samtykker i at med virkning fra 1. januar 2011 skal følgende ytelser etter folketrygden utgjøre¹:

	kroner
1a. Grunnstnad for ekstrautgifter ved uførhet etter lovens §6-3 (laveste sats)	7 452
1b. Ved ekstrautgifter utover laveste sats, kan grunnstnaden forhøyes til	11 376
1c. eller til	14 940
1d. eller til	21 996
1e. eller til	29 832
1f. eller til	37 260
2a-1. Hjelpetønad til uføre som må ha hjelp i huset ^{2 3}	12 420
2a-2. Hjelpetønad etter lovens § 6-4 til uføre som må ha tilsyn og pleie ⁴	13 356

	kroner
2b. Forhøyet hjelpestønad etter lovens § 6-5 til uføre under 18 år som må ha særskilt tilsyn og pleie ⁴	26 712
2c. eller til	53 424
2d. eller til	80 136
3. Behovsprøvet gravferdsstønad opptil	19 944
4. Stønad til barnetilsyn etter lovens §§ 15-11 og 17-9 ⁵	
for første barn	41 136
for to barn	53 676
for tre og flere barn	60 816

1) Satsene under 1, 2 og 4 er årsbelp for ytelsene.

2) Stønad til hjelp i huset gjelder tilfeller før 1. januar 1992.

3) Fra 1. januar 1997 skilles det mellom stønad til hjelp i huset og stønad til særskilt tilsyn og pleie.

4) Gjelder også ved uførhet som skyldes yrkesskade, jf. lovens § 12-18.

5) Fra 1. januar 2004 dekkes 64 pst. av dokumenterte utgifter til barnetilsyn. Beløpene i tabellen er maksimale refusjonssatser. Stønaden er inntektsprøvet.

Oslo, i arbeids- og sosialkomiteen, den 30. november 2010

Robert Eriksson

leder og ordf. for kap. 611, 612, 613, 614,
615, 616, 666, 667, 2470, 2670, 3614, 3615,
3616, 5470 og 5607

Karin Andersen

ordf. for kap. 621, 643 og 645

Tove Linnea Brandvik

ordf. for kap. 606, 2650 og 2655

Thor Erik Forsberg

ordf. for kap. 604, 605 og 3605

Vigdis Giltun

ordf. for kap. 2661 og 2686

Sylvi Graham

ordf. for kap. 634, 649, 2620, 2680
og 3634

Steinar Gullvåg

ordf. for kap. 635, 664, 2541, 3635
og 5705

Torbjørn Røe Isaksen

ordf. for kap. 667, 2651, 2652 og
2653

Geir Pollestad

ordf. for kap. 640, 642, 2542, 3640,
3642 og 5704

Laila Marie Reiertsen

ordf. for kap. 648, 2540, 2690 og 5701

Kjell Ingolf Ropstad

ordf. for kap. 646, 660 og 847

Anette Trettebergstuen

ordf. for kap. 600 og 601